VLADIMÍR HENZL

AVENTURILE DOCTORULUI HAIG

EDITURA ION CREANGĂ

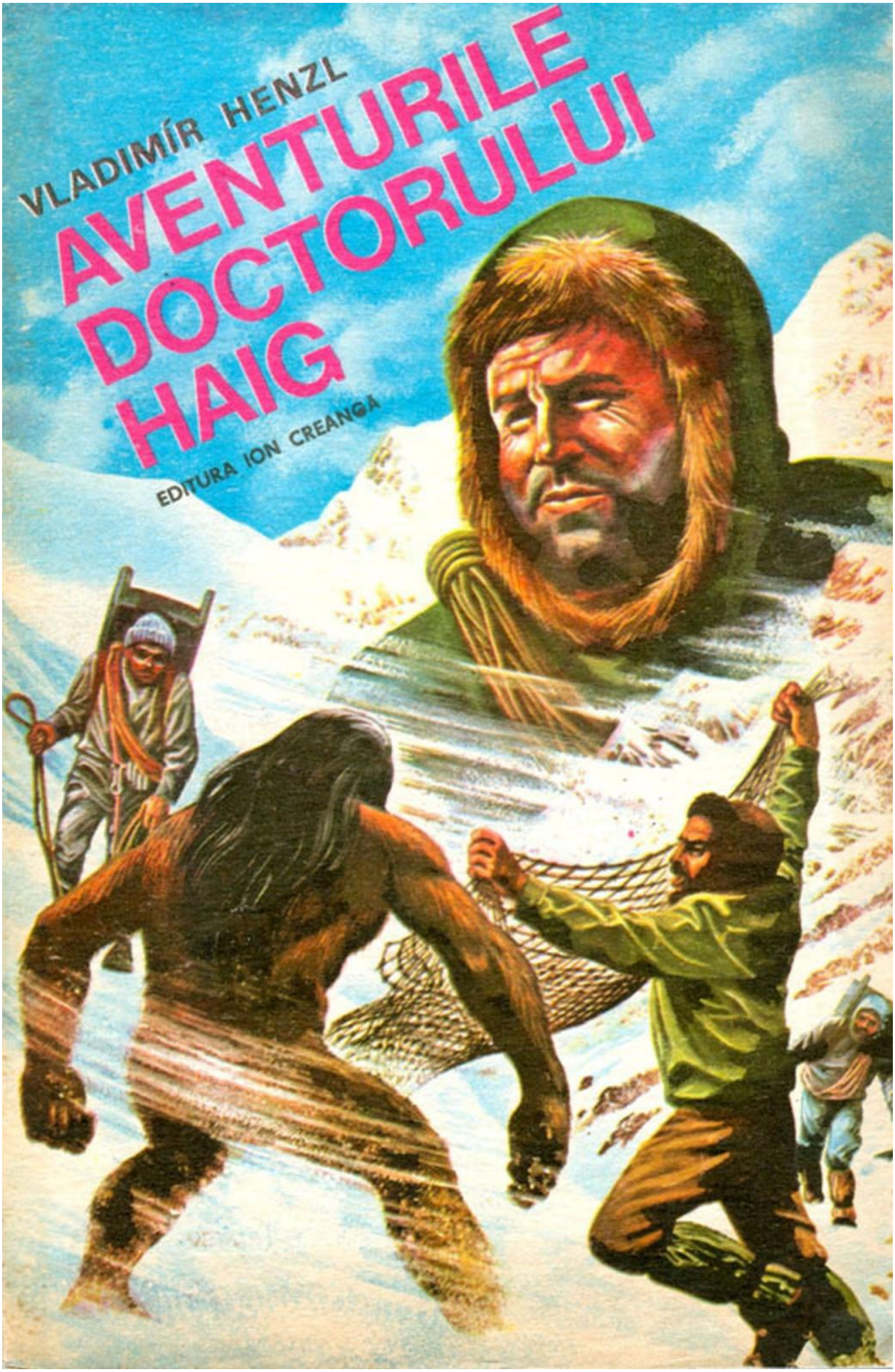

VLADIMÍR HENZL

AVENTURILE DOCTORULUI HAIG

Traducere:
ALEXANDRA TOADER

EDITURA ION CREANGĂ
BUCUREȘTI
1978

Coperta de
ALBIN STĂNESCU

© VLADIMÍR HENZL
DOBRODRUŽSTVÍ DOKTORA HAIGA
OLYMPIA PRAHA 1967

1. DECIZIA

Trenul care pleca seara din Fort William spre coasta de răsărit a insulelor britanice avea aproape o oră întîrziere. Acesta fu norocul meu. Pierdusem la Londra *Scoţianul Zburător*, iar acceleratul care pleca peste două ore nu avea legătură pentru Caldwell pînă a doua zi dimineaţa. Vroiam să fiu la Caldwell încă în această seară. Mai bine-zis trebuia să fiu. Ieri la prînz primisem o telegramă care mă invita să mă zoresc: „Vino cel mai tîrziu mîine seară. Dacă întîrzii, ca de obicei, vei găsi poarta încuiată". Iscălea unchiul meu, Robert McFarland.

Fratele răposatei mele mame, Robert McFarland, era un om ciudat. Generos fără măsură şi îndată după aceea bolnăvicios de avar, de nu ţi-ar fi dat o bucăţică de pîine, chiar să te vadă murind de foame. Avea idei geniale, vecine uneori cu nebunia. Trăia de peste treizeci de ani în apropiere de lacul Lochgreen, într-o reşedinţă de ţară de pe timpul lui Carol al II-lea, nu suferea oameni în apropierea lui şi nici aceştia nu-l agreau. Pasiunea lui era arheologia şi vînătoarea de porumbei. O dată pe an organiza un concurs pentru desemnarea celui mai bun vînător de porumbei oferind premii nevisat de mari. Pentru un hulub împuşcat în ochi era dispus să plătească o mie de lire — şi asta însemna ceva bani. La sărbătorire invita cimpoieri din Marybank, Rosehalle

şi din ţinuturi încă şi mai îndepărtate, chiar şi din Invernesse, iar el însuşi, îmbrăcat cu kiltul în culorile clanului McFarland, juca dansuri scoţiene pînă după miezul nopţii. Pe urmă se întorcea iar la reşedinţa sa izolată şi trăia singur tot anul ce urma, fără să simtă nevoia să se întîlnească cu un suflet de om.

Telegrama m-a surprins. Îi scriam unchiului meu o dată sau de două ori pe an şi el îmi răspundea imediat. Scrisorile lui erau o bizară amestecătură de ironii şi precepte morale. „*Să vînezi animale sălbatice în Kenya, să-ţi îngrijeşti prost pacienţii din Paris reprezintă azi, se pare, cea mai modernă concepţie despre viaţă pe care un tînăr cu firea ta poate să şi-o formeze*“ — mi-a scris într-una din scrisori. „*Dacă viitorii tăi pacienţi vor avea dreptul de a te trata de toate bolile pe care nu le vei descoperi la ei, te-ai pomeni curînd în groapă şi viermii, care mănîncă animalele prost împuşcate de tine în timpul hoinărelilor tale prin Africa, s-ar ospăta din carnea trupului tău leneş.*“

Toate acestea erau aluzii transparente la meseria pe care mi-o alesesem şi la pasiunea mea de vînător. În urmă cu ani părăsisem Anglia pentru a mă stabili la Paris — după al doilea război mondial destul de mulţi tineri făceau de fapt asta — unde am început să studiez medicina pe care, în cele din urmă, după o perioadă de studii ceva mai lungă decît se obişnuieşte, am terminat-o. Prelungirea studiilor n-am prea regretat-o. Aproape un an l-am petrecut în Africa, la invitaţia prietenului meu Rogers Hughes, vînînd elefanţi sălbatici şi încercînd zadarnic să cuceresc inima sorei lui Rogers.

Întors la Paris — după eforturi febrile pe care probabil n-am să le mai depun niciodată în viaţa mea — mi-am terminat studiile. M-am angajat la spitalul „Sainte Marie de Notre Espoire“ dar după trei luni,

pe 15 noiembrie, în urma unui incident neplăcut cu doctorul Laroux, a trebuit să părăsesc spitalul. Aşa că la acest punct — graţie doctorului Laroux — viaţa mea a început să devină mai interesantă şi mai plină decît fusese în clinica profesorului Jean Jacques Chevalier. La 17 noiembrie am primit succinta telegramă de care am pomenit. N-am stat mult pe gînduri. Nu mai aveam post, dar nici chef să-mi caut altul nou. Am luat primul avion pe ruta Paris-Londra. Seara eram la Fort William, un orăşel de pe coasta de apus a Scoţiei şi datorită întîrzierii de o oră a trenului am putut să sosesc înainte de miezul nopţii în mica staţie care se numea Caldwell.

Am coborît din tren puţin cam somnoros. Caldwell este un sat situat cam la trei mile distanţă de calea ferată. Pînă la casa unchiului meu, Ramsgate, aveam opt mile bune de drum. În gară nu era ţipenie de om. Singura lumină care mai ardea încă, s-a stins şi ea. Am coborît doar eu singur din tren. Ştiam pe unde trebuia s-o iau spre Ramsgate, mai fusesem de cîteva ori acolo, dar ceaţa densă, cenuşie, ce învăluise împrejurimile, mi-a tăiat pofta de a pleca la drum. Ştiam că înainte de Caldwell se află hanul „La racul şi peştele" şi o clipă m-am gîndit dacă n-ar fi mai înţelept să înnoptez acolo. Mi-am amintit însă de telegrama unchiului: „Dacă vei întîrzia ca de obicei, vei găsi poarta încuiată" şi nu m-am îndoit o clipă că bătrînul nu şi-ar pune în practică ameninţarea. Ba, ar mai asmuţi asupră-mi şi pe cei doi dogi pătaţi ai săi, dacă aş sosi abia dimineaţa. Era o vreme rece de toamnă şi ceaţa umedă mi se lipea de obraji. Ce frumoase erau împrejurimile într-o zi de vară tîrzie! Dealurile erau acoperite de un covor trandafiriu de „Calluna vulgaris", în depărtări, la orizont, se odihnea cu capul acoperit de nori uriaşul Ben Nevis[1],

[1] Cel mai înalt munte din Marea Britanie, 1 343 m înălţime.

iar puţin mai la vest începea întinderea fără sfîrşit a oceanului — după mine cel mai frumos — cu bărcile lui de pescari, mirosind încă din depărtare a solzi de peşte, cu vapoarele mari, încărcate de mărfuri, plecînd departe, spre cele patru zări, cu stolurile de pescăruşi ce vegheau plecarea fiecărui vas. Cel mai frumos arată însă oceanul în clipa cînd, supărat pe uscat, se înalţă mînios printre colţii de piatră, luîndu-i cu asalt, pentru ca apoi istovit de furie şi înspumat de trudă să se prăvălească din nou în adîncul din care s-a născut. Acum însă dealurile erau învăluite în întuneric. Covoarele trandafirii de pe coline dispăruseră, bărcile mirosind a solzi de peşte nu se mai vedeau, iar marea mînioasă parcă nu mai exista. Doar întunericul ţesut din fire de ceaţă.

M-am uitat la ceas. Mai erau 12 minute pînă la miezul nopţii. În faţa mea se afla Ramsgate pitit printre copacii înalţi şi împrejmuit de un gard de fier. Poarta era deschisă. Încă douăsprezece minute, am zîmbit în sinea mea, şi n-aş mai fi putut intra înăuntru. Uşa casei era de asemenea deschisă.

Primul care m-a întîmpinat a fost Jacob, slujitorul unchiului meu, încă de la început, de cînd Robert McFarland s-a mutat în ţinutul acesta. Era un bătrîn înalt de statură, cu faţa rasă complet, cu un nas mare, un om a cărui principală calitate — după părerea unchiului meu — era aceea că tăcea toată ziua.

— Domnul McFarland vă aşteaptă, a spus şi mi-a ajutat să-mi dezbrac trenciul. Mă pregăteam tocmai să deschid uşa încăperii cînd deodată s-a auzit o împuşcătură. Apoi a doua, a treia. O fracţiune de secundă am rămas perplex. Ce s-o fi întîmplat? Am vrut să mă năpustesc pe uşa din spatele căreia se auziseră împuşcăturile, dar Jacob îmi spuse, fără să i se mişte nici măcar un muşchi pe faţă:

— Domnul McFarland trage la ţintă.

Pe urmă s-a îndreptat cu un aer demn spre uşa din spatele căreia răsunaseră focurile de armă, cioc-ciu şi anunţă:

Domnul Selvyn Haig a sosit.

Se mai auzi o împuşcătură urmată apoi de vocea tunătoare a unchiului meu:

Să intre.

La un capăt al unei încăperi lungi şedea într-un fotoliu Robert McFarland. În faţa lui, pe o măsuţă joasă, pătrată, se aflau pistoalele. În celălalt capăt al încăperii se legănau, atîrnate de tavan, nişte porumbiţe. Un mecanism ingenios — după cum am aflat mai tîrziu — punea în mişcare aceste păsări de fier iar unchiul trăgea în ţinta lor mişcătoare. Camera era pe jumătate goală, doar de pe pereţi mă priveau capetele împăiate ale cîtorva mistreţi, al unui tigru bengalez, ale cîtorva urşi şi al unui mare număr de porumbei în culori din cele mai neobişnuite. Focul din căminul ce se afla în spatele fotoliului era pe cale de a se stinge.

Cînd am intrat, McFarland m-a măsurat o clipă în tăcere.

A arătat spre măsuţa cu pistoale şi mi-a spus:

— Alege unul!

Am ales un pistol vechi cu ţeava lungă.

— Pregăteşte-te, mi-a poruncit.

S-a auzit un scrîşnet de metal şi porumbiţele de tablă agăţate de tavan s-au pus în mişcare.

— Trage! mi-a poruncit iar. Am tras. Zgomotul împuşcăturii, amplificat de proporţiile mici ale camerei, a făcut să se cutremure văzduhul. Porumbiţa din tavan s-a înclinat.

— Excelent. Poţi să stai jos, mi-a spus McFarland.

Am tras un fotoliu lîngă cămin, m-am aşezat, curios de-a binelea ce avea să urmeze.

Unchiul a tras spre el pipa, a umplut-o apăsînd

cu degetul gros tabacul, a aprins-o, iar după ce a tras cîteva fumuri, m-a întrebat:

— Ai vrea să pleci în Himalaia?

Mirarea mea n-ar fi fost cu nimic mai mare dacă mi-ar fi cerut să trag în capetele împăiate de mistreţ care se strîmbau la noi de pe pereţi, sau dacă mi-ar fi cerut să mă întorc imediat de unde am venit.

— În Himalaia? am repetat ca un ecou.

— În Himalaia. Sigur, acolo nu sînt nici elefanţi sălbatici, nici Jean Hughes. După toate probabilităţile ar trebui să fie omul zăpezilor. Sper că, în pofida multiplelor tale preocupări şi cu toată lipsa de interes faţă de ceea ce te înconjoară, ai auzit totuşi vreodată de omul zăpezilor. S-a scris atîta despre el, încît n-ar fi de mirare să fi auzit despre el şi un doctor prost de la Paris. Se spune că mulţi oameni i-au văzut urmele pe zăpadă, cîţiva chiar afirmă că l-au văzut în carne şi oase, dar nimeni n-a adus pînă acum nici o dovadă concretă care să confirme existenţa omului zăpezilor. Această dovadă ai s-o aduci tu, Selvyn Haig, nepotul meu.

Unchiul a terminat ce avea de spus. Privirea lui cenuşie m-a împuns ca pe un fluture prins în ac.

Să fie oare o nouă glumă a ciudatului Robert McFarland sau unul din nenumăratele capricii ale bătrînului de la Ramsgate? I-am susţinut privirea sfredelitoare.

Bineînţeles că auzisem de omul zăpezilor. Ştiam că expediţia elveţiană de pe Everest din 1955 adusese fotografii înfăţişînd urme pe zăpadă — urmele cuiva care ar fi putut fi urs sau o maimuţă neobişnuit de mare. Şi expediţia colonelului Hunt, din care făceau parte cuceritorii Everestului, Hillary şi Tenzing, a afirmat la întoarcere că au văzut pe versantele Himalaiei urmele omului zăpezilor. Băştinaşii îi spun Yeti. Cît mă subapreciază acest bătrîn ciudat! Dar

el, omul despre care credeam pînă acum că-l interesează numai arheologia — dar şi asta numai din cărţi şi vînătoarea de porumbei — ce are el comun cu omul zăpezilor?

Ori ai să dovedeşti că totul e un nonsens, ori ai să l aduci pe omul zăpezilor aici, a continuat după o pauză unchiul. Expediţia o finanţez eu. Am vorbit de asemenea cu vechiul meu prieten, David Ashley, şi am convenit ca fiul lui mai mare, John, să te însoţească. Puteţi coopta încă alţi trei tineri, nici unul nu trebuie să depăşească vîrsta voastră, iar peste trei luni trebuie să plecaţi. Să nu mă întrebi nimic, nu am chef să-ţi dau sfaturi. Expediţia nu trebuie să dureze mai mult de şase luni. Sînt convins, bineînţeles, că nu veţi cheltui în zadar banii mei şi că vă veţi întoarce mai devreme. Cu tînărul Ashley îţi voi face cunoştinţă după ce-mi vei spune dacă primeşti sau nu oferta mea.

Unchiul îşi scoase din buzunar ceasul mare, rotund şi îl aşeză printre pistoale, pe măsuţa pătrată. Era ora 12,35.

— Ai zece minute timp de gîndire.

În zece minute trebuia deci să iau o decizie privitoare la cîteva luni bune din viaţa mea. Parisul nu mă atrăgea — cel puţin în acel moment nu. La spitalul „Sainte Marie de Notre Espoire" nu mă mai puteam întoarce şi nici să caut un alt post de medic prost plătit nu aveam chef. Expediţia în căutarea omului zăpezilor însemna cel puţin tot atîtea aventuri cît peregrinările mele prin Africa. Aveam douăzeci şi cinci de ani şi la această vîrstă eşti dispus să vezi numai aspectul luminos al aventurii în care urmează să intri.

Robert McFarland arăta cu degetul lui de om bătrîn, fără să rostească un cuvînt, spre ceasornicul de pe masă. Mai aveam un minut.

— Primesc, am spus şi unchiul, cu aceeaşi voce cu care mă invitase să intru, strigă:

— Jacobe!

Ca şi cînd ar fi aşteptat în dosul uşii să fie strigat, Jacob intră în odaie.

— Domnul doreşte? întrebă.

— Să-i arăţi domnului Haig camera, porunci el. Pe urmă se întoarse spre mine: Mîine îţi fac cunoştinţă cu John Ashley. Camera lui se află lîngă a ta. Acum doarme. Noapte bună.

S-a ridicat din fotoliu şi a plecat. Cadenţa regulată a paşilor lui mai răsună încă o clipă pe coridorul lung. Am mai auzit deschizîndu-se o uşă şi apoi peste Ramsgate se aşternu liniştea.

Puţin mai tîrziu puteam vedea de la fereastra odăii mele lacul Lochgreen plutind parcă în faţa mea într-un nor de ceaţă. Sus pe cer, printre fuioarele zdrenţuite ale ceţii, se întrezărea, sclipind în lumina sa galben-verzuie, o singură stea.

2. CUNOŞTINŢA

John Ashley mi-a plăcut din prima clipă. Era mai înalt ca mine, cu părul blond, iar ochii lui cercetători voiau să afle totul, întocmai ca el însuşi. N-a aşteptat ca McFarland să ne facă cunoştinţă, ci a ciocănit singur la uşa mea a doua zi dimineaţa. Înainte de a fi în stare să-mi vin în fire, a băgat capul pe uşă şi a rostit simplu:

— Vom pleca împreună în Himalaia. Ar fi mai bine să vă sculaţi, ca să nu ajungem tîrziu.

Pe urmă, la micul dejun, m-a întrebat:

— Ce spuneţi de ideea cu omul zăpezilor?

— Un prilej de a ajunge în Himalaia, am răspuns prudent.

— Nu m-am referit la asta. Există oare un „om al zăpezilor" sau Yeti, cum îl numesc localnicii?

— Membrii cîtorva expediţii au adus fotografii reprezentînd urme în zăpadă. Locuitorii Himalaiei afirmă că l-au văzut pe Yeti, s-ar putea să avem noroc . . .

— Ca să spun drept, nu aveam o idee prea clară în legătură cu omul zăpezilor. Căutarea lui mi se părea mai curînd un sport, un prilej de a trăi noi aventuri.

John Ashley a rîs.

— Amîndoi probabil cunoaştem aceleaşi lucruri despre Yeti, numai că dumneata eşti medic, iar eu ziarist. În aceasta constă deosebirea. Eu pot stîrni zgomotul necesar în jurul acestei probleme. Oamenii doresc mereu ceva nou, senzaţii puternice, chiar dacă ar dura numai o singură zi . . . Ziarele trăiesc doar pînă la ediţia următoare. O viaţă efemeră. De aceea, fie că există ori nu omul zăpezilor, pentru mine, cît timp va dura expediţia, Yeti va exista. Cel puţin în ştirile pe care le voi transmite din . . . Ashley se opri încurcat. De fapt încotro plecăm? m-a întrebat. Am rîs amîndoi.

Nici măcar nu cunoşteam locul unde ne vom duce. Ştiam doar atît: Himalaia. John Ashley aflase despre expediţie în acelaşi mod ca mine. Robert McFarland îi trimisese o telegramă cu conţinut asemănător celei primite de mine. Nu trebuia să-l inviţi de două ori pe John, care era reporterul ziarului „London Telegraph".

În următoarele cinci minute redactorul şef îi dăduse permisiunea de a pleca în căutarea omului zăpezilor. Iar la despărţire ultimele lui cuvinte fuseseră:

— Dacă din întîmplare expediţia voastră îl va

prinde pe Yeti, să nu uiţi să ne comunici fără întîrziere vestea. Pînă atunci te rog să ne telegrafiezi de trei ori pe săptămînă cele mai importante ştiri. Să zicem că reuşeşti să ajungi la poalele Everestului pe o furtună de zăpadă. Atunci titlul ar putea fi: *„Nu vom mai avea ocazia să citim interesantele reportaje ale lui John Ashley! Unul din cei mai buni ziarişti ai insulelor britanice şi-a găsit moartea în braţele omului zăpezilor"*. După trei zile am putea să dăm următoarea ştire: *„Ashley trăieşte! Eliberat de o frumoasă băştinaşă s-a furişat pînă la cel mai apropiat oficiu poştal doar pentru a putea transmite cititorilor noştri această ştire"*. Or fi oare pe acolo oficii poştale? De fapt, unde vă duceţi?

Nici eu, nici John Ashley nu ştiam unde urmează să plecăm. Amîndoi apreciam comportarea lui Robert McFarland ca bizară: să alegi doi tineri care n-au habar măcar de locurile spre care trebuia să pornească în căutarea omului zăpezilor. Nici unul, nici celălalt nu erau alpinişti străluciţi, iar cît despre ceea ce trebuia să facem în expediţia noastră pe urmele lui Yeti aveam idei la fel de vagi ca şi despre o călătorie în cosmos. Şi totuşi afacerea ne tenta. Pe John fiindcă era ziarist, pe mine pentru că nu trebuia să mai caut un post în vreunul din spitalele particulare.

Să cădem de acord asupra cîtorva chestiuni, spuse John, turnîndu-şi a doua ceaşcă de ceai. În primul rînd asupra faptului că unchiul dumitale este nebun, în al doilea rînd că în clipa de faţă ştiu din a doua mînă că Yeti are blană cafenie şi că nu l-a prins pînă acum, viu ori mort, nici un european. În al treilea rînd, că sîntem dispuşi să cheltuim în căutarea lui Yeti toţi banii puşi la dispoziţie de nobilul dumitale unchi. În al patrulea rînd că nu putem lăsa lucrurile la voia întîmplării şi că de aceea trebuie

să cumpărăm o hartă a Himalaiei de un şiling şi două pence, să împrumutăm de la British Museum toată literatura accesibilă referitoare la misterioasa vieţuitoare din Himalaia, s-o citim şi să ne documentăm. În al cincilea rînd să găsim trei tineri la fel de iresponsabili ca noi, care să fie dispuşi să cheltuiască împreună cu noi banii lui Robert McFarland.

John Ashley se opri deodată din enumerarea sa.

— Ascultă, Haig, nu ai şi dumneata impresia că McFarland ne-a dat un termen afurisit de scurt pentru ca din toată afacerea asta să nu ne facem de rîs mai mult decît trebuie?

— Peste trei luni trebuie să plecăm la drum, am zis.

— Asta înseamnă că trebuie să începem pregătirile încă de azi, replică serios John. Unde o fi zurliul dumitale unchi? întrebă el. Poate că ar fi cazul să ne spună ceva mai mult decît că trebuie să i-l aducem pe omul zăpezilor. Unde-i acest . . .

Nu apucă să termine că în uşă apăru capul blond al lui Robert McFarland.

— Nebun. Exact, nebun, fiindcă vrea să încredinţeze această însemnată sarcină la cinci nebuni încă mai mari decît el. Vocea unchiului meu era tunătoare, dar nu se citea în ea nici urmă de furie. Robert McFarland era un om ciudat, dar nu meschin. Purta sub braţ un sul de hîrtii, iar în mînă bastonul.

— După cum văd aţi făcut cunoştinţă. Nu vă ridicaţi, staţi jos. Fiţi atenţi la mine, ne porunci.

Se apropie de zid, scoase din buzunar cîteva pioneze, derulă sulul de hîrtie şi îl fixă în perete. În faţa noastră apăru o hartă. O hartă desenată de mînă: insulele britanice, oceanul de un albastru intens, suprafeţe de pămînt necolorate împrejmuite de linii negre şi groase. India, Nepal. Acesta părea un ou mare de găină. În jumătatea din dreapta a lui era scris Kathmandu! Din locul indicat cu litere

roşii — LONDRA — porneau linii violete care treceau peste Paris şi peste suprafeţe albe încadrate în tuş negru pînă la Delhi. Iar de aici pînă la un cerc mare care ieşea în evidenţă din întinderea de un verde intens, brazde maronii şi fîşii înguste bleu deschis.

Robert McFarland îşi drese vocea, ridică bastonul ca un învăţător în faţa unei clase pline de elevi şi arătă locul indicat Londra.

— Călătoria voastră pe urmele omului zăpezilor începe aici. Aici va fi tabăra provizorie nr. 1. De aici vă veţi începe expediţia — ca să mă exprim aşa — în căutarea celorlalţi trei tovarăşi de drum. Cum veţi face, vă priveşte. Aici — şi unchiul lovi cu bastonul în cercul roşu vrînd parcă să accentueze şi mai mult ceea ce glasul lui tunător ne vestise — aici vă veţi cumpăra echipamentul. Simplu, nu-i aşa? Bocanci, corturi, arme, plase, cîini, viza de intrare în Nepal şi, bineînţeles, cunoştinţe. De acestea aveţi cel mai mult nevoie. Peste trei luni veţi zbura pe aici — bastonul din mîna lui Robert McFarland începu să se plimbe pe urma liniei violete care lega Paris — Geneva — Beirut — Bombei — Delhi — Kathmandu. Aici este punctul terminus. După părerea mea cele mai mari speranţe că l-aţi putea vedea pe omul zăpezilor vi le oferă împrejurimile Everestului, munte înalt de . . . ? Vîrful bastonului arătă spre mine. Se-nţelege că n-ai nici cea mai mică idee. 29 145 de picioare. Măsurătoare exactă 28 141 de picioare, repetă el. Ar fi bine să luaţi cu voi o cuşcă în care să-l băgaţi pe Yeti cînd îl veţi prinde.

Unchiul făcu o pauză, ne cercetă cu privirea, mai întîi pe John, apoi pe mine.

— Dacă îl veţi prinde, rosti el, trebuie să-l aduceţi viu. Asta-i condiţia. Aş considera ca cea mai mare încălcare a convenţiei dintre noi dacă cineva ar trage în el. Ştiţi unde se află British Museum. Acolo veţi

studia tot ce se cunoaşte în legătură cu omul zăpezilor, puteţi să consultaţi şi pe cei care l-au văzut pe Yeti, în măsura în care mai trăiesc sau se află în libertate. Pe scurt, faceţi ce vă duce capul dar aşa, încît să nu vă pomeniţi în Australia sau în Islanda, ci în Nepal, iar atunci cînd vă va apare în faţa ochilor, în liniştea solemnă a înălţimilor, vreun lama budist să nu-l luaţi drept omul zăpezilor.

Robert McFarland se uită la ceas.

— Am impresia că v-am spus mai mult decît era nevoie. Are vreunul din dumneavoastră o întrebare?

Purtarea unchiului meu era caraghioasă. Ne simţeam ca doi băieţi de doisprezece ani despre a căror inteligenţă profesorul lor are certe îndoieli — ne considera parcă cei mai mari proşti din clasă — chiar luînd în consideraţie ciudăţenia lui Robert McFarland, tot nu puteam privi toată discuţia asta decît ca pe o glumă. Poate că ar fi mai bine să mă întorc la Paris.

Unchiul cu băţul în mînă, harta care se asemăna cu primele hărţi întocmite de întîii navigatori şi descoperitori ai unor pămînturi noi, ciudata lui expunere — toate erau atît de lipsite de seriozitate, încît aveam impresia că în clipa următoare vom auzi rîsul răsunător al unchiului care ne va spune:

— Ei, gata, haideţi să trageţi la ţintă în porumbei, pe urmă vă puteţi întoarce acolo de unde aţi venit.

Nu s-a petrecut însă nimic de felul acesta. În schimb se auzi glasul lui John Ashley:

— N-am discutat încă nimic despre bani, domnule McFarland.

— A, da, făcu Robert McFarland, de parcă atunci şi-ar fi amintit, scoase carnetul de cecuri şi ne întinse un cec de 5 000 de lire.

— Luaţi deocamdată asta, zise. Vreau să-mi jus-

tificaţi fiecare pence cheltuit. Cred că v-am spus tot ce aveam de spus. Mîine nu vreau să vă mai văd aici.

După ce se închise uşa în urma ciudatului stăpîn al Ramsgate-ului, am izbucnit în rîs.

— N-am văzut în viaţa mea atîţia bani, spuse Ashley.

— Crezi că cecul o fi bun oare? mi-am exprimat eu îndoiala.

Ashley tăcu intrigat.

— Va trebui să ne convingem chiar mîine.

Ziua următoare, la cinci dimineaţa, am plecat la Londra. Pînă la poarta domeniului Ramsgate ne-a condus doar Jacob. Robert McFarland nu şi-a luat rămas bun de la noi.

3. LA LONDRA

A treia zi după sosirea noastră la Londra, înainte de ora 7 dimineaţa, m-a trezit telefonul.

— Aici Haig, am spus somnoros.

— Bună dimineaţa, doctore, mi-a răspuns o voce de bas.

— Cine-i acolo? am întrebat.

— Omul zăpezilor.

— Cine, vă rog?

— Omul zăpezilor, repetă basul şi continuă: Am citit în ziarul de azi că intenţionaţi să porniţi în căutarea mea în Himalaia. Nu vă mai osteniţi degeaba, păcat de bani şi de timp. Locuiesc în mod permanent la Londra.

Necunoscutul care îmi deranjase somnul rîse în aparat.

Am pus telefonul în furcă. Prin urmare aceasta era prima reacţie la articolul din „London Telegraph" în care John Ashley anunţa că pregătim o expediţie în căutarea omului zăpezilor în regiunea munţilor Himalaia. Cu această ocazie căuta să recruteze pe ceilalţi trei membri ai expediţiei: un operator cinematografic, un cunoscător al dialectelor locuitorilor din regiunile învecinate cu Everestul şi un naturalist care în afara bagajului său ştiinţific să aibă şi cunoştinţe de bucătărie.

După sosirea la Londra luasem o cameră la hotelul Carlton, în apropiere de Hyde Park şi tot acolo trebuiau să se prezinte şi eventualii solicitanţi cu care să ne completăm echipa.

Numai ce am pus receptorul jos, că telefonul a sunat iar.

— M-am hotărît să merg cu voi. Unul mai potrivit ca mine n-o să găsiţi. Vîrsta 24 de ani, greutatea 148 livre, înălţimea şapte picioare şi patru degete, starea sănătăţii perfectă. . . îmi declară, fără nici o introducere, o voce bărbătească.

— Cu cine vorbesc, vă rog? l-am întrerupt eu pe necunoscutul solicitant.

— Numele nu contează. Îmi place aventura, mă dau în vînt după ea. Trag la sigur cu pistolul, încă şi mai sigur cu puşca, dar arma automată este arma mea preferată. Sînt un pescar excelent, vînez animale mari, nu am copii. Vin să mă prezint, stabiliţi ora.

Candidatul la un post în echipa noastră vorbea concis, repede, fără pauză.

— Nu veniţi, deocamdată, vă rog, m-am străduit eu să evit vizita necunoscutului a cărui armă preferată era puşca automată. Mai bine ne-aţi scrie şi noi am decide după aceea . . .

Nu m-a lăsat să termin.

— Să decideţi? Ce vreţi să decideţi? Domnule, luaţi-mă cît nu mă răzgîndesc. Ştiu să gătesc, sînt îndemînatic şi descurcăreţ. Pe om îl cunoşti la treabă şi nu din hîrtii. Cînd pot să vin? insistă necunoscutul.

— V-am spus doar să ne scrieţi, o să vă invităm, bineînţeles dacă veţi corespunde cerinţelor.

— Atunci plecaţi singuri. Nu mai contaţi pe mine. Închise telefonul.

Frumos început, mi-am zis şi m-am gîndit oare cîţi londonezi au să-şi mai bată joc de noi?

Am sunat la centrala telefonică a hotelului.

— Aici Haig. Bună dimineaţa. Vă rog, nu mai daţi nici o legătură telefonică în cameră. Plec şi mă întorc abia în cursul după-amiezii. Predaţi toate convorbirile telefonice domnului Ashley. Vă mulţumesc.

— Da, domnule doctor. Toate convorbirile la domnul Ashley, repetă telefonista.

Să se distreze şi John cu oamenii zăpezilor şi cu cei ce ştiu să se descurce în orice împrejurare. Doar el a scris articolul din „London Telegraph". Sînt un simplu medic şi nu doresc să fiu decît un membru obişnuit al expediţiei.

Am început prin a mă gîndi febril ce aş putea rezolva încă de azi. Cecul era valabil, deci totul era în ordine. Ar trebui să întocmesc împreună cu John planul precis al expediţiei.

Ieri am împrumutat de la British Museum cîteva cărţi despre Himalaia şi despre omul zăpezilor. De fapt n-am făcut nimic altceva decît să citesc şi să tot citesc. Se lumina de ziuă cînd am terminat de citit însemnările profesorului Eustache Gangren referitoare la discuţiile purtate cu oamenii care l-au văzut cu ochii lor pe Yeti. Concluzia profesorului: *„Omul zăpezilor are între 160 şi 190 cm înălţime, blana cafeniu-închis, este foarte retras, dar netemător atunci*

cînd se află în primejdie. Sînt convins că nu este departe vremea cînd această, pînă acum misterioasă, vietate va fi adusă în faţa membrilor vreunei asociaţii academice de renume mondial astfel încît după aceea să cunoaştem şi mai multe lucruri iar informaţiile noastre să fie de asemenea mai precise.“

Am pus deoparte cartea sincerului profesor, am stins lumina şi am încercat să-mi dau seama cam de ce vom avea nevoie, pentru ca la înapoiere să putem apărea în faţa vreunei societăţi academice de renume mondial cu Yeti în lanţ — nu, nu în lanţ, ar fi nedemn şi nepotrivit cu solemnitatea momentului — cel mai bine ar fi să-l aducem într-o cuşcă. John Ashley s-ar afla probabil în culmea fericirii. Ziarul lui ar publica, în mod cert, pe prima pagină o fotografie mare a omului zăpezilor şi sub ea: Reporterul nostru John Ashley este astăzi personajul cel mai celebru din insulele britanice.

Încet-încet m-a cuprins somnul. Imaginaţia mea devenea din ce în ce mai fantastică. În cele din urmă am visat că în cuşcă se afla John Ashley, lîngă el stătea un om al zăpezilor de statură uriaşă care încerca să-i explice profesorului Eustache Gangren cîteva inexactităţi pe care profesorul le afirmase în cartea sa. Iar profesorul, cu o faţă serioasă şi contractată de griji, îl privea cu reproş pe omul zăpezilor din cuşcă, adică pe prietenul meu John Ashley.

A fost ultimul lucru pe care mi-l mai amintesc. Pe urmă a sunat telefonul şi la aparat s-a prezentat omul zăpezilor.

Acum am început să mă gîndesc iar la necesitatea pregătirii conştiincioase a expediţiei, pentru a nu păţi ca John în ciudatul meu vis. Mi-am concentrat toată atenţia asupra obiectelor de care aveam nevoie în Himalaia: corturi, îmbrăcăminte specială, rezistentă şi

impermeabilă, hanorace prin care să nu pătrundă nici cel mai turbat vifor, provizii de alimente, arme...

Se auziră bătăi în uşă şi intră John.

— Balamuc curat. Telefon după telefon, jumătate din Londra se oferă. Din Birmingham a sunat un colonel pensionar care mi-a spus că a văzut cu ochii lui pe omul zăpezilor. Ce-i drept, însă, în urmă cu 40 de ani. Nu intră în discuţie. Are 69 de ani. Au sosit 18 telegrame şi încă nu-i decît opt şi patruzeci şi cinci de minute.

John agită deasupra capului un teanc de hîrtii.

— Cum se face că tu stai aici culcat comod în pat şi nu te scoate nimic din ale tale? Chiar nu te-a sunat nimeni? Am menţionat doar şi numele tău în articol, mă întrebă el bănuitor.

— M-a sunat omul zăpezilor, am răspuns eu vrînd să-i explic.

— Lasă-mă-n pace cu omul zăpezilor, m-a întrerupt. Nu putem să ne ocupăm singuri de asta. Avem nevoie de o secretară.

— Secretară? am întrebat surprins.

— Secretară, cineva care să se ocupe de toată tevatura din preajma plecării şi să alcătuiască lista solicitanţilor pentru a avea de unde alege. Va trebui să rezolvăm problema comenzilor de echipament. Pe scurt, ne trebuie o secretară, îşi susţinu punctul de vedere John.

— Dacă aşa zici tu — am răspuns cedîndu-i.

— O sun pe Alice, eşti de acord? m-a întrebat John.

Nu cunoşteam nici o Alice, dar ce-mi rămînea altceva de făcut decît să consimt?

— Se descurcă bine în chestii din astea. O cunoşti? Alice Pershing. O schioară reputată. N-o cunoşti?

În adevăr n-o cunoşteam pe reputata schioară Alice Pershing.

John ridică receptorul.

Sloane 3962, vă rog.

În timp ce aştepta legătura încercă să mi-o descrie pe Alice Pershing.

E o blondă înaltă care nu se teme de nimeni şi de nimic pe lume. Alo, Alice? Aici John. Scumpo, am nevoie de tine, foarte, foarte tare. Dacă nu poţi, sînt pierdut. Draga mea, ştii doar... John se opri perplex. Cine? Şi unde-i Alice?

De la celălalt capăt se auzi răspunsul dat cu o voce atît de puternică, încît l-am putut auzi şi eu:

— Au dus-o la Muntele de Pietate, scumpule, poţi s-o ridici de acolo contra sumei de 5 şilingi.

— Scuzaţi, replică sec John, îşi scoase notesul şi începu să frunzărească în el.

— Sloane 3926, repetă şi apucă iar receptorul. Aşteptă în tăcere şi apoi rosti politicos:

— John Ashley. Aş dori să vorbesc cu domnişoara Alice Pershing.

La celălalt capăt răsună o avalanşă de cuvinte.

— Dragă, lasă-mă să termin ceea ce vreau să-ţi spun. Sînt pierdut. Alice nu-l lăsă pe John să-i explice de ce e pierdut. John avea o mină disperată. Acoperi pîlnia receptorului cu palma şi se întoarse spre mine.

— Asta-i Alice, de data asta nu-i nici o greşeală.

— Da, am să mă cuminţesc, continuă el, descoperind din nou receptorul. Promit solemn. Alice, am pentru tine ceva grozav. Dacă nu mă laşi să vorbesc o chem pe Caroline, ameninţă el. O chem pe Caroline şi atunci *ceva*-ul acela grozav va fi pentru ea, şi nu pentru tine.

John reuşi în cele din urmă să-i explice Alicei despre ce era vorba.

— În cinci minute sînt la voi, îi spuse şi închise.

În adevăr, după două ore a venit.

Era în 24 noiembrie, ora 11,20 cînd am cunoscut-o pe Alice Pershing, femeia remarcabilă care avea să joace un rol neobişnuit de important — lucru pe care nu l-am bănuit deloc în acele clipe — în expediţia noastră pe urmele omului zăpezilor.

4. ALICE

Odată cu tînăra şi energica femeie în vîrstă de 22 de ani, Alice Pershing, pătrunse în viaţa noastră, a mea şi a lui John, ceva complet nou. Expediţia începu să capete contururi concrete. Multe, foarte multe idei insuficient de coapte fură măturate cu un gest al mîinii de Alice Pershing.

În adevăr, ştia să se descurce foarte bine în toate. Era amabilă, dar şi hotărîtă, iar atunci cînd considera un lucru just ştia să nu dea înapoi şi să nu se lase bătută. Alice luase în mîini destinele expediţiei fără să ne dăm seama cum. Clasase cu precizie scrisorile şi telegramele, îşi notase fiecare convorbire telefonică şi după cîteva zile ne-a întins lista şi numele celor mai serioase oferte de participare la expediţia noastră. În cele din urmă am căzut de acord că cel mai bine ne-ar sluji Martin Sheperd, un operator de 21 de ani, ale cărui imagini luate în Alpii elveţieni treziseră o binemeritată atenţie, şi indianul Mazra Singh, în vîrstă de 20 de ani, care îşi terminase de curînd studiile de antropologie la Cambridge şi avea cele mai bogate cunoştinţe de limbă dintre noi toţi. În privinţa

celui de al treilea membru al expediţiei n-am căzut de acord. Lui John i se părea cel mai nimerit ofiţerul de 23 de ani Alan Chattaway, care se prezentase ca un remarcabil alpinist, dar a cărui scrisoare în care îşi descria aventurile pline de eroism din timpul incursiunii pe gheţarul Khumbu mi se păruse prea lăudăroasă. Eu l-am propus pe francezul Charles Parpetière care afirmase cu modestie că în afară de curaj nu ştie să mai aibă vreo altă calitate.

Alice Pershing ascultase convorbirea noastră fără să intervină. Ne întorceam mereu, cîntărind calităţile unuia şi a celuilalt dar, lucru ciudat, nu puteam să cădem de acord.

— Un militar va dori să comande, am decretat eu. Era ultimul meu argument. Dacă John nu-l va accepta nici pe acesta, atunci să fie cum zice el.

Ashley nu a răspuns nimic. Făcea impresia că i-a venit pe neaşteptate o idee. Se putea nici să nu fi auzit ce-i spusesem mai înainte.

— Ascultă, Selvyn, — John îmi aruncă o privire cercetătoare —, care a fost condiţia unchiului tău? Cinci oameni tineri nu mai în vîrstă de 25 de ani, sau cinci bărbaţi tineri nu mai în vîrstă de 25 de ani?

— De ce?

— De aia. Nu mă întreba de ce, aminteşte-ţi repede cum a spus? Cinci oameni tineri sau cinci bărbaţi tineri? John insistă nerăbdător:

— Ci aminteşte-ţi odată, omule!

— Cred că cinci oameni tineri, am răspuns încet.

— Cinci oameni tineri! Excelent, cinci oameni tineri! Emoţionat, se ridică în picioare. Îl am deja pe cel de-al cincilea! Îl am! repetă.

Nu voiam să mă mai contrazic cu el pe tema celui ales: lăudărosul ofiţer sau modestul francez. De aceea am tăcut.

— Eşti de acord? s-a repezit.

— Aş putea şti cel puţin cu cine sau cu ce? l-am întrebat.

— Cu cine! Cu cine! Cu Alice doar, mi-a dat triumfător răspunsul. Dacă McFarland n-a spus textual cinci bărbaţi tineri, atunci va merge Alice.

Am privit-o pe Alice. Aşezată confortabil în fotoliu, asculta în linişte, fără o vorbă. Mă aşteptam să-i văd gestul negativ al mîinii şi să-i aud replica concisă: „Prostii!", dar nu s-a întîmplat nimic din toate astea.

— Ce spui, Alice? a întrebat-o John. Ştii să găteşti?

— Întreabă-l pe doctorul Haig dacă e de acord, a răspuns Alice.

Prin urmare a acceptat. A acceptat să facă parte din echipa noastră formată din patru bărbaţi şi să pornească cu noi în căutarea omului zăpezilor. Alice Pershing, excelenta schioară, secretara energică, femeia înaltă cu părul blond şi ochii verzi.

Am fost, se-nţelege, de acord.

I-am invitat pe Singh şi Shepherd pentru 29 noiembrie, ca să perfectăm împreună amănuntele. Unchiului McFarland i-am expediat o telegramă: „*Echipajul complet: Ashley, operatorul Shepherd, antropologul indian Singh, cea mai bună schioară britanică, Alice Pershing, secretară şi eu. Pregătirile în plină desfăşurare. Trimite, te rog, alţi bani*".

Ziua următoare am primit următorul răspuns: „*Felicitări pentru schioară. Părăsiţi cît mai repede Londra. Trimit banii. Nu faceţi cheltuieli inutile*". Semna McFarland.

La începutul lui ianuarie cînd, datorită lui Alice Pershing, pregătirile noastre erau cu adevărat în curs de desfăşurare, John Ashley se grăbi într-o zi să ne vadă şi să ne spună plin de nelinişte:

— S-a zis cu expediţia. Putem s-o dizolvăm.

Era extrem de agitat.

Elveţienii au prins pe omul zăpezilor.

Am rămas ca trăsniţi din senin.

Eram la curent cu expediţia elveţienilor. În cea mai deplină liniştc o expediţie cu mult mai numeroasă decît a noastră plecase în Nepal, iar după puţinele ştiri referitoare la ea şi parvenite în Europa, se aştepta doar vreme frumoasă pentru a se porni în zona gheţarului Reipi pe urmele omului zăpezilor.

John ţinea în mînă o bucăţică de hîrtie care cuprindea ştirea transmisă de Agenţia internaţională de presă. Telegrama fusese expediată din Delhi şi suna astfel: *„Potrivit ştirilor primite din Nepal expediţia elveţiană condusă de colonelul Schichin a reuşit să captureze pe versantul sudic al gheţarului Nangpa-la pe omul zăpezilor. Amănuntele lipsesc"*.

Mi-am amintit atunci de nefericitul Scott, învins de mai norocosul Amundsen în întrecerea care din cei doi va atinge mai întîi Polul Sud.

— S-a sfîrşit, rosti cu tristeţe în glas John.

— De ce s-a sfîrşit? întrebă Alice, cea mai calmă dintre noi toţi. Arată-mi şi mie telegrama, îi ceru ea. Elveţienii trebuiau să fie în apropierea gheţarului Reipi, iar aici se vorbeşte de Nangpa-la. Ştie careva dintre voi unde se află?

John desfăcu harta Nepalului şi începu s-o cerceteze. Nangpa-la nu se afla pe ea.

— Eu nu cred în veridicitatea acestei ştiri, zise Alice, punînd mîna pe telefon. Daţi-mi vă rog Agenţia internaţională de presă din Delhi.

Ne-am uitat la ea curioşi.

— Nu are sens să aşteptăm şi să facem presupuneri dacă ştirea este ori ba adevărată, ne spuse ea în timp ce rezolva corespondenţa sosită.

După nici o oră de aşteptare am avut legătura cu Delhi.

— Agenţia internaţională de presă? întrebă Alice. După ce i se confirmă, continuă. Fiţi amabil, aveţi cumva veşti mai detaliate cu privire la modul în care expediţia elveţiană a capturat omul zăpezilor?

— Care om?

— Al zăpezilor, Yeti, repetă cu voce mai tare Alice.

— Noi nu avem nici un fel de om al zăpezilor.

— Ştiu că nu aveţi voi, dar după ştirea pe care aţi transmis-o expediţia elveţiană a reuşit să-l prindă la Nangpa-la. Cît adevăr conţine această informaţie?

— Un moment, vă rog. John, vino încoace, nu înţeleg despre ce-i vorba. Cineva întreabă de omul zăpezilor. Se auzea cum discutau între ei la celălalt capăt al firului.

Pe urmă, în telefon răsună o altă voce:

— Vă rog să-l scuzaţi pe tînărul nostru colaborator. Nu este la curent cu chestiunea în cauză. Am difuzat în adevăr o ştire referitoare la omul zăpezilor, dar am transmis ulterior o retractare. Elveţienii au reuşit să-l vadă şi nu să-l prindă pe omul zăpezilor... Mai mult decît atît, din păcate, nu vă pot spune.

— Nu l-au prins! strigă entuziasmată Alice. Nu-l au! Trebuie să urgentăm pregătirile. Să părăsim Londra în cel mai scurt timp, vorbi ea, decisă.

Şi în adevăr, la 23 februarie ne-am îmbarcat de pe aeroportul Croydon pe avionul Agenţiei indiene de zbor, urmînd ca pe ruta Paris, Geneva, Beirut şi Bombay să ajungem la Delhi. Poate că hazardul a potrivit lucrurile astfel ca pe corpul argintiu al navei să fie scris cu litere roşii numele celui mai înalt vîrf din lume — Everest, prin împrejurimile căruia aveam să încercăm peste cîteva săptămîni să capturăm misterioasa fiinţă din Himalaia.

5. PRIMELE AVENTURI

Vă rugăm să vă prindeţi centurile, ne spuse stewardessa avionului care ne transporta de la Delhi la Kathmandu, capitala Nepalului. Vă rugăm mai repede, repetă ea şi eu avui impresia că nu mai este aceeaşi fată calmă care ne întrebase la Delhi, zîmbind amabil, imediat după ce ne-am îmbarcat: Nu vă lipseşte nimic? Aveţi vreo dorinţă?

John stătea lîngă mine, Alice cu operatorul Martin Shepherd în faţa noastră. Antropologul Mazra Singh zburase în urmă cu cîteva zile la Kathmandu pentru a ne asigura cazarea, a aranja cu autorităţile nepaleze formalităţile necesare expediţiei noastre în zona ghețarului Reipi şi a angaja hamali care să ne transporte bagajele pînă vom ajunge pe teritoriul Şerpaşilor.

— Aterizăm? am întrebat mirat. Trebuia să sosim la Kathmandu la ora 11,30, este cursă directă, fără escală. Iar acum este ora 11,40 . . .

Stewardessa m-a întrerupt nerăbdătoare.

— Vă rog să vă puneţi centurile. Vom ateriza forţat.

L-am văzut pe John pălind. Aterizare forţată? Începu să caute febril capetele centurii pentru a le împreuna.

— Nu cumva vezi tu curelele alea? mi se adresă el. Nu le putea vedea, fiindcă şedea pe ele.

Martin Shepherd îşi prinsese centura şi acum începu să-şi pregătească aparatul de filmat.

Am simţit o gheară în stomac. Avionul îşi redusese treptat viteza, începusem să coborîm. Am privit pe fereastră. Sub noi se zăreau vîrfurile albe, ascuţite ale munţilor. Deodată ne-a învăluit ceaţa, o ceaţă cenuşie, opacă. Avionul începu să se clatine. Cineva scoase un ţipăt.

— S-a zis cu omul zăpezilor, dar şi cu noi, remarcă John.

M-am străduit în zadar să străpung cu privirea zidul de ceaţă. Din cînd în cînd doar aveam impresia că din vălătucii alburii se ivea pentru cîteva secunde profilul unei coaste muntoase, după care totul era iar inundat de un nou val de ceaţă.

Avionul se scutură iar, de data asta mai tare. După aceea, însă, pe neaşteptate, de parcă o mînă uriaşă ar fi tras-o în sus, avionul ieşi din ceaţă plutind într-o altă lume. Crestele acoperite cu zăpadă ale munţilor, inundate de razele soarelui, ne apărură atît de aproape, încît avurăm impresia că de la un moment la altul ne vom ciocni de ele.

Alice se răsuci spre noi. Era palidă, dar cu mult mai calmă decît era John şi cu mine.

Cu un efort considerabil avionul se mai săltă cîţiva yarzi. Auzeam huruitul neregulat al motoarelor. Una din elici încetase să se mai învîrtească.

— Cît timp vom mai rămîne pe lumea asta? întrebă John. Era o întrebare pe jumătate serioasă, pe jumătate plină de umor negru.

De jur împrejur, cît vedeai cu ochii, nimic altceva decît vîrfurile înzăpezite ale munţilor Nepalului. Avionul pierdea din viteză. Cu cea mai mare probabilitate — de nu se va întîmpla cumva vreo minune — ne vom izbi de vreunul din pereţii stîncoşi iar atunci întrebarea lui John va căpăta un ultim şi precis răspuns.

Fruntea mi se broboni de sudoare. Mă treceau fierbinţeli. În clipa aceea mi-am amintit deodată de tot ce am lăsat în urmă, departe: Parisul, spitalul Sainte Marie de Notre Espoire, dorinţa de a participa la aventura urzită de ciudatul meu unchi Robert McFarland, pregătirile întreprinse la Londra pentru a putea pleca în căutarea omului zăpezilor.

În acel moment mi-a apărut ridicolă străduania mea de a învăţa să arunc lasoul pe pajiştea de la Putney Heath, în apropiere de Londra, încercarea de a prinde mai întîi un par înfipt în mijlocul pajiştii şi după aceea pe John, care alerga prin iarbă ca un cerb hăituit. Era un minunat joc de puştani. Pe urmă John m-a obligat să „mă fac" omul zăpezilor şi să mă strecor uşurel pînă la uriaşa plasă în spatele căreia se afla o cuşcă cu drugi de fier. Deasupra cuştii atîrna un clopoţel care suna vesel la orice adiere de vînt.

Fiecare vieţuitoare este mînată de curiozitate. E un fapt de care trebuie să ţină seama orice vînător, îmi explicase el. Cu toate că omul zăpezilor este o vietate timidă, după cum afirmau toţi cei care l-au văzut vreodată, cu siguranţă va fi şi el curios. Va dori să afle ce sună acolo. Se va apropia, se va opri, curiozitatea îl va face să mai înainteze încă doi-trei paşi, iar cînd va vedea că tot n-a aflat sursa sunetului, se va apropia mult mult. Iar aceasta va însemna sfîrşitul lui. John apăsase pe un mecanism ascuns şi cuşca se închisese cu zgomot. Gata, l-am prins, declarase el mulţumit. Hai, încearcă să faci pe omul zăpezilor, iar eu, în schimb, am să alerg de colo-colo pe pajişte, ca să mă prinzi cu lasoul.

Era un sport ciudat, dar nouă, englezilor, ne place şi acest gen de amuzament.

Acum, în avionul avariat care încerca să aterizeze forţat în munţii acoperiţi de zăpadă ai Nepalului, mă simţeam întocmai ca în cuşca în care ar fi urmat să fie prins omul zăpezilor. Nici din el nu era chip să scapi.

Avionul se clătină iar şi din nou se lăsă cîţiva yarzi mai jos. Ai fi putut parcă atinge cu mîna crestele albe. Razele soarelui se reflectau în zăpada îngheţată, valul de ceaţă dispăruse şi totul fu deodată

inundat de o strălucire clară, curată. Motorul avionului funcţiona parcă mai anevoios.

— E păcat să mori într-o zi aşa de frumoasă, zise John.

Alice se întoarse din nou:

— Oare Singh ne-o fi găsit o locuinţă confortabilă la Kathmandu? ne întrebă calmă.

— N-o să mai avem nevoie de ea, remarcă trist John Ashley. Doar dacă n-o să slujească drept cameră mortuară pentru osemintele noastre, după ce le-or aduna de printre dealurile astea.

Ca şi cînd nici n-ar fi auzit ce spune, Alice continuă:

— Vom avea probabil întîrziere. Singh ne aşteaptă de acum.

John închise ochii şi-şi acoperi urechile cu palmele.

Avionul se aplecase brusc pe o parte şi începuse să-şi micşoreze viteza. Cel de al doilea motor încetase să mai lucreze.

Jos, între două înălţimi înzăpezite, se întindea, ca o panglică verde închis, o vale îngustă. Azi n-o să vedem Kathmandu-ul. Ce se va întîmpla în următoarele minute?

Avionul cobora alunecînd prin aerul luminos, ca o pasăre rănită.

Priveam fix fîşia îngustă şi întunecată dintre cele două vîrfuri albe. Poate vom reuşi să aterizăm. Am încercat să văd de nu trece vreun drum prin valea aceea. Poate am putea ateriza acolo. Acum puteam să văd mai bine: nu trecea nici un drum. Nu era un drum, ci albia unui izvor repede, plină de bolovani peste care primăvara se rostogolea un şuvoi de apă.

— Trăim încă?! întrebă John. E ora 11,48, adăugă.

— Şi patruzeci şi nouă, îl corectă zîmbind Alice, de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat.

Valea începu să se lărgească deodată. Pe malul stîng se ivi o luncă întinsă. Avionul cobora. Mai rămînea un minut, poate doar cîteva secunde. Am simţit o lovitură puternică. Cineva scoase îngrozit un ţipăt. Măruntaiele avionului trosniră. Pe urmă se făcu linişte.

Primul care o întrerupse fu John.

— Ne aflăm încă pe lumea asta sau...

Din cabina pilotului îşi făcu apariţia căpitanul.

— Nimeni n-a păţit nimic? întrebă.

Poate că în acel moment nu ştiam dacă în adevăr ni s-a întîmplat ceva sau nu, sau poate că nici unuia dintre noi nu-i venea să vorbească primul. Am tăcut toţi.

— O defecţiune la motoare. Vom putea lua legătura cu Kathmandu. Staţia de radiotransmisie n-a suferit stricăciuni, ne înştiinţă el scurt.

Abia acum am observat că avionul este aplecat pe o parte şi că o aripă s-a înfipt în pămînt.

— Lăsaţi-ne să ieşim. Vreau să ies afară! Daţi-mi drumul! se făcu auzit acelaşi glas plin de o groază disperată, aceeaşi voce pe care o auzisem puţin mai înainte ţipînd.

— Mutaţi-vă, vă rog, în partea asta, îi invită căpitanul pe cei care se aflau pe stînga — să nu se răstoarne avionul.

— Daţi-mi drumul să ies, ţipă din nou vocea deznădăjduită.

— La ce depărtare se află cel mai apropiat serviciu de poştă, căpitane? întrebă John. Fără să aştepte răspunsul, se ridică în picioare şi se îndreptă spre uşă. Unde mă aflu eu, se întîmplă totdeauna ceva, se adresă el căpitanului, care încerca să deschidă uşa avionului. Dură cîteva clipe pînă reuşi. John fu primul care atinse cu piciorul necunoscuta vale nepaleză.

— Ce splendoare! exclamă el. Unde ne aflăm de fapt?

— Cam la şaizeci de mile nord-vest de Kathmandu, îi răspunse căpitanul.

— Sînt oameni pe aici? îl chestionă John mai departe.

— Sînt păstori, dar la ce depărtare, e greu de spus.

Mă aflam lîngă Alice. Puteai să vezi că şi ea aştepta cu înfrigurare răspunsul căpitanului. Pe Martin Shepherd nu-l interesa nimic altceva decît camera de luat vederi.

— Am filmat totul pînă în ultima clipă, spuse, întrerupînd tăcerea care se lăsase după răspunsul dat de căpitan şi întorcînd camera de luat vederi spre avion.

În uşa lui apăru cel de-al doilea pilot.

— Kathmandu anunţă furtună de zăpadă deasupra Himalaiei, ne înştiinţă căpitanul.

— Asta ne mai lipsea, observă John. Unul din noi ar trebui să ajungă la cea mai apropiată locuinţă omenească. Ar fi mai sigur să ne adăpostim într-o casă decît într-un avion care în orice clipă se poate răsturna, sau să riscăm să fim îngropaţi cu el cu tot în zăpadă. Hărţile ce spun, căpitane?

— Nu avem hărţi aşa de detaliate. Cred că n-ar fi înţelept să ne îndepărtăm de avion. Kathmandu cunoaşte situaţia noastră. În mod sigur vor încerca să ne salveze, răspunse căpitanul.

— Cum? întrebă Alice.

— Ne vor comunica în scurt timp.

Cel de-al doilea pilot se urcă iar în avion.

— N-ai vrea să mergi cu mine, Selvyn? mă întrebă John Ashley luîndu-mă deoparte. Oamenii nu pot să fie departe. Vara sînt păşuni pe aici, asta în-

amintă că oamenii locuiesc prin apropiere... În cel mai rău caz vom avea parte de încă o aventură, în mod cert nu la fel de neplăcută ca prima, propuse John.

Poate că în adevăr e mai bine să aşteptăm ce ne vor spune cei din Kathmandu. În afară de asta nu putem lua decizii fără Alice şi Shepherd, am obiectat.

Pînă să comunice ceva Kathmandu, noi vom fi înapoi. Oamenii de aici au timp berechet. Alice şi Martin vor fi de acord.

John făcu cîţiva paşi în direcţia Alicei care-l urmărea pe Martin cum îşi căuta unghiurile potrivite pentru filmare.

Ce-ai zice dacă eu şi Selvyn am face un tur primprejur înainte de a sosi veştile de la Kathmandu?

Eu cred că ar trebui să rămînem împreună, John, îi răspunse blînd Alice. Cîtă vreme nu-i clar ce vor face cu noi, ar trebui în mod categoric să rămînem pe locul unde sîntem.

— Hm, mormăi John. Răspunsul Alicei nu-i plăcuse. Să rămînem, deci, comandante, o ironiză el.

Soarele dispăru dintr-o dată. Parcă s-ar fi prăbuşit dincolo de munţii albi, iar cerul, care cu o clipă mai înainte era aproape fără pic de nor, fu invadat de un abur cenuşiu de ceaţă. Valea fu străbătută de o rafală rece de vînt, urmată de a doua, a treia şi începu să ningă. Vîntul se intensificase din ce în ce. Furtuna anunţată de postul meteorologic de pe aeroportul din Kathmandu se apropia.

Avionul se aplecă şi mai tare pe stînga. Vîntul aducea cu sine fuioare de zăpadă, încît abia puteai să vezi la cîţiva paşi. Toţi ne-am grăbit să ne întoarcem în avion.

— Pe partea dreaptă, porunci căpitanul.

— Căpitane, legătura cu Kathmandu a fost în-

treruptă, raportă radiotelegrafistul, la scurt timp după ce ne reluasem locurile.

— Ce crezi? E mai plăcut să mori prăbuşindu-te cu avionul, sau îngropat sub zăpadă? întrebă John.

— Nu ştiu. N-am încercat pînă acum nici una, nici alta.

Martin Shepherd îşi aşeză cu grijă aparatul de filmat. Alice se sprijini cu spatele de spătarul fotoliului, îşi lăsă capul pe spate şi închise ochii.

Afară nu vedeai la un pas. Înăuntrul avionului era întuneric. Doar ceasul cu cadran fosforescent al căpitanului indica ora 12 şi cîteva minute. Furtuna de zăpadă atinse apogeul.

6. NAUFRAGIAŢII

— Căpitane, crezi că putem scăpa de aici? l-am întrebat pe căpitanul avionului.

Tăcu o clipă şi ridică apoi din umeri.

— Cred că da. Cei din Kathmandu cunosc situaţia noastră. Îndată ce se va potoli viscolul, vor încerca să ne găsească.

— Au helicoptere?

— Poate, răspunse nesigur. Au cu siguranţă, se corectă apoi.

Prin urmare nu au.

— Nu vă fie teamă, vom scăpa de aici, auzii un glas în spatele meu. L-am privit pe omul care vorbise cu atîta certitudine. Un nepalez, mi-am zis. Pînă acum nu participase la discuţia noastră, tot drumul

rămase nemişcat pe locul lui şi privise pe fereastră. Nu ne mai gîndisem că ar putea cunoaşte limba engleză.

John, trezindu-se parcă din amorţeală, îl întrebă:

De unde ştiţi?

Omul, cît timp trăieşte, speră, răspunse nepalezul. Am fost decepţionat de acest răspuns. De atîtea ori auzisem această ieftină consolare, de atîtea ori o repetasem eu însumi în împrejurări atît de banale, încît încetasem de mult să mai cred în ea!

Nimeni dintre noi nu mai spuse nimic. John făcu o figură ursuză. Alice probabil dormea.

Era ciudată societatea din avionul ce eşuase în munţii Nepalului. Noi patru: Alice, John, Martin şi eu. Apoi nepalezul, convins că vom scăpa de aici, un francez — abia acum mi-am dat seama că vocea aceea disperată şi stridentă pe care o auzisem în momentul aterizării forţate, aparţinea omuleţului slab, cu nas ascuţit şi barbă neagră — iar în faţă de tot ultimul membru al grupului de naufragiaţi, un bărbat înalt, cu picioare lungi, care se înfăşurase grijuliu în pleduri, probabil un european. Cînd coborîsem din avion, după aterizarea forţată, el ieşise ultimul. L-am auzit vorbindu-şi sie însuşi în englezeşte: „Să mai încerce cineva să mă urce într-un avion! Ticăloşii!“ Pe urmă se întorsese către omuleţul cu barbă şi i se adresase într-o franţuzească ciudată:

— Vorbiţi franceza? Azi este o zi frumoasă. Unchiul meu locuieşte la Paris, mătuşa la Lyon. Tabla este neagră, creta e albă, caietul se află pe bancă.

Francezul îl privise pe lungan mai întîi uimit apoi îi răspunsese cu seriozitate: El este acasă, iar ea este aici. Servitorul este politicos. Eu sînt tînăr, sînt copil, tu eşti bătrîn. Unde eşti, acasă sau la şcoală?

— *Je ne comprends pas* — nu înţeleg, răspunse lunganul în franceză. Mai mult decît v-am spus nu ne-au învăţat din păcate la şcoală, adăugase în en-

gleză cu un accent foarte bizar. Kazariewicz, negustor de animale exotice, se recomandase el.

— Petitpière, îmi pare bine, răspunsese francezul, dar pe faţa omului cu barbă neagră se citea clar că această cunoştinţă cu domnul Kazariewicz nu-i produce nici o plăcere deosebită. Francezul zîmbise nervos şi-i întorsese spatele negustorului de animale exotice.

Aceasta era prin urmare societatea noastră. De la cine să te aştepţi la o acţiune care ne-ar fi putut salva din această dificilă situaţie? Francezul? În sinea mea am dat descurajat din mînă atunci cînd mi-am amintit ţipătul lui disperat şi agitaţia necontenită.

Afară se făcuse întuneric de-a binelea. Se părea că viforul mai slăbise. John adormise, auzeam respiraţia profundă a lui Martin Shepherd, operatorul de film al expediţiei care probabil nu-şi va realiza niciodată ţelul.

M-am aplecat spre scaunul Alicei şi am şoptit:

— Dormi?

— Nu, mi-a răspuns încet.

— Nu poţi dormi?

— Nu.

— La ce te gîndeşti?

— Dacă n-ar fi totuşi mai bine să încercăm să ieşim de aici şi să nu aşteptăm pînă vor începe să ne caute. Tot n-or să ne găsească.

Am tăcut o clipă.

— Crezi că am da repede de oameni? Cu excepţia puţinelor alimente pe care le avem, ducem lipsă de orice altceva. Compas, arme. Păcat că am trimis totul înainte la Kathmandu.

— Cînd e vorba de viaţa lui, omul nu mai stă să aleagă. Prin urmare, Alice luase o hotărîre.

— Vom copia mîine harta căpitanului şi vom porni la drum, zise John.

crezusem că doarme.

Nu dormi, John?

Bineînţeles că dorm, ne-a răspuns, întorcînd capul. De data asta cred că a adormit cu adevărat.

A doua zi dimineaţa m-am trezit devreme. Furtuna contenise, vîntul se potolise, doar pe crestele munţilor mai adăstau încă ghemotoace negre de nori. În curînd se trezi Alice şi după ea John. Martin continua să dormă liniştit. Spre mirarea noastră, avionul nu fusese acoperit de zăpadă. De jur împrejur se întindea neaua proaspătă şi totuşi în cantitate mai mică decît îmi închipuisem ieri.

Hotărîrea luată rămîne în picioare, sau aşteptăm aici? am întrebat-o pe Alice.

În ce mă priveşte, m-am decis încă de ieri, mi-a răspuns.

John căscă, se întinse şi începu să-şi frece mîinile.

- E frig, ar trebui să începem să facem ceva, ca să ne încălzim.

Se ridică şi se duse la căpitan. După o clipă se întoarse cu harta.

Nu ne putem bizui prea mult pe hărţile nepaleze. Ne aflăm cu aproximaţie aici, arătă el cu degetul crestele muntoase de la nord-vest de Kathmandu. Pînă la locul cel mai apropiat indicat pe hartă sînt cam 30 de mile distanţă. Oameni se află însă cu siguranţă mult mai aproape. Problema este doar cum să ajungem la ei. Drumuri nu sînt, iar potecile păstorilor sînt troienite.

— Dacă mergem de-a lungul văii vom întîlni precis oameni, zise nepalezul care ascultase discuţia noastră.

— Aţi vrea să mergeţi cu noi? întrebă Alice.

— Da, răspunse şi se aşeză mai aproape de noi. Numele meu este Din-Nun.

Ne-am spus numele, iar el zîmbi politicos fiecăruia dintre noi.

Cînd i-am adus la cunoştinţă căpitanului decizia noastră, ne-a atras atenţia:

— O să îngheţaţi pe drum ori o să muriţi de foame, nu-i sigur că prin împrejurimi se află oameni. Chiar dacă nu ne salvează, cei din Kathmandu tot ne vor arunca saci cu alimente. Unde veţi dormi, dacă pînă la căderea nopţii nu găsiţi adăpost? Nici unul dintre dumneavoastră nu cunoaşteţi munţii aceştia. Este, în mod categoric, primejdios ceea ce vreţi să faceţi, vă avertizez.

N-am vrut să luăm în consideraţie obiecţiile căpitanului. Nici unul din noi nu credea că nu vom da, în scurt timp, peste adăposturi omeneşti.

— Drum bun, ne-a urat în cele din urmă căpitanul şi a ridicat neputincios din umeri.

— Animale exotice, mormăi domnul Kazariewicz şi ne ură, la rîndul lui, toate cele bune. Cînd vom ajunge la Kathmandu vom anunţa oficialităţile că aţi pierit de o moarte eroică, strigă el în urma noastră, cînd părăsirăm avionul. Iar dacă, din întîmplare, veţi scăpa cu bine din asta, nu uitaţi să mă vizitaţi. Kazariewicz, animale exotice, Kathmandu. Oricine ştie unde vine asta. Nu uitaţi, animale exotice, Kazariewicz.

Nimeni nu ştie ce-o fi fost în capul omului ăstuia.

N-am luat prea multe lucruri cu noi: două pleduri, cîteva tablete de ciocolată, pesmeţi, trei conserve de fructe aduse tocmai din Londra de Martin Shepherd, ceva îmbrăcăminte şi obiecte de strictă necesitate. Alice purta, întocmai ca şi noi, pantaloni lungi de pluşcord, pulovăr de lînă, bocanci rezistenţi şi o haină călduroasă. La Kathmandu ne aştepta îmbrăcăminte mai potrivită: combinezoane-salopete ce urmau să ne protejeze nu numai de ploi, ci şi de vîntul

care, în Himalaia, te pătrunde pînă la măduva oaselor.

Am făcut un ultim semn de rămas bun în direcţia avionului care zăcea pe linţoliul alb de zăpadă ca o pasăre rănită.

Am pornit încet în sus, de-a lungul văii. Soarele se ivea pentru o clipă, poleia cu lumină vîrfurile munţilor, dar dispărea apoi imediat într-o avalanşă cenuşie de ceaţă. Zăpadă era mai puţină decît ne aşteptam. Ni se părea chiar că înaintăm mai uşor decît la început.

Înainte de prînz Alice s-a oprit. Şi-a pus mîna streaşină la ochi şi s-a uitat cîtva timp fix la un punct întunecos de pe creasta din faţa noastră.

Nu-i o colibă? întrebă ea apoi.

Cînd ne-am apropiat, am constatat că nu era decît o uriaşă stîncă ce ieşea din troiene.

Cam pe la ora patru am avut impresia că auzim zgomotul unui avion, dar impresia n-a durat decît o clipă. Pe urmă s-a instalat din nou, deasupra înălţimilor necunoscute, liniştea, o linişte albă, mormîntală. Dacă fusese cu adevărat un avion, acum trebuia să se afle departe.

Începuse să se întunece. John devenise neliniştit, Alice tăcea, doar Din-Nun repeta fără încetare:

— Vom da cu siguranţă peste oameni.

Nici unul dintre noi nici măcar nu mai întreba: Cînd? Valea se lărgise, urcuşul nu mai era aşa de anevoios. Pe cer apăruse luna.

— Trebuie să ne odihnim puţin, spuse Alice.

„Ar fi trebuit totuşi să rămînem în avion, mi-am zis. Poate că eu aş rezista să merg toată noaptea, dar Alice?“

— Să mai încercăm, propuse Din-Nun. Mai puteţi merge? i se adresă el Alicei. Aşa, cam o jumătate de

oră sau o oră. În scurtă vreme trebuie să dăm de oameni.

Nici unul din noi nu mai credea în spusele lui Din-Nun, siguranţa lui nu mai convingea pe nimeni. Îl priveam din cînd în cînd pe negriciosul nepalez. Nu cred să fi avut mai mult de treizeci de ani. Era politicos, nu deranja pe nimeni dintre noi cu vreo întrebare şi nu vorbea nici despre sine însuşi. De cîteva ori doar, în timpul călătoriei a repetat cu o convingere plină de încăpăţînare că în cursul zilei de azi, chiar, vom da de oameni.

Valea coti dintr-o dată la dreapta. Zăpada se împuţinase, dar bolovanii se înmulţeau.

— Aş putea s-o iau înainte? întrebă Din-Nun.

Nimeni nu avu nimic de obiectat. Am simţit cum mă cuprinde oboseala, îmi venea să mă opresc şi să mă aşez pe zăpadă. Ştiam că dacă aş face aşa ceva, nu m-aş mai scula niciodată, aş adormi pe vecie.

După mai puţin de o jumătate de oră de mers, Din-Nun se opri, ascultă o clipă, dar pretutindeni în jur, deasupra pămîntului alb, domnea o linişte înghеţată.

— Pe aici, zise şi o luă spre stînga.

După cîteva minute am văzut urme pe zăpadă.

— Oameni! strigă Martin.

Ne-am aplecat şi am cercetat urmele evidente lăsate de încălţări omeneşti. Duceau în jos, la vale. Înseamnă că cineva a trecut pe aici astăzi.

— În sfîrşit! răsuflă Alice. În glasul ei tremura o emoţie pe care nu încercă s-o ascundă.

Din-Nun zîmbi politicos, de parcă ar fi aşteptat ca cineva dintre noi să se scuze pentru că ne-am îndoit de certitudinea cu care ne asigurase că vom da în curînd peste oameni.

— Dar unde duc urmele acestea? întrebă bănuitor John. Am putea merge după ele încă două ore şi

pe urmă ne-am trezi că ele dispar iar noi nu dăm peste nici un suflet omenesc.

Nu vor dispare, rosti scurt Din-Nun.

Am chibzuit un moment dacă n-ar trebui s-o pornim în direcţia în care s-a dus trecătorul necunoscut, dar Din-Nun a declarat că e mai bine să mergem în sensul contrar direcţiei de mers a necunoscutului

doar nu putem dormi sub cerul liber în plin viscol - trebuie să fi plecat de undeva, dintr-o casă.

Am pornit iar la drum. Mergeam cam de trei sferturi de oră, cînd Din-Nun a declarat:

Nu mai zăresc urmele.

Luna învăluise cu lumina ei clară aşternutul de zăpadă pe care nu se zărea nici cel mai mic semn de urmă omenească. Martin, care încheia convoiul, se întoarse pe urmele noastre şi la un moment dat strigă:

- Întorceţi-vă, am găsit iar urma.

Călătorul necunoscut sărise peste albia pîrîului de munte şi coborîse pe celălalt mal, la vale. A trebuit să urcăm după el.

— Drumul parcă nu mai are sfîrşit, spuse John. N-ar fi mai bine dacă cineva ar lua-o înainte iar ceilalţi ar aştepta aici? În felul acesta nu ne obosim în zadar.

Nimeni nu fu de acord cu propunerea lui John. Am pornit deci mai departe, obosiţi, pierzîndu-ne din ce în ce speranţa că vom mai da de aci înainte peste aşezări omeneşti.

Din-Nun se opri deodată şi arătă tăcut înaintea sa. Pe coasta muntelui, lipită de stîncă, se afla o clădire de piatră.

— Am spus eu că trebuie să dăm de oameni, afirmă John.

Din-Nun tăcea, dar şi de această dată zîmbi politicos.

Nu după multă vreme ne aflam toţi în faţa unei aşezări de păstori, o colibă mică, clădită din piatră, pe care timpul îşi pusese de acum amprenta. Singurul indiciu de viaţă era un firişor subţire de fum care se ridica deasupra coşului.

Alice bătu în uşă. Cum nu răspunse nimeni, o deschise. Coliba era goală, doar pe vatră ardeau nişte lemne astfel aşezate, încît focul să ţină mai multă vreme. În încăpere se aflau o masă, o bancă şi lîngă vatră, trei culcuşuri. Deasupra ei erau atîrnate farfurii de lemn, un ceaun negru, cu fundul plin de funingine şi polonicuri mari de lemn. Pe policioara prinsă de peretele opus se vedeau cîteva boţuri de brînză făcute din lapte de iac şi ceva ce aducea a pîine neagră.

Ne-am aruncat ochii prin jur, doar-doar s-o ivi vreo faţă omenească, John a ieşit chiar în faţa uşii şi a strigat. I-a răspuns doar ecoul — înfundat şi neinteligibil — al propriului său glas.

Unde o fi stăpînul acestei căsuţe părăsite? În urmă cu cîteva ore trebuie că fusese aici. Se va întoarce? Nici unul dintre noi nu era în stare să răspundă la vreuna din întrebările de mai sus.

Am mîncat, am mai pus pe foc lemne din grămada stivuită lîngă sobă şi ne-am culcat. Eram obosiţi de moarte. M-am întins pe jos în faţa sobei, m-am uitat un timp la flăcările ce ţîşneau din lemnele uscate şi m-am gîndit la ce ne-o rezerva oare noaptea asta şi ziua următoare.

Am auzit respiraţia regulată a lui Martin Shepherd şi oftatul lui John. Ofta poate prin somn. Pe urmă m-a doborît şi pe mine oboseala. Am adormit buştean, în coliba străină, fără să mă gîndesc nici o clipă la primejdiile care ne puteau ameninţa acolo sus, în munţii aceia necunoscuţi ai Nepalului.

7. UMBRELE

Am simţit că mă cuprinde o neplăcută senzaţie de frig. Mi se părusc, sau fusese într-adevăr o adiere de aer rece? Mă culcasem îmbrăcat, iar peste mine aruncasem şi haina. Din nou am simţit o undă de aer rece pe obraz. Poate că nu-i decît un vis, aş vrea să mă trezesc, să-mi adun toată voinţa de care sînt în stare şi să mă trezesc.

Aveam impresia că mă fixează cineva cu privirea. Trebuie să mă trezesc. Am deschis încetişor ochii. Prin ferestrele mici, pe jumătate îngheţate, se strecura lumina clară, neîntunecată de vreun nor, a lunii. În vatră focul era pe cale să se treacă. Mi-am privit ceasul. Arăta ora două şi zece minute. De ce oi fi atît de neliniştit? De ce am mereu impresia că mă priveşte cineva din întuneric? Afară era o linişte grea, plină de singurătate, o linişte din acelea care dau aripi fanteziei biciuită de frică şi de încordare. Se auzea respiraţia regulată a lui Martin Shepherd.

Foşni ceva, parcă o şoaptă omenească. Pesemne că John vorbeşte prin somn. Deodată am prins cîteva silabe clare: *tu, du, djo* . . . Nu putea fi John. Nu mai era nici o îndoială. Vorbea cineva într-o limbă pe care n-o înţelegeam.

Din restul de buştean fumegînd în vatră se ridică pentru o clipă strălucirea unei flăcări. Pe tavan apărură două umbre. Abia m-am stăpînit să nu ţip. Umbrele nu aparţineau nici unuia dintre noi, nici Alicei, nici lui John, nici lui Martin.

Mi-am întors încet capul. Într-un colţ al încăperii se aflau doi bărbaţi. Unul din ei era Din-Nun. În faţa lui, cu spatele spre noi, se afla un om de statură ceva mai mică. Din-Nun îi şoptea ceva. Necunoscutul, a cărei faţă n-o puteam vedea, tăcea. Pe

urmă a ridicat braţul ca şi cum ar fi vrut să arate ceva şi l-a lăsat iar în jos, fără un cuvînt. La sfîrşit a răspuns ceva monosilabic şi a ieşit încetişor pe uşă. Am simţit iar adierea de aer rece. Uşa s-a închis fără zgomot. Liniştea aceea grea, plină de încordare, s-a lăsat iar. Din-Nun s-a îndreptat spre culcuşul său, tăcut ca o umbră, luna, care cu o clipă mai înainte privise prin ferestrele colibei, se ascunsese după nori. Am avut impresia că mă afund într-un hău de întuneric, deşi focul din vatră nu se stinsese încă de tot.

Să-l întreb pe Din-Nun cu cine a vorbit? S-o fi întors proprietarul colibei? Am simţit cum sîngele îmi pulsează mai repede la tîmple. Ar trebui poate să-i trezesc pe John şi Martin.

Nepalezul se întoarse pe partea cealaltă. Trebuie să-l trezesc pe John. Imediat însă am alungat acest gînd. Dacă cineva ar fi vrut să ne cauzeze vreun rău, putea s-o facă pe loc. Poate-i mai bine să aştept pînă dimineaţa. M-am decis să nu trezesc pe nimeni, doar eu însumi să nu mai închid un ochi pînă a doua zi.

Încă o dată s-a mai ivit pe boltă luna şi razele ei reci, aruncînd o lumină galben-verzuie, pătrunseră în odaie. În acel moment mi s-a părut că prin faţa ferestrelor trece o umbră întunecată. N-aş fi putut să jur că era om, poate trecuse doar un nor peste faţa lunii. Sau poate că fantezia mea excitată văzuse ceea ce, de fapt, nici nu fusese. Undeva, în depărtare, se auzi răgetul furios al unui leopard.

Pe urmă se instală iar liniştea fără sfîrşit, adîncă, apăsătoare, prevestitoare de nevăzute primejdii.

Primul care se trezi fu John. Se întinse, îi căută cu privirea pe ceilalţi şi cînd observă că eu nu dorm, îmi spuse încet:

— Hotel de categoria întîi, nu ştii unde s-o fi

găsind soneria ca să-l chem pe chelner? Îmi place să iau micul dejun în pat.

Din-Nun dormea. La fel şi operatorul Martin, poate că şi Alice. Stătea întinsă, nemişcată, cu ochii închişi, o fiinţă lipsită de griji, relaxată. Alice.

La micul dejun prefer o felioară de pîine bine prăjită, fără să fie arsă, omletă cu şuncă şi ceai, continuă John. În cel mai rău caz cafea, cu foarte puţin lapte şi fără caimac.

Bună dimineaţa, ne ură Alice, pe care trăncăneala lui John trebuie s-o fi trezit. Cum aţi dormit? ne întrebă.

Eu grozav. Mă dor toate oasele de bine ce-am dormit, răspunse John.

Tu cum ai dormit? se întoarse Alice spre mine.

Nu la fel de bine ca John, am răspuns. În acest moment Din-Nun se mişcă.

Dar tu? am întrebat-o pe Alice.

Ca şi tine, a răspuns cu voce scăzută. M-a privit o clipă şi pe urmă şi-a dus, cu un gest de avertizare, arătătorul la buze. Prin urmare îmi cere să tac.

Cel mai rău am dormit la Lisabona, începu iar John. Odată cu zorile se aşezau pe marginea ferestrei numeroase vrăbii care ţipau gureşe de nu mai puteam să închid un ochi. Dar nici asta n-a fost cel mai rău lucru. Pînă la urmă s-a constatat că mă culcasem într-un pat străin.

— E-o prostie, îl întrerupse Alice, dar el se jură că totul s-a petrecut întocmai precum spusese şi că atunci cînd adevăratul stăpîn al odăii a intrat în cameră, el însuşi a simţit un fel de fericită eliberare, fiindcă scăpase măcar de ciripitul vrăbiilor.

Nu-mi mai amintesc ce a mai povestit John. Mă gîndeam la degetul dus la buze prin care Alice a vrut să-mi dea de ştire că trebuie să tac. De ce?

M-am sculat şi am început să-mi orînduiesc lucrurile.

Din-Nun mă privea cu ochii săi mari şi negri. Se aşeză pe marginea patului şi dădu din cap, probabil în loc de bună dimineaţa.

— Nu v-a fost frig? a întrebat.

— Nu. Dar dumitale?

— Mie mi-e bine totdeauna, a zîmbit, începînd şi el să-şi adune lucrurile.

— Cînd se va întoarce oare stăpînul colibei? Priveam faţa calmă a nepalezului şi aşteptam nerăbdător să văd ce va spune.

Nu răspunse, de parcă nu mi-ar fi auzit întrebarea. Am observat că şi Alice s-a uitat la nepalez şi apoi la mine.

Din-Nun scormoni în vatră, ieşi afară şi după un timp se întoarse cu un braţ de lemne. Le aruncă pe foc şi cînd acesta se înteţi, ne spuse:

— Să mîncăm repede şi să plecăm. Am impresia că am văzut pe partea cealaltă a văii o mănăstire. Nu-i departe, peste două ore ajungem.

— N-ar trebui să aşteptăm reîntoarcerea stăpînului colibei? întrebă John. I-aş lua un interviu pentru „London Telegraph".

— Nu. Din-Nun rîse scurt.

— Mi-ar fi făcut mare plăcere să-l cunosc, continuă John pe acelaşi ton lipsit de griji.

— Preoţii lama din mănăstirea budistă vor constitui pentru dumneavoastră, ca ziarist, un subiect cu mult mai interesant. Dinţii albi ai lui Din-Nun îşi dezvăluiră strălucirea într-un zîmbet politicos.

Alice, care între timp se sculase, ieşi în faţa casei. Nimic nu mai amintea furtuna de zăpadă de ieri. În adevăr, pe versantul celălalt al muntelui strălucea, în lumina rece a soarelui de iarnă, clădirea preoţilor budişti.

Am mîncat fiecare cîte o bucăţică de brînză şi cîteva pesmeţi şi ne-am luat rămas bun de la locul care ne a oferit astă-noapte găzduire.

Ne am întors pe acelaşi drum pe care sosisem ieri. Doar Alice şi cu mine am observat că în afara de urmele noastre ce duceau către colibă şi în afara de urmele care porneau de la casa părăsită spre vale, se mai zăreau în zăpadă două urme de paşi: una care ducea în sus şi alta proaspătă, mărturie a faptului că nu de mult timp cineva plecase de la colibă în direcţia văii.

N am reuşit multă vreme să mă apropii de Alice, pentru a vorbi cu ea între patru ochi. Aş fi vrut să aflu de ce mi-a făcut semn să tac. Din-Nun mai tot timpul mergea alături de ea, se oferise să-i ducă lucrurile şi în engleza sa ciudată îi povestea despre omuleţii bărboşi care trăiesc în adîncurile pădurilor nepaleze şi posedă însuşiri miraculoase de a tămădui bolnavii.

I-am văzut cu ochii mei. Sînt urîţi, înfricoşători chiar, dar nu fac rău oamenilor. Vindecă cu leacuri făcute din grăsime de urs şi ierburi.

Alice asculta fără să spună nimic.

Cît mai avem de mers pînă la mănăstire? întreba John, pe care se pare că nu-l prea interesau nici grăsimea de urs, nici piticii bărboşi.

Martin Shepherd se întoarse cu faţa spre căsuţa pe care o părăsisem şi începu să filmeze. Pe urmă îndreptă camera spre noi.

— Cu faţa la mine, vă rog, strigă el.

L-am ascultat. Doar Din-Nun şi-a continuat drumul liniştit.

— Şi dumneata, domnule Din-Nun, îi strigă Martin. Aş vrea să te am şi pe dumneata în film.

Din-Nun însă parcă nici n-ar fi auzit. Mergea cu paşii săi regulaţi şi egali, neoprindu-se nici pentru o clipă.

Am avut acum prilejul să mă apropii de Alice.

— De ce mi-ai făcut semn să tac? am întrebat-o.

— Pentru că azi noapte am văzut ceea ce ai văzut şi tu.

— Nu dormeai nici tu?

Alice clătină din cap.

— Cine crezi că era?

— Nu ştiu. M-am trezit cînd a plecat.

— Ar trebui să-i spunem lui John, am propus.

— Categoric nu. Nu ştiu de ce, dar am impresia că va fi mai bine ca nimeni să nu-i pomenească lui Din-Nun despre aceasta. Iar John nu şi-ar ţine gura.

Am căzut de acord, eu şi Alice, să nu-l scăpăm pe Din-Nun nici un moment din ochi. Abia dacă ni se va părea că ceva nu-i în ordine şi vom avea impresia că ne ameninţă vreo primejdie, abia atunci le vom spune lui John şi Martin.

După ce am traversat valea pe unde venisem aseară, a început urcuşul. Nepalezul mergea înainte, după el John, Martin, Alice şi eu. Urmele din zăpadă dispăruseră, dar nici unul din noi nu se prea mai sinchisea de ele. Ne îndreptam pe cel mai scurt drum spre mînăstirea budistă.

N-am apreciat corect atunci cînd am socotit că după două ore vom fi acolo. Am mers aproape trei ore şi jumătate pînă am văzut apărînd în faţa noastră zidurile cenuşii, joase, ale mînăstirii. Nu se zărea ţipenie de om. Abia cînd Din-Nun a strigat, a apărut la poartă o faţă prelungă, acoperită de o bărbuţă rară.

Din-Nun a schimbat cîteva vorbe cu omul din poartă, pe urmă ne-a invitat să intrăm. Cînd am ajuns într-un coridor slab luminat, ne-a rugat să aşteptăm puţin. Am aşteptat o bună bucată de timp pe coridorul rece al mînăstirii pînă să-şi facă din nou apariţia omul cu bărbuţa rară, urmat de Din-Nun. Ne-au invitat să mergem mai departe.

După amiază vor începe serbările, ne spuse căpetenia. Veţi putea lua parte la ele, dacă doriţi. Sînteţi primii europeni care puneţi piciorul în mînăstirea Dangbote.

Omul care ne invitase mai înainte să-l urmăm ne-a condus într-o încăpere de la a cărei mică fereastră se vedea o splendidă perspectivă asupra vîrfurilor acoperite de zăpadă şi asupra coastei pe care o urcasem pentru a ajunge aici. Încăperea avea cel mai simplu mobilier posibil: o masă, două bănci şi două paturi de lemn.

Mă mira senzaţia că numai în urmă cu cîteva minute aici fuseseră oameni care, la venirea noastră, părăsiseră în grabă încăperea. În aer plutea un fum dulceag, nemaiîntîlnit încă pînă atunci.

Omul cu bărbuţa rară îi spuse ceva lui Din-Nun, făcu o plecăciune şi amîndoi ieşiră fără să rostească un cuvînt. Am privit în jur, aş fi vrut să ştiu ce părere are Alice despre aceasta. Ea însă n-a zis nimic, doar a ridicat din umeri. John s-a apropiat nervos de fereastră şi a luat loc lîngă Martin care îndreptase calm aparatul de filmat spre culmea din faţa noastră, pe care se putea zări — parcă ghemuită — coliba de piatră.

8. DANGBOTE

Au trecut zece minute. Martin ar fi vrut să iasă pentru a căuta şi alte subiecte de filmat. John afirma că — de fapt — sîntem întemniţaţi şi că după toate probabilităţile ne vor lăsa aici pînă la ziua de apoi.

Alice încercă să descopere pe schiţa făcută după harta căpitanului unde se află, de fapt, mînăstirea la care ajunsesem.

Douăzeci de minute. John începu să fie nerăbdător, Alice cerceta în zadar harta.

— Nu putem rămîne aici o veşnicie, zise Martin.

Pe coridor se auziră paşi.

— Superiorul mănăstirii vă invită la ceai, ne anunţă Din-Nun, deschizînd uşa chiliei în care aşteptaserăm. Zîmbea din nou cu zîmbetul acela al lui, atît de politicos.

— Unde ai fost Din-Nun? îl chestionă John. Dumneata pleci, iar noi rămînem aici cu impresia că ne aflăm într-o închisoare.

— Aţi băut vreodată ceai nepalez? ni se adresă Din-Nun, de parcă nici n-ar fi auzit întrebarea lui John.

— Trebuie să fie ceva de soi, făcu John, dar principalul este că măcar se întîmplă ceva.

— N-am băut, răspunse Alice adresîndu-i un zîmbet nepalezului.

Acesta ne conduse printr-un coridor lung de piatră, la al cărui capăt se opri. Aşteptă o clipă. Abia cînd se deschise pe nesimţite uşa, Din-Nun ne invită printr-un gest mut al mîinii să intrăm.

Am pătruns unul după altul în chilia superiorului mănăstirii: Alice, John, eu, Martin şi Din-Nun.

Într-un fotoliu mare de lemn sculptat şedea un băiat. Nu cred să fi avut mai mult de 15 ani. Avea capul ras şi era îmbrăcat într-o sutană confecţionată dintr-o stofă ţesută manual. Ochii lui curioşi se opriră pentru o clipă asupra Alicei, apoi asupra lui John, a lui Martin şi în cele din urmă asupra mea. Ne-a cercetat pe toţi stăruitor.

— Aşezaţi-vă, ne invită în engleză un om ce stătea în picioare lîngă fotoliul preotului lama. Şi

El avea capul ras şi era îmbrăcat la fel ca băiatul din jilţ. Era însă cu mult mai bătrîn. Preotul lama, superiorul unei mănăstiri budiste, este numit încă din copilărie şi trebuie să fie o întruchipare a preotului lama precedent. Stînd acum în faţa acelui băiat m-a cuprins un sentiment ciudat. Cît de nepotrivit era locul acestui copil cu figură inteligentă şi ochi curioşi în încăperea pe ai cărei pereţi erau pictate în culori crude diverse animale, Budha graşi şi fiinţe bizare, cu înfăţişări groteşti, care trebuiau să reprezinte duhurile rele. Din tavan atîrnau lămpi avînd drept combustibil grăsime din lapte de iac. Pîlpîirile lor îmi sugerau flacăra veşnică a mormintelor împărăteşti cufundate în semiîntuneric. Celofanul din fereastră lăsa să treacă doar puţină lumină, încăperea era cufundată în semiobscuritate.

Aşezaţi-vă, vă rog, repetă bătrînul.

In încăpere nu se mai afla alt scaun sau bancă în afară de jilţul preotului lama. Pe jos era întins un covor multicolor, cu desene reprezentînd păsări uriaşe, printre care se împleticeau duhuri rele asemănătoare celor ce împodobeau pereţii chiliei marelui preot.

Am urmat exemplul lui Din-Nun: ne-am aşezat direct pe podea. Băiatul din jilţ s-a răsucit spre tălmaciul său şi i-a şoptit ceva.

— Superiorul mînăstirii vă urează bun venit sub acoperişul Dangbotei. Făcu o scurtă pauză şi reluă: Ar vrea să audă din gura voastră ce vi s-a întîmplat înainte de a sosi la noi. Vorbea englezeşte cu accentul pe care-l aveau ostaşii indieni gurkh care slujiseră în unităţile britanice.

— A fost neobişnuit de distractiv, începu John. Am căzut din cer dar, din fericire, nu ni s-a întîmplat nimic. Noaptea ne-am petrecut-o în coliba de pe coasta muntelui din faţă, apoi, datorită domnului

Din-Nun, care a văzut primul mînăstirea dumneavoastră, am venit aici . . .

— Datorită cui? îl întrerupse tălmaciul.

— Domnului Din-Nun, repetă John.

— Din-Nun? În glasul bărbatului care stătea lîngă tînărul lama se citea surprinderea.

— Da, graţie domnului Din-Nun şi John arătă spre tovarăşul nostru nepalez.

De astă dată nepalezul nu mai zîmbea. Şedea tăcut şi-l privea fix pe tînărul lama.

— Acum am dori să ajungem cît se poate mai repede la Kathmandu, îşi continuă John povestirea.

Tînărul lama se întoarse din nou spre tălmaci. Acesta bătu din palme. Şi din nou se aşternu tăcerea.

— La ce depărtare se află Kathmandu? am întrebat.

— E departe, răspunse bătrînul.

În acel moment intră în chilie omul cu bărbuţă rară pe care l-am văzut prima dată la sosirea noastră în mînăstire. Aducea castronaşe de lemn cu ceai.

Abia cînd am gustat băutura din castronaş am priceput de ce ne-a întrebat Din-Nun dacă am băut vreodată ceai nepalez. În lichidul cenuşiu-gălbui pluteau bucăţele de unt din lapte de iac. Chiar şi numai vederea lui îmi făcea greaţă. Nu mă puteam hotărî să-mi apropii buzele de marginea castronaşului. În schimb John se prefăcea că bea cu poftă din nectarul divin, ba mai şi plescăia zgomotos. Alice abia atinsese cu buzele marginea vasului, doar Martin închisese ochii şi înghiţea eroic ceaiul cu bucăţelele de unt de iac.

— Excepţional, lăudă John băutura. Alice îl privi ameninţătoare. A cercetat cineva cîte vitamine conţine un astfel de ceai? întrebă el.

Nimeni nu luă însă în consideraţie reflecţiile sale. Doar tălmaciul preotului lama bătu din palme, iar

omul în uşă apăru omul cu bărbuţa rară, îi dădu o poruncă. Nu după mult timp omul cu bărbuţă se întoarse aducînd într-o mînă un vas de lemn în forma de sticlă şi în cealaltă o tavă cu un castronaş cu ceai.

Ceang, bere de orez, lămuri tălmaciul.

Omul cu bărbuţa rară aşează în faţa lui John castronaşul cu ceai iar Alicei îi dădu sticla cu bere de orez. John făcu o mutră disperată şi eu avui impresia că, pentru prima oară de cînd intrasem, tînărul lama îmbise.

Peste puţin va începe serbarea. Veţi putea lua parte la ea, traduse tălmaciul hotărîrea preotului lama.

Cînd ne vom putea continua drumul? întrebă Alice.

Tălmaciul se întoarse spre lama. Acesta tăcu o clipă înainte de a răspunde.

Dangbote este retrasă de lume, zîmbi tălmaciul.

Aş vrea să ştiu cît de departe se află cel mai apropiat sat sau oraş. Am vrea să ajungem repede la Kathmandu, sîntem aşteptaţi acolo. Alice nu-şi mai putea ascunde nerăbdarea.

— Va fi o serbare frumoasă, zise tălmaciul de parcă nici n-ar fi auzit întrebarea Alicei.

Pentru mulţi europeni era o comportare ciudată. Nu ne aflam însă în Europa, ci într-o mînăstire budistă din Munţii Nepalului. Pentru locuitorii Dangbotei sărbătoarea era cu mult mai importantă decît soarta a patru europeni naufragiaţi care abia aşteptau să ajungă în capitala Nepalului, Kathmandu.

Din curtea interioară a mînăstirii, înconjurată de galerii şi de chiliile preoţilor, răsună fluieratul unor instrumente muzicale şi zăngănitul ţimbalelor. Era o muzică îngrozitoare, nemelodioasă, de parcă fiecare instrumentist ar fi cîntat după capul lui.

Ne-au poftit să luăm loc într-una din galeriile de

deasupra curții. Băiatul-lama ședea într-un jilț încă și mai împodobit decît cel din chilie. În jurul lui erau adunați alți preoți-lama cu capetele la fel de rase și îmbrăcați în sutane asemănătoare, din stofă țesută manual. Stăteau nemișcați și priveau forfoteala din mijlocul curții. În haine de mătase viu colorate, de o croială bizară, cu măști înfiorătoare pe față, dănțăluia în mijlocul curții un grup de dansatori. Încet, apoi repede, și mai repede, după cum le cîntau muzicanții. Cînd s-a lăsat noaptea, a fost aprins în mijlocul curții un foc și strîmbele măști păreau în clipa aceea și mai înfiorătoare. Nici unul dintre dansatori nu se oprise. Dansau fără încetare, rotindu-se amețiți de oboseală în ritmul muzicii. Din cînd în cînd cineva le întindea un vas de lemn cu bere de orez din care trăgeau cîte o dușcă bună și continuau să danseze.

Unul dintre ei se poticni, clătinîndu-se o clipă, apoi întinse brațele în lături și căzu, secerat parcă, la pămînt, de unde nu se mai ridică. Masca îi alunecă de pe față. Puteai să-i vezi gura larg deschisă după aer și dinții albi. Nu-l luă nimeni în seamă. Zăcea fără mișcare pe pămîntul rece de parc-ar fi fost mort. Ceilalți dansau mai departe.

— De ce nu-l ridică nimeni? se întoarse Alice către Din-Nun.

— N-a rezistat. E vina lui, i-a răspuns nepalezul. Din-Nun se uita fix la dansatori și la umbrele lor obosite pe pămîntul bătătorit al curții mînăstirii.

M-am așezat lîngă tovarășul nostru de călătorie nepalez.

— Cînd vom pleca de aici? l-am întrebat.

— Nu trebuie să vă bizuiți pe oamenii de aici, mi-a spus Din-Nun pe un ton aproape mustrător. Pînă să ajungeți pînă la cel mai apropiat sat, ar trebui să mergeți o zi întreagă pe drumuri rele și greu accesibile. După ce veți trece „Culmea Ursului“ veți

ajunge la un drum pietruit care duce la „Laguna de Turcoaz."

Din Nun nu încetase să-i privească pe dansatori. I-am auzit eu bine? N-a spus cumva „veţi trece?"

Dumneata nu vii cu noi? l-am întrebat curios.

Nepalezul tăcu. Am repetat întrebarea.

Încă nu ştiu, răspunse.

În clipa aceea bubuiră tobele, fluierele scoaseră ţipete şi mai ascuţite, ritmul dansului se acceleră. Preoţii adunaţi în jurul jilţului tînărului stăpîn al mînăstirii începură să se legene în ritmul muzicii. Chiar şi Din-Nun se apleca dintr-o parte în alta. Măştile groteşti scoaseră urlete pătrunzătoare, unele dintre ele mai rezistau în picioare probabil cu ultimele forţe, se răsuceau contorsionate parcă de dureri, altele căzură şi încercară să se ridice din nou. Muzica devenea din ce în ce mai zgomotoasă şi mai stridentă. Feţele preoţilor spectatori se asemănau acum măştilor cu strîmbături groteşti ale dansatorilor. Doar băiatul privea fără să se mişte din fotoliul său.

Deodată se întîmplă ceva cumplit neaşteptat pentru noi. Muzica încetă brusc şi cei care dansau încă se prăbuşiră la pămînt. În acel moment unul din dansatorii din curte ţîşni, traversă alergînd galeria în care ne aflam, se opri lîngă noi şi se aplecă deasupra Alicei. Am auzit respiraţia lui accentuată, foarte asemănătoare grohăitului unui animal rănit, am văzut cum obrazul acoperit de mască se apropie de faţa Alicei. Deodată monstrul scoase un urlet — nu mai era o voce omenească, ci sunete îngrozitoare care te pătrundeau pînă-n măduva oaselor. Alice îşi acoperi faţa cu amîndouă mîinile. Răsună o lovitură înfundată. Din-Nun îl lovise pe atacator în plin obraz. Masca rînjindă căzu şi de sub ea apăru bărbuţa rară a preotului care ne deschisese poarta mînăstirii Dangbote.

9. DIN-NUN

Mazra Singh şedea în faţa noastră pe terasa albă a hotelului Osmond din Kathmandu. Zgomotele oraşului se linişteau treptat, tumultul zilei pierise parcă de pe străzi. Kathmandu, capitala veche de mii de ani a regatului Nepal, se pregătea de culcare. Singh ascultase cu atenţie povestirea noastră despre aterizarea forţată în munţii acoperiţi de zăpadă, despre înnoptatul în coliba de piatră şi despre cele petrecute în mînăstirea budistă Dangbote. Faţa lui tînără, altădată atît de lipsită de griji, se întunecase cînd John îi povestise cu mult pitoresc cum Din-Nun îl lovise pe preotul mascat în faţă, în clipa în care întinsese braţele după Alice.

— Nu pot să înţeleg bine toată afacerea asta, întrerupse Singh povestirea lui John. Nu cred că ar fi avut intenţia să-i facă vreun rău. Ţi s-a părut că s-a apropiat de dumneata cu intenţii rele? se întoarse Singh spre Alice.

— Nu ştiu, dar arăta atît de groaznic, poate nici nu ştia ce face. Poate că era beat şi apoi muzica aceea persuasivă, legănatul acela monoton . . .

— Şi ceangul — berea de orez, o întrerupse John.

— Poate. Toate la un loc le creaseră oamenilor o stare sufletească anormală, continuă Alice. E de necrezut cît de aproape poţi fi aici de Evul mediu.

Singh se mohorî şi mai tare. Antropologul expediţiei noastre era indian şi, cu toate că studiase în Europa, respecta încă cu stricteţe multe obiceiuri din ţara sa, iar uneori manifesta concepţii de viaţă evident învechite dacă erau măsurate la scară europeană.

— N-ar fi trebuit să-l loviţi, spuse el. Se lăsă o tăcere penibilă.

Nu l-am lovit noi, ci compatriotul său, Din-Nun.

Singh dădu din mînă parcă arătînd că, din partea lui, consideră incidentul încheiat.

Ce s-a întîmplat mai departe? întrebă.

A trebuit să părăsim imediat mînăstirea, răspunse Alice.

Părăsisem, în adevăr, foarte repede mînăstirea Dangbote. În clipa cînd preotul cu bărbuţa rară se prăbuşise la pămînt, au dat fuga în galeria în care stăteam, aproape toţi cei aflaţi în curte. Se iscă un zgomot şi o dezordine grozavă, dansatorii ţipau, îşi smulgeau măştile şi începuseră să ne ameninţe cu pumnii. Am vrut să mă plec asupra nefericitului de la pămînt, să văd dacă nu i s-a întîmplat ceva, dar oamenii înfuriaţi care ne înconjuraseră au interpretat probabil gestul meu ca pe o rea intenţie şi ne-au încolţit din nou. Nu ştiu ce s-ar fi întîmplat dacă nu era Din-Nun. S-a ridicat în picioare, a scos un strigăt ameninţător — nu vă puteţi imagina ce cumplit arăta în clipa aceea, poate chiar mai rău decît preoţii lama — a întins mîinile şi a înaintat către cei ce erau mai aproape de el. Poate că în acel moment omul acesta era investit cu o anumită putere magică. Se făcu deodată linişte, oamenii începură să se dea înapoi, unii o luară la fugă. Abia acum am putut să mă uit la nefericita victimă a pumnului lui Din-Nun. Preotul cu bărbuţa rară îşi venise în simţiri. Avea ochii tulburi şi emana un miros acrişor de bere de orez. I-am ajutat să se ridice. Abia s-a văzut în picioare că a şi luat-o la fugă. S-a clătinat puţin, apoi şi-a continuat fuga pînă a ajuns lîngă tovarăşii lui care, cu puţin timp înainte, ne ameninţaseră. Acolo s-a oprit şi, ridicînd ameninţător pumnul, ne-a strigat ceva.

— E mai bine să plecaţi imediat, zise Din-Nun.

— Încotro? se interesă John.

— Oriunde, dar aici în mod categoric nu mai puteţi rămîne.

Aşa a luat sfîrşit vizita noastră de cîteva ore la mînăstirea budistă Dangbote. Ca să spun drept, eram necăjit de felul cum decurseseră lucrurile. Am coborît scările pe care le urcaserăm, înainte de începerea sărbătorii, pentru a ajunge în galerie şi am dat într-un coridor lung de piatră. Nu era picior de om pe acolo. Din motive greu de explicat nu se luase nimeni după noi, nu-i păsa nimănui de noi. Poarta era deschisă. Am ieşit în noaptea luminată de mii de stele şi de coasa de aur a lunii. În frunte mergea John, după el Alice, Martin şi eu. În urma noastră Din-Nun.

— Unde mergem? întrebă Alice.

— La Dava-Tambu, răspunse Din-Nun. Vom fi acolo spre dimineaţă. O să puteţi rezista la un drum atît de lung? o întrebă el grijuliu.

— Dumneata cunoşti împrejurimile, domnule Din-Nun? îşi exprimă mirarea John.

— Ştiu doar că pînă la cel mai apropiat sat, mergînd pe cărarea asta, ajungi în şase ore, îi răspunse Din-Nun.

O pornirăm, prin urmare, la drum. Nu-şi amintea nimeni dintre noi ca cineva din mînăstire să fi pomenit de Dava-Tambu.

Din-Nun mergea în frunte, precaut dar sigur, ca un om care cunoaşte drumul. Am făcut doar două popasuri. Din-Nun vroia — se vede — să ajungă curînd la Dava-Tambu.

În tot timpul călătoriei m-am întors cu gîndul la scurta noastră şedere în mînăstire. Mi-am adus dintr-o dată aminte că unul din preoţii lama ne spusese că va trebui să trecem dincolo de Culmea Ursului şi că pînă la cel mai apropiat sat este cale de o zi. Eram

ajun că locul la care am fi putut ajunge urmînd cărarea se numea altfel decît Dava-Tambu. După aproape patru ore de drum, i-am depăşit pe John şi pe Alice şi m-am apropiat de Din-Nun:

Cînd ajungem la „Culmea Ursului"?

Nu trecem peste „Culmea Ursului", mi-a dat foarte concis răspunsul omul din Nepal.

Era cu adevărat ciudat.

Dar la Dava-Tambu cînd ajungem? am vrut eu să continui discuţia.

Nu poate să fie departe, mi-a răspuns el, continuîndu-şi liniştit drumul.

După mai puţin de jumătate de oră cărăruia pe care mersesem pînă atunci se lărgi şi pe partea stîngă apărură cîteva căsuţe de piatră. Peste o oră eram la Dava-Tambu. Cine n-ar fi cunoscut drumul de la mînăstire la Dava-Tambu e greu de crezut că ar fi ajuns la fel de repede cum am ajuns noi. Eram acum convins că Din-Nun nu făcuse pentru prima dată drumul acesta. Iar faptul că numai în decurs de cîteva minute ne-a găsit la Dava-Tambu găzduire pentru noapte mi-a întărit convingerea că Din-Nun cunoaşte locurile, dar că ţine secret lucrul acesta. Din ce cauză? În clipa aceea nu eram în stare să găsesc răspunsul la întrebare.

De la Dava-Tambu, într-o căruţă trasă de o pereche de boi puternici, am ajuns — fără alte primejdii — după două zile şi o noapte petrecută într-o colibă de păstori, la Dan-Norb. Era un orăşel cu căsuţe din piatră, pierdute în ceaţă. Oamenii de aici erau tăcuţi şi evitau parcă să aibă vreun contact cu noi.

Îndată după sosirea noastră, Din-Nun ne-a spus că va încerca să facă rost de un mijloc de locomoţie mai rapid decît carul tras de boi. Pînă la Kathmandu, ne-a spus el, nu mai e atît de departe.

A apucat mîna Alicei şi i-a strîns-o neobişnuit de îndelung.

— Nici n-o să ştiţi cînd ajungeţi la Kathmandu, a rîs cu dantura lui strălucitoare. Pe urmă a apucat mîna lui John şi a mea. Ni le-a ţinut îndelung, cu ambele mîini, repetînd: Peste scurt timp veţi fi la Kathmandu.

Era un comportament bizar, dar atunci ni l-am explicat ca o manifestare a bucuriei că vom ajunge în scurt timp acolo unde ar fi trebuit să ne aflăm încă de acum cîteva zile, dacă n-ar fi intervenit avaria aceea nefericită a avionului.

Din-Nun se întoarse neaşteptat de repede, ieşi în strada pustie şi pînă să ne dăm seama că şi-a luat de fapt pentru totdeauna rămas bun de la noi, a dispărut în ceaţă.

Cînd Alice a ajuns la această parte a povestirii, Singh a zîmbit abia perceptibil.

— De unde era jepul cu care aţi sosit la Kathmandu? întrebă el.

— Nu ştiu, zise John. Nu-ţi poţi imagina ce surprinşi am fost cînd l-am văzut hurducăindu-se şi oprind în faţa casei în care îl aşteptam pe Din-Nun şi un nepalez tînăr, şoferul jepului, ne-a arătat prin semne şi cu ajutorul cîtorva cuvinte englezeşti, pe care abia le-am înţeles, să ne urcăm repede în maşină, că plecăm la Kathmandu. Am întrebat unde-i Din-Nun, dar tînărul doar a clătinat din cap, în sus şi în jos, de la dreapta la stînga. Am crezut la început că ne vom opri poate pe drum, undeva, să-l luăm şi pe Din-Nun, dar, de cum ne-am suit, jepul a pornit pe drumul plin de hîrtoape şi puţin după aceea eram dincolo de oraş. A gonit cu noi drăceşte, de-i mare mirare, într-adevăr, că nu ne-a pierdut pe undeva, pe drum.

Pe Din-Nun nu l-aţi mai văzut? a întrerupt Singh relatarea lui John.

Nu. L-am întrebat iar pe afurisitul de şofer, cînd ne-a lăsat în faţa hotelului din Kathmandu, ce-i cu Din-Nun. Şi-a arătat dinţii într-un zîmbet larg, ne-a strîns mîna la toţi gata-gata să ne-o frîngă şi deodată ne-a spus ca din senin: „Aveţi salutări de la el". Pe urmă s-a aşezat la volan, a pornit motorul şi s-a făcut nevăzut cu jep cu tot.

Singh a zîmbit.

John va avea măcar acum despre ce să scrie.

Nu ştiţi ce s-a întîmplat cu ceilalţi călători din avion? a întrebat Alice.

– Cu excepţia unuia — un francez — i-au transportat pe toţi cu helicopterul înapoi în India. Toate ziarele scriu, o informă Sing.

– Cu francezul ce s-a întîmplat? îl întrebă John.

– Se spune că ar fi plecat îndată după voi, de unul singur. Pînă azi nu s-a aflat nimic despre el.

Singh scoase un teanc de ziare. În unul, „India Times" îi zicea, am văzut fotografia nenorocosului nostru avion şi în faţa lui pe toţi aceia pe care soarta îi lovise ca şi pe noi şi pe care îi lăsasem în valea unde eşuase avionul. Doar francezul cu voce stridentă lipsea.

– Poate îşi va face şi el apariţia curînd în Kathmandu, zise Martin.

Aveam îndoieli în privinţa asta. Dacă ar fi trebuit să parcurgă de unul singur drumul făcut de noi, un om singur, care nu cunoştea munţii Nepalului — nu ştiu, zău, cum ar fi reuşit. Dar de ce a plecat singur? De ce n-a venit cu noi?

Eram foarte obosit, dar n-am reuşit să adorm mult timp în noaptea aceea. Mă gîndeam întruna la Din-Nun, omul care ne-a ajutat atît de mult şi care a dispărut apoi pe neaşteptate, în mod misterios. Cînd

am adormit, în sfîrşit, somnul mi-a fost agitat. Am visat că francezul din avion se apleacă deasupra mea şi îmi gîdilă obrazul cu barba lui neagră. Cînd m-am trezit, l-am văzut lîngă patul meu pe John care îmi trecea o bucată de hîrtie pe sub nas.

— Trezeşte-te, omule, că altfel pierzi un moment de importanţă istorică. Am scris prima mea relatare pentru ziar. Ar cam trebui să ne îngrijim de acum şi de omul zăpezilor. Unchiul tău ne-a trimis o telegramă. Întreabă dacă mai sîntem în viaţă şi dacă da, de ce nu-i trimitem ştiri.

Vestea asta m-a trezit de-a binelea.

— Trebuie să-i telegrafiem. John îşi scoase blocnotesul de gazetar, rupse o foaie şi începu să scrie.

— Citeşte. Crezi că-i suficient? *„Nici aterizarea forţată în sălbaticii munţi ai Nepalului nu ne poate abate de la îndeplinirea măreţei sarcini ce ne-aţi încredinţat-o. Urmează scrisoare.“*

— E suficient, am zis. Tare aş vrea să ştiu pe care din înjurăturile sale preferate o va folosi unchiul la primirea telegramei noastre.

10. PRIETENUL

Prima noastră oprire după ce am părăsit Kathmandu a fost la intrarea în satul Lakadhu. Hamalii angajaţi în capitala Nepalului aşezară bagajele în tabăra amenajată — de fapt un spaţiu înconjurat de frînghii, în care n-avea voie să pătrundă nimeni în afară de membrii expediţiei şi de hamali. Am înălţat

corturile, am aprins sobiţele cu petrol şi Singh s-a apucat să prepare cina. John rămăsese la Kathmandu. Cîteva lăzi — printre care cele cu instalaţia radio, expediate înaintea plecării noastre din Londra — se pierduseră pe drum. Am comandat la repezeală altele şi John, împreună cu cîţiva hamali, urmau să sosească cît de curînd după noi, îndată ce vor sosi instalaţiile comandate. Ne înţelesesem înainte unde vom face haltele de popas, aşa încît nu exista pericolul să ne pierdem de John.

Eram bucuros că am părăsit Kathmandu. După nedorita aventură ce a urmat eşuării avionului, capitala Nepalului ne-a întîmpinat cu curiozitate. Am devenit uneori centrul unei atenţii nu tocmai plăcute, mulţi încercau să întîrzie plecarea noastră spre Himalaia şi nu lipseau nici aceia care, cu fină ironie, ascunsă sub o politeţe dintre cele mai alese, lăsau să se înţeleagă că sîntem nişte aventurieri şi găgăuţe care vor încerca să amăgească lumea cum că l-au văzut pe omul zăpezilor. O să ne căţărăm pe munţi, tăiem acolo frunză la cîini aşa, cam o săptămînă, şi pe urmă ne întoarcem la Kathmandu şi publicăm în ziare născociri despre Yeti numai ca cititorii să aibă prilejul unor senzaţii tari.

A patra zi după sosirea noastră la Kathmandu, spre seară, ne-a vizitat la hotelul „Osmond" vechea noastră cunoştinţă din avion, negustorul Kazariewicz.

— Trăiesc! Sînt în viaţă! a strigat cînd ne-a văzut. Animale exotice! a rîs el cu rîsul său profund. Trebuie să-mi faceţi o vizită! Nu-i încă sezonul, deci n-o să vedeţi nimic, dar trebuie!

În adevăr, în afară de doi şerpi, cîteva vulpi albe himalaieze şi cîţiva fazani multicolori, n-am văzut nimic. În schimb am aflat cîte ceva. Negustorul de animale exotice, cum îşi zicea singur, ne-a povestit cum, curînd după plecarea noastră, a dispărut, fără

să-şi ia nici măcar rămas bun, francezul cu barba neagră. Cum a doua zi un avion a dat ocol, de mai multe ori, locului unde aterizasem forţat şi cum abia a patra zi — cînd toţi deveniseră foarte neliniştiţi — a sosit un helicopter indian şi după trei aterizări i-a transportat pe toţi naufragiaţii la cel mai apropiat aeroport indian. Ne-a mai spus că expediţia elveţiană găsise la poalele gheţarului Reipi urme lăsate de Yeti.

— Am trimis un sol la ei. Sînt decis să-l cumpăr pe omul zăpezilor. Preţul nu importă. Kazariewicz plăteşte bine. Şi-a frecat mîinile. Dacă-l veţi prinde dumneavoastră, oferta e valabilă, bineînţeles, pentru dumneavoastră. Sînt dispus chiar să mai adaug ceva.

— Ce-aţi putea face cu omul zăpezilor? îl întrebă Alice.

— Aş colinda lumea cu el. Imaginaţi-vă, Francis Richard Kazariewicz, animale exotice, proprietar al celei mai misterioase vieţuitoare de pe faţa pămîntului. Paris, Londra, Berlin, Roma.

Domnul Kazariewicz fu cuprins de emoţie la gîndul cîştigului pe care l-ar avea speculînd cea mai misterioasă făptură a naturii şi curiozitatea oamenilor.

Am spus, eram bucuros atunci cînd am părăsit casa de la marginea oraşului mobilată în stil european, a domnului Kazariewicz.

Zilnic poşta ne aducea grămezi de scrisori. Cele mai multe veneau din Anglia. Oamenii întrebau dacă l-am capturat pe Yeti, cum doarme omul zăpezilor, dacă este imun la reumatism, dacă are ochii căprui sau verzi. Am primit şi o scrisoare din partea unei fetiţe de unsprezece ani din Manchester. Pe plic era o adresă foarte concisă: Expediţia britanică pentru găsirea omului zăpezilor, Himalaia.

„Dragi vînători, ne scria Margaret Duncan, nu-i aşa că n-o să-i faceţi nici un rău omului zăpezilor,

dacă o să reuşiţi să-l prindeţi? Imaginaţi-vă ce-ar fi dacă toţi oamenii zăpezilor s-ar solidariza şi v-ar prinde ei pe voi. Nu v-ar place nici vouă. Părinţii mei spun că să nu-mi fac griji, că tot n-o să prindeţi nimic. Asta vă doreşte din inimă a dumneavoastră Margaret Duncan.

(Am unsprezece ani şi iubesc animalele, de aceea vă rog încă o dată, nu-l chinuiţi pe Yeti şi puneţi-l în libertate.)"

Iar noi în momentul acela nici măcar urma lui Yeti n-o văzusem.

Cele mai multe scrisori le primea John. Redactorul-şef îi telegrafiase: *„Ştirea referitoare la aterizarea voastră forţată şi relatarea aventurilor prin care aţi trecut a trezit un imens interes în rîndurile cititorilor. N-aţi putea cădea de pe Everest şi imediat să ne trimiteţi o ştire? Faceţi tot ce puteţi".*

Cînd, după lungi tîrguieli şi selectări am angajat hamalii şi i-am împărţit în grupe, încît am fi putut pleca, ne-a reţinut în Kathmandu încă două zile o ploaie torenţială.

Cu două zile înainte de plecare am trimis cîţiva hamali, conduşi de operatorul Martin, să aleagă în apropiere de Lakahdu un loc potrivit, să-l împrejmuiască cu ţăruşi de care să lege o frînghie şi să ferească astfel tabăra de vizitele nedorite ale unor localnici curioşi.

Îndată ce am sosit la locul unde trebuia să ne petrecem prima noapte şi am ridicat corturile, s-au şi înfiinţat primii vizitatori curioşi. Aduseseră cu ei cîţiva cartofi şi găini, pe care ar fi dorit să le schimbe pe haine, încălţăminte sau cămăşi.

— Fiţi atenţi, vor să fure, mi-a şoptit la ureche sirdarul[1] căruia îi dădusem, din cauza slăbiciunii sale, porecla de Mike Lunganul.

[1] Căpetenie a hamalilor nepalezi.

Nici unul din oamenii aceia sărmani, arătînd ca vai de ei, nu s-a mişcat măcar de lîngă frînghia întinsă între pari. Stăteau acolo umili, acoperiţi de zdrenţe, parcă erau muţi. Spre seară au început să plece unul cîte unul.

Ne-am înţeles Alice, Martin, Singh şi cu mine ca fiecare dintre noi să stea de pază cîte două ore. Nu-i cunoşteam pe hamali, aşa încît era mai bine să renunţăm la două ore de somn decît să rămînem fără obiectele pe care nu ni le-am mai fi putut procura în Himalaia.

Alice trebuia să acopere paza taberei pînă la miezul nopţii, pe urmă o schimba Singh, după el urmam eu şi la urmă Martin.

După eforturile de peste zi mă simţeam groaznic de obosit. M-am băgat în sacul de dormit şi nu după mult timp am adormit. Nu ştiu cît oi fi dormit, cînd am auzit glasul lui Singh:

— Scoală-te, Selvyn, scoală-te, repede!

Singh mă apucase de umăr. Mi-am frecat ochii şi am privit cadranul fosforescent al ceasului-brăţară. Era unu şi patruzeci şi cinci de minute.

— De ce nu m-ai mai lăsat să dorm un pic? l-am întrebat îmbufnat.

— Cineva dă tîrcoale taberei, mi-a răspuns Singh. Paznicii hamalilor adormiseră. Tocmai i-am sculat.

Am sărit în picioare şi am ieşit afară din cort. Luna atîrna, parcă spînzurată, de nori.

— Ce ai văzut, de fapt? am întrebat.

Singh arătă în tăcere cu mîna spre liziera neagră a pădurii.

Avui impresia că văd un punct mişcător pe cîmpie, înainte de marginea pădurii. Nu mă înşelam. Era un om care dintr-o dată începu să alerge. Un altul, ieşit parcă din pămînt, i se alătură. Stătuse poate ascuns în spatele vreunuia din bolovanii cu

care era presărată cîmpia. Acum se făcuseră trei. Se distingeau clar siluetele.

Duc ceva în spate, zise Singh.

Umbrele întunecate se pierdură în pădure.

A doua zi am constatat că lipsesc trei lăzi şi doi dintre hamalii angajaţi la Kathmandu. Nici pe sirdarul pe care-l poreclisem Mike Lunganul nu l-am putut găsi. Mi-am amintit cum ieri văzîndu-i pe băştinaşii înveliţi în zdrenţe, mi-a şoptit: „Atenţie, vor să fure ceva". Mi-am adus aminte de mustaţa lui răsucită, pometii obraţilor ieşiţi în afară şi ochii întunecaţi.

Aveam să ne mai întîlnim o dată cu sirdarul Dava Koru în împrejurări şi mai neobişnuite.

Am început să strîngem corturile, hamalii şi-au pregătit încărcătura şi în curînd eram pregătiţi să părăsim prima noastră tabără şi s-o pornim din nou, cînd s-a auzit un strigăt pătrunzător. Se apropiau de tabără ţăranii din Lakahdu. În mijlocul lor, cu lăzile în spate, veneau cei doi hamali ai noştri care fugiseră noaptea trecută.

— I-am prins, i-am prins, strigară de departe ţăranii.

Singh ieşi să-i întîmpine şi de la el am aflat mai întîi ce se întîmplase. Cei doi hamali necinstiţi se ascunseseră într-o căsuţă părăsită de la celălalt capăt al satului. Sirdarul Koru plecase mai departe. Îi sfătuise şi pe tovarăşii săi să vină cu el, dar aceştia refuzaseră. Vor rămîne şi dacă sahibii — aşa ne spuneau nepalezii — vor mai petrece o noapte în tabăra de lîngă Lakahdu, poate că li se vor alătura şi alţii pe care n-au reuşit să-i convingă şi care aseară ezitaseră. Astfel prada ar putea fi mai mare. Un cîine care păzea iacii se învîrtise pe lîngă colibă şi începuse să latre cu străşnicie. În cele din urmă se năpustise asupra uşii. Cum nu contenea cu lătratul,

cîțiva locuitori ai satului veniseră să vadă ce se întîmplă. Aşa îi descoperiră pe hoţi.

Acum stăteau în faţa noastră, mîndri de fapta lor, şi se întreceau care mai de care să ne povestească cum s-a întîmplat.

Singh nu mai prididea cu mulţumirile. I-am răsplătit cum am putut, eram bucuroşi că ne-au înapoiat cele două lăzi pline cu conserve de carne. Zîmbeau cu dantura lor albă şi ni-i arătau pe vinovaţi.

— Va trebui să-i pedepsim, a zis Singh. Dacă i-am lăsa să plece fără să le facem nimic, ar încerca şi alţii.

Nici unul dintre noi nu ştia ce pedeapsă ar fi fost mai eficient să le administrăm. În cele din urmă am decis că vor căra o încărcătură cu mult mai grea decît a celorlalţi şi că vor fi supravegheaţi de doi hamali pe care-i consideram demni de încredere.

Corturile erau strînse, bagajele pe umerii hamalilor, iar noi pregătiţi pentru o nouă etapă. După mai puţin de jumătate de oră auzirăm un lătrat în urma noastră. Ne ajunsese din urmă, pe cărarea pe care urcam, un cîine mare ciobănesc cu blana cafeniu-închis. Ne-am oprit şi am aşteptat să se apropie însoţit de stăpînul lui. Cîinele s-a oprit de asemenea şi a început să ne cerceteze. L-am privit şi noi şi apoi, crezînd că ne-a urmat din pură curiozitate canină, şi că se va întoarce din nou la stăpînul său, am pornit mai departe. Cîinele însă nu s-a întors. Cînd ne-am pus în mişcare, a pornit şi el. Pe urmă a trecut alergînd pe lîngă noi şi s-a apropiat de cei doi hamali cu încărcătura grea în spinare. A început să-i latre şi poate s-ar fi şi repezit asupra lor dacă Alice n-ar fi strigat la el.

Şi-a întors capul maroniu, a stat o clipă în cumpănă şi pe urmă a dat fuga spre noi. Alice l-a mîngîiat şi cîinele, prietenul nostru neştiut, care nu vru-

sese să ne părăsească, a pornit alături de noua sa stăpînă.

— Ar trebui să te întorci, i-a spus Alice. Stăpînul tău te caută. Dar cîinele n-avea cîtuşi de puţin poftă să se mai întoarcă acolo de unde venise.

— Cum te cheamă? Alice se apropie iar şi începu să-l mîngîie pe neaşteptatul oaspete. Cîinele a lătrat.

— Aşadar?! Îţi spune Ham?! . . .

Şi astfel noul nostru prieten patruped a primit numele de Ham. Pricepea cînd îl strigai aşa, iar de atunci nu s-a mai dezlipit de noi.

11. ÎMPUŞCĂTURI ÎN NOAPTE

În a patra zi de drum în direcţia Pumori Ceangu, unde voiam să instalăm tabăra principală, ne-a ajuns din urmă John. Toate lucrurile, mai ales aparatele de radio atît de aşteptate — au sosit în bună stare. John ne-a adus şi veşti despre expediţia elveţiană. Curînd după plecarea noastră din Kathmandu, unul din elveţieni, bolnav şi total epuizat, fusese transportat în capitala Nepalului. John avusese prilejul să stea de vorbă cu el şi aflase că, în timpul escaladării gheţarului Reipi, expediţia fusese surprinsă de o groaznică furtună de zăpadă. Elveţienii încercaseră să se adăpostească sub un pinten de gheaţă ieşit în afară, dar acesta, sub greutatea zăpezii, se surpase şi doi membri ai expediţiei fuseseră răniţi. Deoarece unul dintre ei dădea semne îngrijorătoare de epuizare, deciseseră să fie transportat la Kathmandu.

Bineînţeles, John voia să ştie dacă expediţia a dat de omul zăpezilor.

— Am văzut în zăpadă, pe gheţar, nişte urme: degetul mare de dimensiuni peste normal, degetul alăturat, în comparaţie cu celelalte trei, de asemenea neobişnuit de mare. Am mers pe urme cîteva sute de metri, cînd, deodată, urmele au dispărut. Yeti trebuise probabil să sară peste o falie din stratul de gheaţă şi coborîse apoi pe peretele abrupt, astfel încît nu lăsase urme vizibile. Înainte ca şi noi să trecem dincolo de falie, a început să ningă şi căutările au devenit zadarnice.

Elveţianul descrise lui John precis locul unde expediţia lor întîlnise urmele lui Yeti.

— Credeţi că veţi reuşi să-l prindeţi pe omul zăpezilor? mai vru să afle John.

— După părerea mea, nu. Expediţia va trebui să se întoarcă în curînd. Nu mai avem alimente, iar membrii ei sînt peste măsură de obosiţi. Unii dintre ei speră însă ca măcar să-l vadă pe omul zăpezilor şi de aceea vor să rămînă cît timp acest lucru va fi posibil. Elveţianul făcu o pauză şi apoi continuă:

— Poate veţi reuşi voi, ceea ce n-am putut noi.

Astfel decursese discuţia dintre John şi un membru al expediţiei elveţiene care, întocmai ca şi noi, la plecarea în Himalaia, nutrise speranţe de succes. Acum zăcea neputincios în spitalul din Kathmandu şi le dorea adversarilor să reuşească acolo unde el şi camarazii săi eşuaseră.

Am ascultat în tăcere povestirea lui John.

— Noi trebuie să-l prindem pe Yeti, a continuat el. Elveţienii au făcut cîteva greşeli. În primul rînd trebuiau să-l caute în regiunea unde i s-au găsit urmele şi asta înainte de a-şi epuiza forţele. În al doilea rînd n-au fost echipaţi ca noi: cuşcă, lasou, capcane. Şi mai ales n-au avut noroc.

John îşi dădea din nou importanţă ca totdeauna atunci cînd nu ne ameninţa o primejdie directă sau un eşec inevitabil.

Am ieşit în faţa cortului. În faţa mea, în vale, curgea un rîuleţ al cărui nume nu era trecut pe nici una din hărţile noastre. Alice discuta cu hamalii care încercau să-i explice, prin gesturi şi exclamaţii, că ar trebui să ne odihnim măcar o zi.

M-am apropiat de grupul în centrul căruia se afla Alice, înconjurată de nepalezi. Lîngă ea, gata parcă să sară pentru a-i veni în ajutor, era Ham. Cum m-au văzut, hamalii au şi început să strige: „Aşteptăm, aşteptăm", ridicînd arătătorul mîinii drepte. Vroiau să-mi dea a înţelege, că ar trebui să mai rămînem încă o zi.

— Peste două zile ne vom odihni. Alice le arătă două degete de la mîna dreaptă.

Tăcură pentru o clipă, pe urmă însă oamenii începură iar să se agite. Se certau între ei. Unii erau pentru, alţii împotrivă. În sfîrşit se depărtară, unii rîzînd, alţii cu o mină serioasă şi la sfîrşit se aşezară toţi pe lăzi şi începură să fumeze în tăcere.

Soarele, care strălucise toată după-amiaza, scăpăta încet spre asfinţit. Începuse să se răcorească. Noaptea se lasă repede în Munţii Himalaia şi odată cu ea revine frigul, pătrunzător şi neplăcut.

Am decis ca în noaptea aceea să stea de pază pînă la miezul nopţii John, pe urmă Alice, după ea, cu şi la sfîrşit Singh. Martin va dormi toată noaptea.

— Aş vrea ca la prima noastră strajă să am parte de o aventură senzaţională, ceva ce „London Telegraph" ar fi obligat să publice pe prima foaie.

John se lăsase furat de imaginaţie, închipuindu-şi marile sale aventuri. Abia acum îl observă pe Ham.

— Al cui este cîinele ăsta?

— Al nostru, îi răspunse Alice.

— Nu-mi amintesc să fi comandat şi un cîine. John vru să-l mîngîie pe Ham, dar acesta îşi arătă colţii şi începu să latre furios.

— Ce bestie! Tu cu binişorul şi el să te mănînce, nu alta.

— Încă nu te cunoaşte. Taci, Ham, îi porunci Alice. El este John şi te va iubi la fel cum te iubim şi noi. Hai, fii cuminte!

Ham, parcă ar fi mormăit ceva, dar tăcu totuşi.

Mi-am propus ca în toată această povestire să fiu sincer. N-am să ascund deci că, de cîteva zile, căutam din ce în ce mai mult societatea Alicei Pershing. Chiar cînd Alice tăcea, eram bucuros să o am alături. Martin era un pasionat fotograf şi cinefil, încît de cele mai multe ori nu vorbea despre nimic altceva. Singh era un tînăr excepţional, cult, atent, generos, dar simţeam că lumea lui este alta decît a mea. Nu pot spune că John ar fi încetat să-mi mai fie drag. De cîte ori nu rîsesem de ideile lui năstruşnice, de dorinţa nemăsurată de a trăi aventuros, de căutarea neîncetată de noi subiecte pe care să şi le noteze în carneţelul lui cu coperţi verzi de piele, pentru ca seara, la lumina lămpii noastre de acetilenă, să le dezvolte, adăugîndu-le doza cuvenită de fantezie artistică, transformîndu-le în articole pentru ziarul său. Şi totuşi era ceva în John care îmi displăcea. Nu reuşesc în clipa aceasta să mă exprim clar. Poate că de vină era fantezia lui ciudată, capabilă să-l facă să uite tot ce a fost ieri sau ce a rostit cu cîteva clipe înainte, sau poate credinţa lui nestrămutată că totul va reuşi dacă pune mîna John. Cine ştie cîte trăsături ciudate nu mi-o fi găsit şi el mie. Aşa încît, totdeauna cînd mă irita ceva la el, mă străduiam să fiu răbdător. Eram, la urma urmei, membrii aceleiaşi ex-

pediţii şi succesul nostru depindea şi de înţelegerea reciprocă dintre noi.

Am căscat. Puţin mai înainte îmi era somn, dar acum iar nu mai puteam adormi. Munţii, pînă nu te înveţi cu ei, îţi provoacă insomnii. Priveam peretele cortului pe care tremura cercul de lumină al lămpilor cu stearină. Auzeam respiraţia liniştită şi regulată a lui Martin. Trebuia să dorm. Am închis ochii. Poate că reuşesc să adorm.

Nu ştiu dacă mă încerca somnul ori poate chiar adormisem, cînd am auzit strigîndu-se: Foc! Foc!

La început două-trei glasuri, pe urmă mai multe, pînă ce toate se contopiră într-un singur strigăt asurzitor.

Visez, sau oamenii chiar strigă?

Am sărit afară din sacul de dormit şi am ieşit în faţa cortului. Ardea în partea de răsărit a taberei.

L-am auzit pe John strigînd la cîţiva hamali adormiţi:

— De ce staţi? Stingeţi focul! Nu pricepeţi? El însuşi se îndreptase în goană spre locul de unde se ridicau limbi de flăcări.

Am luat-o după el. Unde e Alice? M-am oprit deodată. Printre bărbaţii care fugeau, în mod categoric, nu era. Mă aflam la numai cîţiva paşi de cortul ei.

— Alice! Alice!

Nu mi-a răspuns nimeni.

M-am apropiat de cort. Voiam să bat în peretele de pînză groasă, dar am observat că intrarea în cort nu era închisă. Am cercetat cu o lanternă electrică interiorul. Era gol. Poate că şi Alice fugise cu ceilalţi la foc.

Voiam să fug şi eu, cînd am auzit o împuşcătură, a doua, a treia. Am privit în direcţia din care se trăsese. Dinspre ultimul cort aşezat în partea de vest a taberei alerga cineva — în mod precis nu era unul

din oamenii noştri — care se pierdu după cîteva clipe, în întuneric.

Cine o fi fost? Şi cine o fi tras? Dinspre latura estică a taberei, unde era focul, alergară spre mine cîţiva hamali care auziseră împuşcăturile.

— Întorceţi-vă, unde fugiţi?

Glasul poruncitor al lui John îi opri pe cîţiva.

Am rămas nemişcat privind fix în direcţia din care apăruse umbra şi de unde, cu o clipă mai înainte, răsunaseră împuşcăturile. Acum ieşiseră din umbră alte două siluete. M-am aruncat fulgerător la pămînt. Simţeam cum sîngele îmi năvăleşte în tîmple. Cine o fi? Auzii paşi apropiindu-se. Să dau alarma sau să-i las să treacă şi să mă arunc apoi pe la spate, asupra lor, punînd la pămînt măcar unul dintre ei?

Cei doi erau la numai cîţiva paşi de locul unde stăteam lungit. M-am hotărît să nu aştept pînă s-or apropia de tot, ci să sar asupra lor folosind elementul surpriză şi să-i dobor pe amîndoi. Acum. Am sărit brusc în sus. Era cît p-aci să-i lovesc, dar în secunda următoare i-am recunoscut pe Alice şi pe Singh. De surprins ce eram, nu puteam scoate o vorbă.

— Ce faci, aici, Selvyn? m-a întrebat calmă Alice.

— Ce faceţi voi? De ce nu vă aflaţi la foc? Cine a tras?

— Alice, mi-a răspuns Singh.

— Cine? nu reuşeam să înţeleg.

— Alice, a repetat.

— În cine?

— Am tras în aer. Vocea Alicei suna calm, fără pic de emoţie, de parc-ar fi povestit o întîmplare banală. În timp ce toţi se căzneau să stingă cîteva lăzi pe jumătate goale, Mike Lunganul a pătruns în tabără, îmi explică ea.

În următoarele minute am aflat de la Alice şi de la Singh ce se întîmplase.

Imediat ce Alice auzise strigătele, ieşise din cort. Vrusese să alerge şi ea în partea aceea, cînd Singh, care nu se culcase încă, ci se plimba prin tabără, o făcuse atentă că a văzut nişte persoane suspecte în zona vestică a taberei, acolo unde ţineam lăzile cu aparatura radio şi lucrurile cele mai valoroase. Căutase în zadar pe paznicii aleşi din rîndul hamalilor. Atunci s-a întors să-i comunice lui John, sau oricărui altuia dintre noi cele văzute. Îndată ce izbucniseră flăcările pe aripa dreaptă a taberei, Singh dăduse primul alarma. La strigătul lui a apărut Alice. Lui Singh i-a trecut prin minte ca nu cumva focul să fi fost pus de cineva pentru a ne distrage atenţia şi a putea astfel fura obiectele depozitate în partea vestică a taberei? I-o spusese şi lui Alice şi amîndoi au dat fuga spre locul unde Singh văzuse mai înainte suspecţii. Cînd se apropiară, văzură un om, cu o ladă în spate, ieşind dintr-un cort. Singh îl somase să stea, dar necunoscutul nu se conformase, se aplecase de mijloc, aruncase lada şi o luase la fugă. În clipa aceea Alice a tras în aer.

— Dar cu ceilalţi pe care i-a văzut Singh, ce s-a făcut? am întrebat.

— Nu ştiu. Indianul nu era la fel de calm ca Alice.

— S-a pierdut ceva?

— O să vedem mîine dimineaţă. Cine crezi că era hoţul? mă întrebă Alice.

— De unde să ştiu? Doar nu eu l-am văzut, i-am răspuns.

— Singh afirmă că era fosta noastră călăuză, sirdarul Mike Lunganul.

Era la fel de uluitor pe cît de primejdios. Cu mult mai primejdios decît dacă vreunul dintre hamali ar fi încercat să fure din cînd în cînd cîte o ladă cu conserve. Mike Lunganul era, pesemne, decis să ne

prade tabăra de cîte ori i se va ivi prilejul. Nu era, cu siguranţă, singur, trebuie că avea complici printre hamali. Aceştia îl anunţau unde depozitam în timpul popasurilor lucrurile pe care pusese ochii fostul sirdar. Aceşti complici au aprins lăzile pentru a ne distrage atenţia şi a nu mai lua în seamă altceva decît focul.

— N-a spus nimeni hamalilor de lîngă lăzi să nu se îndepărteze de ele?

— Din păcate, nu. Alice făcu o scurtă pauză. Dar lucrul acesta se înţelegea de la sine.

Nu era o senzaţie plăcută să ştii că printre oamenii care trebuiau să contribuie la reuşita expediţiei se aflau cîţiva care se înţeleseseră cu omul hotărît să ne prade tabăra în fiecare noapte şi să ne lipsească astfel de obiectele fără de care reuşita expediţiei, ba chiar viaţa noastră vor fi fost puse în primejdie.

— Un lucru nu pricep, zise Singh. De ce i-or fi trebuind omului ăla exact lucrurile de care avem cel mai mult nevoie noi?

— Poate vom reuşi să aflăm atunci cînd vom pune mîna pe vreunul dintre complicii lui din tabără, zise Alice.

Am încercat să găsesc o explicaţie pentru purtarea sirdarului nostru şi a tovarăşilor lui, dar cu cît căutam mai mult, cu atît mi se părea mai greu de înţeles. Îmi erau dragi hamalii nepalezi. Erau vioi, ştiau să rîdă ca nişte copii şi de lucruri care nouă, europenilor, ni se păreau ridicole.

Prin urmare, de ce acest al doilea atac şi tocmai cu colaborarea oamenilor cărora ne străduisem să le acordăm toată încrederea?

Nu ne rămînea altceva decît să întărim paza la fiecare altă haltă şi mai ales să aflăm cine din expediţia noastră îl ajuta pe fostul sirdar Dava Koru.

12. OUĂLE DE AUR

În urmă cu trei zile schimbasem, la Pumori Ceangu, hamalii. Celor care ne ajutaseră, cărîndu-ne bagajele de la Kathmandu, le-am plătit, ne-am luat rămas bun de la ei şi am angajat şerpaşi[1]. Erau mici, puternici şi mai îndemînatici decît cei dinaintea lor. Aveau experienţă mai mare, unii participaseră la ascensiunile unor expediţii pe Everest, Pokalde şi Nuptse[2].

Despărţirea de kathmanduezi nu s-a petrecut fără ţipete şi gîlceavă. Abia cînd am căzut de acord să le mai dăm ceva faţă de ce stabilisem iniţial, au venit unul după altul să ne strîngă mîna şi să ne ureze succes. La sfîrşit au luat-o pe drumul de întoarcere cîntînd, strigînd şi chiuind.

Noaptea dinaintea plecării lor, John şi-o petrecuse scriind. A doua zi dimineaţa a vrut să ne citească descrierea aventurilor petrecute pe drumul de la Kathmandu la capitala şerpaşilor, dar nu era nimeni dispus să-l asculte. Alice lua în primire coletele de la fosta căpetenie a hamalilor şi nu-i ieşeau la număr. Mazra Singh încerca să afle cîte ceva de la noul şef al şerpaşilor, Surey Pahu, despre expediţia japoneză care cu doi ani înainte escaladase vîrful Nuptse şi cărora Pahu le servise drept călăuză.

Martin Shepherd plecase de dimineaţă şi, ca de obicei, nu-l interesa nimic în afară de filmări.

— Sute de mii de cititori abia aşteaptă să citească cele scrise de mine, iar pe voi nu vă interesează nici cît negru sub unghie cum devin încet, dar sigur, nemuritor. Dacă n-ar fi existat pana poeţilor, scriitorilor şi, bineînţeles, a ziariştilor, aţi şti ceva despre Columb, Napoleon sau omul zăpezilor?

---

[1] Munteni de origine tibetană din estul Nepalului.
[2] Everest (8 844 m), Pokalde (6 135 m), Nuptse (7 264 m).

Ţinînd în mînă bloc-notesul, continuă:

— Lumea nu este aşa cum e, ci cum o înfăţişează fantezia oamenilor condeiului, înzestraţi să vadă mai bine şi mai mult decît văd muritorii de rînd.

— Ce spui e-o aberaţie, i-am răspuns cu cea mai perfectă politeţe de care eram capabil în dimineaţa aceea răcoroasă.

— Poftim? a întrebat John, nevenindu-i parcă să-şi creadă urechilor.

— O aberaţie, am repetat şi mai politicos.

— Selvyn, am impresia că în ultima vreme v-aţi coalizat toţi contra mea. Alice afirmă că acţionez fără simţ de răspundere atunci cînd înfrumuseţez faptele obişnuite, pentru a se citi mai bine. Singh vrea să mă convingă că nu înţeleg obiceiurile ţării şi ale oamenilor printre care ne aflăm, iar acum tu foloseşti o expresie foarte nepotrivită în legătură cu mine. Din fericire Shepherd nu ştie altceva decît să filmeze.

Prin urmare John simţise că începusem toţi să avem o altă optică asupra expediţiei noastre şi care se deosebea total de a lui. Pentru el era o mare aventură chiar şi atunci cînd nu se întîmpla nimic, o aventură pe care trebuia s-o surprindă în cele mai vii culori de care este capabilă fantezia omenească şi s-o prezinte apoi cititorilor nesăţioşi şi nerăbdători care aveau dreptul, pentru cele trei pence plătite pe ziar, la o doză de senzaţional.

— Oamenii doresc să audă sau să citească despre ceea ce nu au prilejul să trăiască ei înşişi, sau n-ar fi în stare dacă s-ar afla în locul celui care le înfăţişează faptele, spuse John. Dacă scriitorii, poeţii şi gazetarii nu ar face apel la imaginaţie, n-ar apărea tezaurele literaturii universale iar oamenii ar muri de plictiseală.

Cu cît ne îndepărtam mai mult de civilizaţie, cu atît mai mult simţeam că John nu are dreptate.

Alaltăieri ne oprisem în faţa unui pisc de stîncă care se înălţa mult deasupra apelor tulburi ale fluviului Imia Khola. Cerul era senin, de un albastru ca sineala, la nord, vîrfurile albe ale munţilor Himalaia străluceau în văzduhul limpede atît de aproape parcă de noi, încît aveai impresia că întinzînd mîna le atingem, că sînt aici, la doi paşi, de le poţi ochi cu o pietricică. Un vultur dădea ocol piscului de stîncă. În zbor lent, majestuos, planînd cu aripile nemişcate.

— Cuib, cuib, strigă un şerpaş arătînd cu mîna spre pisc. Am luat binoclul şi am privit în direcţia indicată de şerpaş.

Printre stîncile colţuroase, sus, în vîrful piscului, puteam vedea clar un cuib de vulturi.

— Mă sui acolo, zise, fără să se gîndească, John. Am încercat zadarnic să-l împiedic, iar pînă la urmă i s-a adăugat şi Singh.

Şerpaşii lăsaseră jos bagajele, de-a lungul cărării pe care urcasem, şi urmăreau cu interes pe John şi Singh care, asigurîndu-se reciproc, escaladau încet stînca abruptă. Pentru şerpaşi era un spectacol deosebit.

— De ce nu vrea nimeni dintre voi să ia cuibul de vultur? Ar ajunge mai uşor sus decît cei doi sahibi, l-am întrebat pe căpetenia şerpaşilor Surey Pahu, care se afla lîngă mine. Mi-a zîmbit doar cu dinţii săi albi şi a clătinat din cap.

Urmăream cu încordare cum John şi Singh urcă încet spre cuib. Deodată s-au oprit. Vulturul, care pînă atunci se rotise în cercuri în aerul albastru, se năpusti ca o vijelie spre pisc. Ajuns deasupra lui se ridică iar, luă înălţime şi iar se năpusti, de data aceasta deasupra stîncii colţuroase de după care se zărea capul lui Singh. Şerpaşii scoaseră un ţipăt. În aceeaşi clipă răsună o împuşcătură al cărei ecou se

izbi, cu sunet dur, înfundat, de stîncă. Şerpaşii care pînă atunci rîseseră, glumiseră şi strigaseră, tăcură mîlc. Unii dintre ei îşi acoperiră ochii. Vulturul, care cu o clipă mai înainte se rotise pe bolta senină şi care presimţise probabil primejdia apărută sub forma a două capete în apropierea cuibului său, îşi desfăcu larg aripile şi se prăvăli neputincios în valea săpată de rîul Imia Khola.

Cine trăsese? M-am uitat în toate părţile, dar în afară de şerpaşii înspăimîntaţi, n-am mai văzut pe nimeni.

— Nenorocire, mare nenorocire, rosti încet Surey Pahu.

— De ce nenorocire? n-am priceput eu.

— Nu e voie să ucizi vultur. Mare nenorocire.

Am uitat un moment că mă aflu într-o ţară a superstiţiilor unde orice adiere de frunză, şoaptă de apă, nor pe cer, totul vorbeşte pe limba oamenilor ce nu cunosc nimic altceva decît lumea lor săracă, ţesută din superstiţii incredibile, plină de semne de taină. Să împuşti un vultur chiar şi atunci cînd ai salvat o viaţă omenească, înseamnă, după ei, nenorocire.

De cealaltă parte a piscului se ivi o siluetă care nu era nici a lui John, nici a lui Singh.

— Acolo, acolo, strigară şerpaşii. Surey Pahu se întoarse spre mine şi imită filmarea.

— El, el, striga şi-mi arăta persoana din vîrful piscului.

Era Martin Shepherd, operatorul expediţiei. Cum ajunsese Martin sus? Şi mai ales cu arma, el care nu purta niciodată nimic în afară de aparatul de filmat sau de fotografiat?

Se lăsă să alunece încetişor din vîrful piscului în direcţia cuibului. Se opri o clipă, de parcă ar fi ascultat ceva, şi-şi continuă coborîrea. John şi Singh

se opriseră din urcuş. John făcu un semn cu mîna. Vroia poate să-i dea a înţelege lui Singh că se vor întoarce.

Dar ce face Martin? Stă pe stîncă, neasigurat la coardă, deşi sub el se cască o prăpastie fără fund, se apleacă deasupra cuibului, ia ceva şi apoi dispare printre stîncile abrupte şi ascuţite de parcă s-ar fi întors dintr-o plimbare. Nu mi-ar fi trecut vreodată prin minte că omul acesta tăcut ar fi capabil să escaladeze un vîrf de stîncă abrupt şi greu accesibil. Nu a spus nici unuia dintre noi că ştie să tragă cu arma. Credeam că nu se pricepe la nimic altceva în afară de filmat.

Ce va spune John cînd se va întoarce? Vrusese să ia cuibul de vultur el singur, de aceea plecase primul. În clipa aceea îmi era puţin milă de el. Nu va putea scrie în ziarul său că a împuşcat un vultur himalaiez în clipa în care acesta ameninţa viaţa camaradului său. Bietul John, îmi venea să zîmbesc.

Ca la un semnal se auzi din nou strigătul şerpaşilor. Mazra Singh se legăna sub buza piscului, atîrnat de coarda cu care fuseseră asiguraţi el şi John. Probabil alunecase, sau coarda fusese prost ancorată în pitou. John striga ceva, Singh încerca, prin mişcările trupului, să atingă creasta şi să se agaţe de ea.

Trei şerpaşi se îndreptară alergînd spre stînca pe care erau John şi Singh. În acel moment, deasupra stîncilor colţuroase, puţin mai jos decît John se ivi din nou Martin. Se tîra pe burtă, neasigurat, înspre coarda de care atîrna Singh. Se aplecă deasupra dintelui ascuţit. Şerpaşii, cu gurile întredeschise, priveau uimiţi ca la un mare spectacol.

Singh părea să fi fost tras încet-încet spre stîncă. Picioarele aproape că-i atinseseră pămîntul, cînd o bucată de stîncă se rupse şi se rostogoli cu vuiet în valea rîului Imia Khola.

Pînă la urmă însă reuşi. Singh se apropie de o ieşitură a stîncii, se prinse de ea şi rămase acolo zăcînd fără puteri. Poate ar fi trebuit să alerg după şerpaşi, să le ajut şi eu. Atunci mi-am dat pentru prima oară seama cît sîntem de lipsiţi de apărare, de nepregătiţi pentru o aventură în care ne-am lansat doar pentru a-l prinde pe omul zăpezilor. Suspendaţi deasupra apelor tulburi şi muginde, pe un pisc de stîncă ascuţit, colţuros şi primejdios, trei oameni luptau pentru viaţă.

Trei ore a durat coborîrea celor trei temerari, epuizaţi şi obosiţi de moarte, care plecaseră atît de lipsiţi de griji în căutarea cuibului de vultur. Înainte de a sosi, am ridicat corturile pe malul apei şi am pregătit cina. Nici unul dintre noi n-avea chef de vorbă. Doar şerpaşii, la apariţia lui Martin Shepherd, cu faţa plină de zgîrieturi şi de sînge, atunci cînd le arătă ouăle aurii de vultur cu pete maronii, se năpustiră asupra operatorului uluit, vrînd să atingă toţi, cu fruntea, ouăle.

— Pentru noroc, pentru noroc, strigau şi se înghesuiau în jurul lui Martin, care nu înţelegea nimic.

John, obosit şi tăcut, sprijinit de doi şerpaşi, se îndreptă, clătinîndu-se, spre cortul său. Am priceput că nu are poftă de vorbă. După ce se întinse în aşternut, rămase cu ochii aţintiţi asupra umbrelor tremurătoare aruncate de flacăra lămpii cu stearină pe pereţii cortului.

— S-a întîmplat ceva? Nu? Nu ţi-e bine? l-am întrebat.

— N-am nimic, mi-a răspuns.

La ce s-o fi gîndit în clipa aceea? La cuibul din vîrful piscului de stîncă, atît de aproape şi la care totuşi nu a reuşit să ajungă? La faptul că amîndoi, el şi Singh, ar fi putut să-şi găsească sfîrşitul în pră-

pastia fără fund? Sau se gîndea poate la ziarul său, la „London Telegraph"?

— Curajos băiat, Shepherd ăsta, spuse el în cele din urmă. N-ai fi zis niciodată despre el că aşa este. Ce-o fi făcînd acum?

Martin şedea în faţa cortului şi repara ceva la aparatul de filmat. Nu ne-a explicat niciodată ce l-a făcut să se caţere pe creasta aceea pe care se găsea cuibul şi de ce tocmai în ziua aceea a luat puşca cu el. Nici nu era nevoie. Ştia despre munţi — am aflat mai tîrziu şi noi lucrul ăsta — cu mult mai mult decît noi toţi. Doar marea lui modestie şi firea tăcută ne-au împiedicat să ne dăm seama că era singurul dintre noi care putea, pe drept, îndrăzni să se aventureze într-o astfel de călătorie, în care noi am intrat cu atîta uşurinţă.

13. CONVOIUL MORTUAR

Am instalat tabăra principală, de unde voiam să întreprindem expediţii în căutarea omului zăpezilor la confluenţa rîurilor Sun şi Kosi. Era unul din cele mai fermecătoare locuri ce mi-a fost dat să văd în această călătorie. Apele repezi se rostogoleau cu vuiet asurzitor peste stînci, deasupra rîului, sus, vîrfurile înzăpezite ale munţilor străluceau în albastrul limpede al cerului. Soarele lumina puternic şi văzduhul cald pulsa de viaţă. Era luna martie, primăvara îşi anunţa sosirea în Himalaia.

Şerpaşii desfăcură cu rapiditate şi îndemînare ba-

gajele, bătură ţăruşii, întinseră corturile şi aduseră apă de la rîu.

Începuse să-mi fie cald. Le-am ajutat şerpaşilor să înalţe corturile, pînă am simţit sudoarea şiroindu-mi pe spinare. M-am hotărît să fac o baie în rîu, oricît de rece ar fi fost apa, pentru a mă înviora. M-am apropiat agale de vadul Sunului, am privit o clipă jocul undelor printre pietre, alunecarea grăbită a apei cristaline şi pe urmă m-am dezbrăcat şi am sărit. Apa era rece, am simţit că mi se taie respiraţia.

Din susul rîului ajunseră pînă la mine sunetele unei melodii cîntate la început de o singură voce, căreia i se adăugară apoi altele. Cîntecul se auzea din ce în ce mai aproape. Abia am reuşit să mă îmbrac că, la confluenţa celor două rîuri, se ivi un convoi. În fruntea lui păşeau cîţiva bărbaţi, la mijloc, patru oameni purtau pe o năsălie de lemn rudimentar cioplit un trup omenesc învăluit în pînză albă. În urmă veneau femeile şi copiii.

— Vărsat negru, vărsat negru! strigau femeile şi bărbaţii. Daţi-vă la o parte!

Convoiul se apropie de rîu, se opri, cei patru oameni ridicară năsălia deasupra capului, o întoarseră cu faţa în jos şi aruncară astfel trupşorul firav în apele grăbite. Abia ce-l aruncară şi se apucară să glumească, să chiuie şi să ţopăie, de parcă ar fi scăpat de cea mai grea povară pe care o căraseră în viaţa lor. Cînd m-au văzut au tăcut un moment, m-au cercetat cu atenţie, pe urmă mi-au întors spatele şi au plecat de unde au venit, purtînd năsălia goală tot în mijlocul convoiului.

Am grăbit pasul să-i ajung. Voiam să aflu ce s-a întîmplat de fapt şi dacă într-adevăr copilul murise de vărsat negru. Dacă se confirma că împrejurimile sînt bîntuite de vărsat, trebuia să luăm măsuri de preve-

mire, care să ne ferească pe noi şi pe şerpaşi de această cumplită molimă.

I-am ajuns din urmă. Purtătorii năsălici s-au oprit, s-au oprit şi ceilalţi, iar cîţiva copii s-au apropiat netemători de mine şi au prins a mă cerceta curioşi.

Le-am dat ziua bună.

— De ce a murit copilul pe care tocmai l-aţi aruncat în rîu?

Au tăcut o clipă. Stăteau şi mă cercetau în tăcere cu privirea. Pe urmă unul din ei arătă spre obraz şi zise: „Vărsat negru".

— A mai murit cineva dintre ai voştri de această boală? i-am întrebat în continuare.

Din nou nu mi-au răspuns imediat. Poate că nu mă înţeleseseră. Am repetat întrebarea. Deodată au început să rîdă de parcă le-aş fi spus cea mai formidabilă glumă şi dădură din cap, mirîndu-se parcă de ce-i întreb. L-am privit stăruitor pe bătrînul care îmi răspunsese puţin mai înainte prin cîteva cuvinte englezeşti şi am repetat întrebarea.

— La noi oamenii mor de tot felul de boli, ca şi de vărsat negru, mi-a răspuns.

— Mai are cineva din satul vostru această boală?

— Cei care au avut-o au murit de acum, ori s-au dus în altă parte, răspunse bătrînul foarte serios. Ceilalţi zîmbeau, cîteva femei şopocăiau între ele, după care au început să chicotească încetişor.

Nu pricepeam.

— Unde s-au mutat? Bolnavii?!

— Departe de aici. În munţi. În pustietăţi. Bătrînul desenă cu mîna un semicerc în jurul său.

Abia acum am priceput. Oamenilor loviţi de această groaznică maladie nu le este permis să rămînă printre cei sănătoşi, trebuie să plece departe de oameni, pentru a nu-i contamina. Departe de sat, în vreo colibă singuratică unde, ori se însănătoşesc prin-

tr-o minune, ori, lipsiţi de ajutor, mor. Era singura măsură de prevenire pe care o puteau lua aceşti oameni sărmani, lăsaţi în voia soartei. Groaznic, cumplit. Mai tîrziu, atunci cînd am întîlnit pe poteca plină de pietre o familie compusă din patru membri: tatăl, mama cu un copil în braţe şi un băieţel poticnindu-se de bolovanii drumului, familie care-şi părăsise căminul, pentru că unul dintre copii se îmbolnăvise de vărsat negru, am avut revelaţia acestei lumi obscure, atît de îndepărtată de civilizaţia noastră. Exilaţii, însemnaţi de groaznica boală, se tîrau, cu un sac de cartofi în spinare, spre locul agoniei lor, lipsiţi de ajutor, de compasiunea celorlalţi, expulzaţi, neputincioşi, chinuiţi, se îndreptau resemnaţi spre moarte. În clipa aceea am realizat mai acut ca niciodată că între lumea noastră şi depresiunile din munţii Himalaia se află distanţe de secole.

— Unde vă duceţi? mi-a întrerupt reflecţiile mute unul din purtătorii năsăliei. Spre Everest? a arătat cu mîna în direcţia unde se vedea înălţîndu-se, învăluit în ceaţă şi aburii depărtărilor, sfinxul de piatră al Himalaiei.

Am clătinat din cap.

— Căutăm omul zăpezilor.

O adiere de şoapte şi vorbe gureşe animă grupul. Îşi luau unul altuia vorba din gură. N-am înţeles nimic în afară de „Yeti".

— L-am văzut pe Yeti. Cu ochii ăştia l-am văzut, îmi spuse bătrînul care vorbise mai înainte, arătîndu-şi ochii.

Am uitat într-o clipă trupşorul de copil aruncat în rîul Sun, am uitat că în faţa mea se aflau oameni pe care poate că în curînd îi va aştepta aceeaşi soartă ca şi pe copilul mort.

— Aş vrea să aflu mai multe, i-am spus. Sînt medic, voi veni în satul vostru şi vă voi aduce doctorii

împotriva bolii. Nu va mai muri nimeni dintre voi, le-am adăugat, arătînd locul de unde aruncaseră cu puţin timp înainte cadavrul. Mă priveau nedumeriţi. Pe urmă au izbucnit iar în rîs. Doar bătrînul m-a cercetat cu grijă.

— Ştii să lecuieşti? a întrebat.

— Ştiu.

— Atunci vino la noi. Uite, acolo! mi-a arătat întinzînd braţul în direcţia curentului apei. Nu-i departe, veniţi toţi, ne-a invitat el.

A făcut apoi un semn purtătorilor năsăliei, aceştia au luat-o în mîini şi convoiul s-a îndepărtat încet.

14. PĂSTORUL DE IACI

— Ar trebui să mănînci mai mult, îi zîmbi Alice băiatului a cărui feţişoară slabă îl făcea să pară mai în vîrstă decît în realitate. Să mănînci mai bine, repetă ea, altfel n-ai să te faci sănătos niciodată.

Băiatul îi răspunse cu un zîmbet delicat şi întinse mîna lui slabă spre ea. Rosti ceva, cu voce înceată, iar ochii lui mari şi negri erau plini de duioşie. Luă o bucăţică de pesmet, şi începu să mănînce.

Îl găsisem pe Tryg, băiatul de 13 ani, în satul Phusan Dju. Zăcea într-o colibă, pe pămînt, acoperit cu o învelitoare ruptă. Avea febră, ţipa, arunca pătura de pe el şi la sfîrşit izbucnea într-un plîns sfîşietor.

Era seara, a doua zi după ce mă întîlnisem cu convoiul mortuar. Ne dusesem, după cum le-am promis,

în satul unde locuiau ţăranii întîlniţi. Încă înainte de a fi sosit la primele căsuţe, ne ieşi în întîmpinare un stol de copii desculţi, zdrenţăroşi şi murdari. Alergau cît îi ţineau picioarele, săreau peste bolovani, ţipau. Le-am privit feţele de culoare întunecată, cercetătoare. Erau aşa cum sînt toţi copiii din lume şi totuşi altfel. N-aş fi putut spune însă, în clipa aceea, prin ce se deosebeau de copiii pe care-i cunoşteam. Poate pentru că erau mai înfometaţi, mai subnutriţi şi totuşi la fel de curioşi ca oricare alţi copii.

— Acolo, acolo, arătă unul din ei cu mîna, spre o clădire de piatră de la capul satului. Cu cealaltă mă trase de mînecă. Acolo, acolo, acolo, repetară după el ceilalţi copii.

— Ce-i acolo? am întrebat.

Băiatul îşi aplecă obrazul stîng pe mîinile împreunate, mimînd gestul somnului.

— Tryg, Tryg!

— Cine-i Tryg?

Copiii priviră nedumeriţi unul la altul.

— Tryg, repetă băiatul care mă trăsese de mînecă.

Am ajuns la coliba de piatră a cărei uşă era deschisă. După ce ochii mi se obişnuiseră cu semiîntunericul, am văzut că odaia era goală. Doar jos, pe podea, se afla un ulcior cu apă şi un castronel de lemn cu o grămăjoară de orez. Pe podea, alături, zăcea, înfăşurat într-o pătură zdrenţuită, un băiat. Părul lui negru părea şi mai negru din cauza obrajilor îmbujoraţi de febră. Dormea.

— Ar trebui să-l trezim, am spus.

Alice mîngîie obrazul băiatului, dar acesta nici nu se mişcă. Abia după un timp deschise ochii negri, aprinşi de febră, dar îi închise din nou, de parcă pleoapele i-ar fi atîrnat prea greu.

Ultimele raze de lumină ale zilei se strecurau printr-o ferăstruică în odaie. Am apucat o mînă a băia-

tului. Era fierbinte şi umedă. Alice cu Mazra Singh ieşiseră afară, în uliţă, să întrebe ce era de făcut cu băiatul şi de ce fusese părăsit aici, singur şi bolnav. Din hărmălaia glăscioarelor de copil, din relatarea lor fragmentară, am putut afla pînă la urmă că părinţii băiatului se mutaseră cu cîtva timp în urmă, cu ceilalţi patru copii ai lor şi că băiatul rămăsese la unchiul său, ajutîndu-i să păzească turma de iaci. Cu o săptămînă în urmă unchiu-său murise, iar mătuşă-sa îl adusese aici, în coliba aceasta dărăpănată, deoarece se temea că are vărsat negru. La răstimpuri, cîte un suflet milos, îi aducea cîte un ulcior cu apă şi puţină mîncare. Toţi se aşteptau ca băiatul să moară. Copilul se numea Tryg, avea 13 ani, ochii mari şi o expresie delicată, de fată, pe faţa slăbuţă. N-am găsit pe trupul băiatului nici un semn al groaznicei boli de care se temeau atît locuitorii satului.

Alice mi-a adresat o privire întrebătoare.

— Nu-i vărsat, i-am spus.

Băiatul deschise cu greutate ochii şi-şi aţinti privirea asupra mîinilor mele care-i palpau trupul încins. Avea o respiraţie grea.

Alice îi zîmbi.

— Totul va fi bine, îl linişti ea. Buzele copilului se mişcară de parcă ar fi vrut să răspundă, dar rămaseră mute.

Aşa a decurs prima noastră întîlnire cu Tryg. Acum zăcea într-unul din corturile noastre, mic şi slab, dar în ochii-i de copil strălucea mulţumirea.

Încet, încet, Tryg îşi revenea de pe urma congestiei pulmonare. Ham stătea tot timpul lîngă patul lui Tryg, de parcă l-ar fi păzit. Cînd a mai căpătat ceva putere, băiatul a început să-i vorbească şi cîinele asculta cu atîta atenţie de parcă l-ar fi înţeles. În zadar îl striga Alice, în zadar încerca John să-l scoată pe Ham din cort. Cîinele zăcea lungit lîngă

patul băiatului şi nici nu clintea. Într-o zi frumoasă, cu soare, cînd Tryg a ieşit pentru prima dată din cort şi s-a aşezat pe o bancă, Ham l-a urmat şi i s-a culcat la picioare. Aşa a luat naştere marea prietenie dintre băiatul Tryg şi cîinele Ham. În acelaşi timp acesta era începutul marii prietenii dintre noi şi Tryg.

După ce s-a însănătoşit, nici unuia din noi nu-i venea să aducă vorba despre ce vom face cu băiatul. Ne aflam tocmai în toiul pregătirilor de a părăsi tabăra de vară şi a pleca în regiunea gheţarului Reipi. Era, prin urmare, necesar să ne decidem în privinţa băiatului.

— Ce vom face cu Tryg? întrebase în urmă cu două zile Alice, înainte de a părăsi tabăra de la confluenţa rîurilor Sun şi Kosi. S-a făcut bine? întrebase aşteptînd nerăbdătoare răspunsul.

— N-o să treacă mult şi va fi pe deplin sănătos, i-am răspuns.

O clipă nimeni nu mai zise nimic.

Tăcerea o rupse John:

— Mătuşa şi ai lui nu cred să fie prea interesaţi de soarta sa.

— Aş avea nevoie de cineva care să-mi ducă aparatul de filmat şi să-mi dea o mînă de ajutor. Martin Shepherd şedea într-un fotoliu rabatabil şi ne zîmbea cu surîsul lui timid şi liniştit.

— E o idee excelentă, a făcut Alice, în glasul căreia se citea o bucurie pe care nici nu încerca să şi-o ascundă. Dar abia i-a trecut boala . . . Parcă abia acum şi-ar fi amintit că Tryg nu e încă pe deplin sănătos.

— Ar putea rămîne deocamdată aici iar cînd totul va fi în regulă, ni se va alătura, zise John. Cît timp poate să mai dureze? întrebă, întorcîndu-se spre mine.

— O săptămînă, zece zile.

— Excelent, rîse Martin. Cîteva zile, astea, mai rezist eu.

Ziua următoare l-am întrebat pe Tryg, dacă n-ar vrea să vină cu noi, în căutarea omului zăpezilor în regiunea gheţarului Reipi, atunci cînd se va însănătoşi pe deplin.

În loc de răspuns, băiatul apucă mîna Alicei şi vru să i-o sărute.

— Nu se poate, îl opri Alice, dar era fericită văzînd că oferta noastră îi produsese băiatului o asemenea bucurie. Şi nici să plîngi n-ai voie!

Tryg îşi şterse două lacrimi mari care i se rostogoleau încet pe obraji, dar nu încetase în tot timpul acesta să zîmbească.

Aşa a devenit Tryg membru al expediţiei noastre. L-am privit pe Martin. Vroiam să-i mulţumesc cel puţin printr-o privire. Nu ştiu de ce îl îndrăgisem atît de mult pe băieţaşul acesta himalaiez, cu părul lui negru şi ochii mari, părăsit de toţi ai săi. Poate că naivitatea copilărească, fără margini, sinceritatea deosebită şi receptivitatea lui să fi fost cauza. Martin ţinea însă în mînă un cronometru, urmărindu-i atent limbile argintii şi nu mai ştia de nimic altceva.

Pun-Tambu mai puse în sobă nişte bălegar uscat de iac şi se aşeză.

— Cum a fost cu Yeti, Pun-Tambu? îl întrebă pentru a doua oară John.

Pun-Tambu nu răspunse imediat, de parcă s-ar fi gîndit la cele ce avea să spună, sau poate pentru a tensiona şi mai mult aşteptarea noastră. Abia după un timp începu să povestească:

— Păşteam iacii de cealaltă parte a văii de sub „Iezerul Albastru". În fiece an, odată cu venirea primăverii, îi mînăm în sus, la munte, fiindcă e iarbă proaspătă acolo şi mai bună. Fratele meu rămăsese acasă, urma să vină după mine a doua zi. Ne înţelesesem să-l aştept lîngă iezer. A trecut o zi, apoi încă una, dar frate-miu nicăieri.

Pun-Tambu pufăi un noruleţ de fum argintiu din pipa-i scurtă, aruncă o privire circulară, cuprinzîndu-ne în ea pe toţi, de parcă vroia să se convingă dacă-i acordăm suficientă atenţie şi continuă:

— Nici în a treia zi fratele nu s-a ivit. Vremea se stricase, vîntul adusese nori şi ăştia se descărcaseră într-o răpăială grozavă. Iacii căutaseră adăpost sub stînci, iar eu dădusem fuga înspre peştera de sub „Iezerul Albastru". Cunosc şi cea mai mică pietricică din ea, fiindcă mai înnoptasem acolo de cîteva ori. Nu-mi plăcea deloc treaba. Ploua din ce în ce mai tare şi peste scurtă vreme aveam să nu mai zăresc nici la un pas. Am ajuns, în sfîrşit, la peşteră, ud pînă la piele. Am intrat în ea, mi-am scos haina şi mă pregăteam să aprind focul.

Pun-Tambu făcu o altă pauză. Ochii lui atenţi şi ageri, pe care-i ţinuse tot timpul povestirii aţintiţi în pămînt, începură acum să ne cerceteze feţele una după alta.

— Şi ce-a mai fost pe urmă? a întrebat Singh.

— Am pipăit pe întuneric pînă am găsit locul vetrei, am scos chibritele şi am scăpărat. Pun-Tambu îşi apropie palmele căuş şi simulă gestul frecării chibritului de cutie. La lumina flăcăruii am văzut o fiinţă şezînd în colţul peşterii. I-am spus: „Frate, unde ai întîrziat atîta şi de ce nu mi-ai dat de ştire, că te afli aici?" Nu mi-a răspuns însă nimeni. Focul din vatră se aprinse şi la lumina lui am putut vedea abia atunci că nu este fratele meu. Vietatea care şedea în colţ nu era un om. I-am văzut dinţii albi şi ochii răi şi trupul acoperit tot cu o blană ruginie. N-am mai aşteptat nici o clipă, am sărit în sus şi aşa cum eram, fără haină, am dat fuga afară din peşteră, fără să mai privesc în urmă. Vremea era şi mai rea încă decît atunci cînd îmi căutasem adăpost. Împiedicîndu-mă de bolovani, cu picioarele zdrelite, am mers

fără să mă opresc, pînă am ajuns la mînăstirea Cim-hung. Uite-o acolo!

Pun-Tambu întinse mîna şi arătă spre sud. Ne privi iar pe toţi şi cînd se convinse că-l ascultam cu sufletul la gură, continuă:

— Cei de la mînăstire mi-au spus că nu putea fi altcineva decît Yeti.

— De unde puteau şti aceia că era Yeti? întrerupse Singh povestirea lui Pun-Tambu.

— Ştiau. Cu cîteva zile mai înainte un preot lama îl văzuse de la o fereastră a mînăstirii, foarte aproape de ea, pe Yeti. Era de statura unui om, avea blană de culoare cafeniu deschis şi stătea nemişcat. Preotul nu vrusese să strige pe nimeni, deoarece i se păruse că Yeti îl privea şi se gîndise că, dacă s-ar fi mişcat, ar fi fugit. Omul zăpezilor o luase dintr-o dată la fugă şi dispăruse.

John îşi notase toată relatarea lui Pun-Tambu.

— Nu fusese un urs? întrebă el la sfîrşit.

Pun-Tambu clătină din cap.

— Pe urs îl recunoşti uşor, are blana mai întunecată şi nu-i aşa de mare, mai spuse.

— În peşteră era puţină lumină, mi-am exprimat şi eu îndoiala.

Pun-Tambu nu m-a lăsat să termin. M-a privit, parcă mustrîndu-mă că mă îndoiesc de adevărul spuselor sale şi repetă cu încăpăţînare:

— Era Yeti.

Din clipa aceea n-a mai prea vorbit. Privea fix focul din vatră, îl înteţea şi tăcea. Zadarnic puneam întrebări, nu mai avea chef de vorbă. Ne-a mai spus doar că preoţii lama făcuseră slujbe pentru a abate nefericirea de la cel ce l-a văzut cu propriii să ochi pe Yeti.

Pun-Tambu era un om bătrîn, mic de statură, cu privirea ageră, aţintită în duşumea, cît timp povestea,

cu vorbirea molcomă, întovărăşită la răstimpuri de gesturi expresive, din care ai fi putut deduce, şi fără vorbe, despre ce povesteşte.

Relatarea păstorului de iaci mi-a produs o oarecare confuzie. Nu auzisem pînă atunci ca vreo fiinţă omenească să-l fi întîlnit pe Yeti în altă parte decît pe stîncile şi coamele acoperite de zăpadă de pe masivul Himalaia. Am cercetat cu atenţie figura lui Pun-Tambu, căutînd pe ea răspunsul la întrebarea: Putem să-l credem? Dar pe obrajii acoperiţi de zbîrcituri ai păstorului nu se citea nimic altceva decît simplitatea nesimulată a unui om simplu, care crede sincer că rugăciunile preoţilor lama l-au salvat de la o mare primejdie.

— Ar trebui să plecăm, am spus cînd s-a lăsat întunericul.

Ne-am ridicat şi ne-am pregătit de plecare. I-am mulţumit păstorului de iaci pentru povestirea lui, i-am strîns mîna şi am plecat. Am ieşit ultimul. Pun-Tambu se apropie de mine.

— Aş vrea să vă întreb ceva, a zis.

M-am oprit.

— Întreabă-mă, Pun-Tambu.

— Aţi spus că vărsatul negru n-o să se mai întoarcă niciodată. E adevărat?

— Da. Dacă veţi face ce v-am spus, n-o să se mai întoarcă.

A rămas o clipă tăcut. Am citit pe faţa lui zbîrcită că se gîndeşte adînc la ceva.

— Dar n-aţi rostit nici o rugăciune, zise pe un ton plin de îndoieli.

„Aha! Asta era deci! Nu rostisem nici o rugăciune, de aceea tot, dar absolut tot ce făcusem după venirea noastră în acest sat, putea fi zadarnic".

— Rugăciunea e cuprinsă în substanţa pe care v-am injectat-o, i-am răspuns.

— Şi-i la fel de puternică ca rugăciunea preoţilor? mă întrebă zîmbind.

— Mai puternică, cu mult mai puternică.

Mi-a apucat mîna, mi-a strîns-o de m-a durut şi s-a întors agale la căsuţa lui.

În noaptea aceea doar diadema stelelor de pe cer era puntea de unire peste veacurile ce despărţeau ţara de sub vîrfurile albe ale Himalaiei şi lumea din care venisem.

15. DOI ORBI

Am părăsit confluenţa rîurilor Sun şi Kosi şi am început să urcăm în direcţia nord-vest înălţimile unde presupuneam că l-am putea găsi pe Yeti. Şerpaşii au cărat strictul necesar de la tabăra de bază la cea mai apropiată tabără mobilă. Aceste tabere mobile intermediare le numerotasem cu cifre romane. Ele constituiau punctul de plecare al expediţiei noastre în căutarea omului zăpezilor.

A doua zi după întîlnirea cu Pun-Tambu, am cercetat şi noi peştera din apropierea „Iezerului Albastru" unde, conform povestirii lui, trebuia să se afle omul zăpezilor. Nici urmă de Yeti însă nu era acolo. Dar în faţa peşterii, printre pietre, Alice a găsit oasele şi craniul unui animal a cărui identitate niciodată, nici unul dintre noi — nici chiar Mazra Singh — n-a putut s-o determine în mod precis. Craniul avea creştetul teşit, dinţi mari şi orbitele aşezate puţin oblic. Un os de claviculă, aflat lîngă craniu, părea să pro-

vină de la un urs, dar era mai lung şi mai puternic decît sînt de obicei oasele acestor animale. Şerpaşii au confirmat şi ei că nu au văzut niciodată asemenea oase. Am depozitat cu grijă, într-o ladă, descoperirea noastră şi cîţiva hamali care se întorceau la tabăra de bază o luară cu sine.

A patra zi de la plecarea noastră din tabăra principală, în timp ce urcam pe versantul sudic al gheţarului Reipi, am auzit vocea emoţionată a lui John care ne striga:

— Repede, repede, uite-l!

John gesticula agitat şi arăta în jos. Mergea în fruntea grupului nostru, deoarece, în mod curios, cu toate insuccesele sale de la început, ajunsese să fie un bun alpinist. Era prudent, dar în acelaşi timp curajos şi avea un fel de al şaselea simţ care-i ajuta să găsească traseul cel mai uşor pentru a ajunge la ţel. Se sfătuia adeseori cu Martin Shepherd care asculta în tăcere planurile lui John, aprobîndu-le din cînd în cînd, printr-o mişcare a capului, iar dacă avea îndoieli şi le exprima cu modestie şi totuşi convingător.

John accepta sfaturile operatorului fără cea mai mică obiecţie, noi ceilalţi eram de fapt subordonaţi lui John, care luase frînele expediţiei în mîini.

Cu Alice se petrecea, de cîteva săptămîni, un lucru ciudat. Cu cît urcam mai sus, cu atît era mai obosită, se odihnea mai des şi mai îndelung decît ceilalţi. Se străduia să-şi ascundă oboseala în faţa noastră, dar nu reuşea. Sub diferite pretexte am încercat s-o oprim de a mai lua parte la alte ascensiuni şi căutări, încercam s-o convingem să rămînă cîteva zile în tabăra de bază de la confluenţa rîurilor Sun şi Kosi. Ne răspundea întotdeauna la fel: „Nu sînt obosită. Rezist alături de voi pînă la sfîrşit". În jurul buzelor îi plutea un zîmbet care însă nu putea înşela pe nici unul din noi.

Ne aflam acum la o înălţime de 17 000 de picioare. Respiraţia devenise anevoioasă, începusem să resimţim mai repede oboseala decît la altitudini mai joase şi cu toate că seara eram frînţi de oboseală, somnul se prindea greu de noi.

Aici nu mai creşteau arbori, doar o întindere albă, nemărginită, de zăpadă a cărei suprafaţă reflecta razele orbitoare ale soarelui.

— Repede, repede, veniţi încoace! ne chema nerăbdător John.

Ne-am oprit şi am văzut că John se apleacă, uitîndu-se la ceva.

— Ce-i acolo? am întrebat strigînd, ca să mă audă.

A răspuns imediat. Continua să stea aplecat deasupra pămîntului acoperit de zăpadă. Pe urmă s-a ridicat brusc şi şi-a făcut palmele pîlnie la gură:

— Urmele omului zăpezilor!

Şerpaşii, care ne urmau în şir indian, şi-au transmis unul altuia ştirea că Sáhib John a descoperit urmele lui Yeti.

Primul care s-a căţărat pînă la locul unde se afla John a fost Martin. Aşteptam ce-o să spună acesta. Ne mai înşelasem o dată. Cam la o oră distanţă de „Iezerul Albastru“ am dat peste nişte urme despre care ne-am închipuit că sînt lăsate de omul zăpezilor. Şerpaşii ne-au asigurat însă că ei cunosc bine aceste urme şi că aparţin ursului negru de Himalaia.

Mi-am pus mîinile streaşină la ochi şi le-am privit cu atenţie.

Alice, care era doar cu cîţiva paşi înaintea mea, s-a răsucit spre mine. Era albă ca varul şi se sprijinea cu toată greutatea în alpenstokul ei.

— Te simţi rău? Ce ai, Alice? am întrebat-o.

Fără să zîmbească, m-a privit fix, dar parcă fără să mă vadă. Am urcat repede pînă la ea.

— Nu mai văd, mi-a spus încet, cînd am ajuns alături.

În cîteva rînduri, mai înainte, îşi scosese ochelarii fumurii care ne protejau ochii de razele puternice ale soarelui. Lucrul acesta i-a fost fatal.

— Trebuie să te întorci imediat la tabără. Peste cîteva zile totul va fi în ordine, am încercat s-o liniştesc.

Alice, fata care înaintea plecării din Londra era atît de plină de energie, hotărîtă, decisă şi netemătoare, stătea acum, neajutorată ca un naufragiat, în mijlocul oceanului alb de zăpadă.

— De ce nu veniţi? Ce mai aşteptaţi? ne striga nerăbdător John.

Stătea drept, triumfător, emoţionat. Martin îi confirmase probabil că urmele găsite de el aparţin omului zăpezilor.

Între timp, Singh urcase pînă la locul unde ne aflam. N-a trebuit să-i spun nimic, şi-a dat seama ce s-a întîmplat.

— Aşteaptă-mă aici, te rog. Mă duc pînă la John şi mă întorc imediat. O conducem după aceea pe Alice la tabăra din vale.

— Grăbeşte-te! strigă John. Un lucru atît de senzaţional şi tu stai!

Am vrut să-i strig că Alice a orbit şi că trebuie s-o ducem urgent în tabără, dar n-am avut probabil putere, ori voinţă, ori gîtul mi s-a strîns, fiindcă n-am scos nici o vorbă.

— Sînt urmele lui Yeti, mi-a confirmat Martin, atunci cînd m-am căţărat pînă la el.

— Şi încă ce urme! se lăudă John. Proaspete, în mod categoric nu sînt mai vechi de cîteva ore.

Martin Shepherd îşi pregăti aparatul şi începu să fotografieze urmele.

În zăpadă se vedea clar amprenta degetului mare lui, iar între el şi degetul arătător o distanţă evidentă. Nu încăpea nici o îndoială, erau urmele lui Yeti cunoscute nouă din fotografiile altor expediţii care văzuseră înaintea noastră urmele acestei misterioase vietăţi himalaieze.

— Felicitări, i-am spus, strîngîndu-i mîna, lui John.

— Sînt cel mai fericit om din lume. Faţa lui John iradia, nu puteai citi nici cea mai mică urmă de oboseală pe ea. Acesta era John: în momentele de reuşită, fericit ca un copil, încrezător în sine, reporterul uneia din cele mai citite publicaţii londoneze, care ştia că, nu după mult timp, milioane de oameni vor citi la micul dejun, în metrou, în autobuz, pe băncile parcurilor, reportajul lui, al lui John, intitulat: *„Omul zăpezilor a fost descoperit"*, datat undeva, în Himalaia. Mulţi dintre ei vor fi cuprinşi de emoţie încă din primul moment, înainte de a fi terminat de citit. Toţi vor afla că John Ashley se află pe urmele lui Yeti şi că misterul pe care au încercat să-l descopere atîtea expediţii înaintea lui va fi în cele din urmă dezvăluit probabil de el.

— Vezi pe unde a trecut? John arătă cu mîna arcul de cerc făcut de urmele lui Yeti. A coborît muntele învecinat pînă la pasul din faţa noastră, aici s-a oprit şi pe urmă şi-a continuat drumul în direcţia nord-est.

Nu mi-am putut stăpîni emoţia. Erau în adevăr urmele omului zăpezilor.

— John, i-am spus după ce am cercetat urmele, Alice a orbit.

— Ce? a întrebat de parcă n-ar fi priceput ce-i spun.

— Alice nu mai vede. Şi-a scos de cîteva ori, din neatenţie, ochelarii negri.

— E îngrozitor, a rostit încet John. Şi tocmai acum.

— O conducem înapoi la tabăra din vale, anunţă Martin, pregătindu-se să înceapă coborîşul.

— Urmele sînt proaspete, ar fi trebuit să le urmărim înainte de a cădea vreo ninsoare. O ocazie pierdută . . .

În acel moment John încetase de a mai fi cel mai fericit om din lume.

— Trebuie să luăm măsuri urgente pentru a-i veni în ajutor Alicei, am rostit hotărît. Abia după aceea vom porni pe urmele omului zăpezilor. Ne vom pregăti temeinic şi în decurs de trei zile ne putem întoarce aici.

John rămase o clipă nedecis, se mai uită o dată la amprentele perfect vizibile în zăpada strălucitoare şi se pregăti şi el de coborîre.

— Trebuie să ne întoarcem cît mai degrabă, aducînd cu noi cuşti, capcane, tot ce avem. Crezi că ne-ar putea fi de vreun folos cîinele ăla, cum îi zice? Ham. Crezi că ar putea să ne ajute? De fapt n-a încercat nimeni pînă acum cu cîini.

N-a mai aşteptat răspunsul şi şi-a dat încet drumul pînă la locul unde stătea Alice.

— N-o să i se întîmple nimic grav, nu-i aşa? m-a întrebat.

— În mod categoric va trebui să rămînă un timp în tabără, i-am răspuns.

— Ce-i, Alice, te-ai uitat prea mult la soare? încercă John să dea glasului său o notă lipsită de griji. De-acum gata, n-o să ne mai scape. Vom porni în căutarea lui cu tot ce avem: cuşti, capcane, cîine. Îl prindem în mod precis. Între timp tu te odihneşti, iar noi ţi-l aducem pe omul zăpezilor pînă la marginea patului. John rîse.

Alice se întoarse cu faţa spre cel care, cu o clipă

mai înainte, declarase că-i cel mai fericit om de pe fața pământului, încercă o umbră de surîs, surîsul prin care, de atîtea ori, ne ascunsese starea adevărată a lucrurilor, şi-i spuse numai atît:

— Nu vreau să vă întîrzii. Selvyn mă va ajuta şi voi ajunge eu, într-un fel oarecare, jos.

— Coborîm toţi. Oricum, trebuie să ne întoarcem după capcane. Poţi să-ţi imaginezi momentul în care uşa cuştii se va închide, iar înăuntrul ei se va agita de colo pînă colo omul zăpezilor?

Era din nou vechiul John, al cărui unic ţel în lume era să-l captureze pe Yeti.

De data asta Alice rîse de-a binelea. Ciudat, dar în prezenţa lui John contururile întunecate ale grijilor parcă îşi pierdeau culoarea deznădejdii, de parcă totul ar fi devenit mai vesel şi ar fi căpătat o mină mai fericită.

— Îţi doresc din toată inima să ţi se realizeze visul, îi răspunse Alice, iar în cuvintele ei îi citeai gîndul sincer.

Am coborît încet pînă în „Valea Jaguarilor". Alice se sprijinea de o coardă întinsă, dar înainta nesigură. Pînă la urmă a trebuit s-o sprijinim, ultimele sute de yarzi, înainte de a ajunge la tabără, puterile o părăsiseră de tot. Respira anevoie, faţa îi căpătase o culoare vineţie, era frîntă de oboseală. Temerile mele, că suferea nu numai de pe urma orbirii provocate de reflectarea razelor solare în strălucirea întinderii de zăpadă, ci că era şi complet epuizată din cauza altitudinii, se dovediră complet întemeiate, atunci cînd am condus-o în tabără.

După ce i-am dat primele ajutoare, am culcat-o în cortul ei. Avea nevoie de odihnă, îndelungată şi liniştită. Poate că, în adevăr, ar fi mai bine dacă s-ar întoarce la Kathmandu.

Mi-am amintit de camera hotelului londonez,

acolo unde am început să organizăm expediţia de capturare a omului zăpezilor, de comenzile energice ale acestei tinere care făcuse, de fapt singură, toate pregătirile în vederea marei aventuri. Acum îi priveam faţa trasă, ochii acoperiţi cu sticle negre, o femeie lipsită de putere, epuizată şi obosită de moarte.

— Lăsaţi-l să intre, ne rugă ea în şoaptă. Nici nu băgasem de seamă că un cîine dădea tîrcoale intrării în cort, sărea, lătra şi încerca să intre înăuntru. Am dat la o parte foaia de cort ce ţinea loc de uşă. În faţa mea se aflau Ham şi băiatul Tryg, cu faţa numai zîmbet.

— De ce să nu meargă cu noi? Totul depinde de Selvyn. Dacă ne va spune că Tryg este sănătos, îl vom lua cu noi.

John îşi umplu pipa cu tabac, şi-o aprinse, trase cîteva fumuri şi cum nimeni nu-i dăduse vreun răspuns, întrebă direct:

— Sînteţi de acord? N-aşteptă răspunsul şi continuă: Selvyn, uită-te şi tu la băiat, lasă-l să fie de faţă cînd îl vom prinde pe Yeti.

Îndată după întoarcerea în tabăra nr. II, am început pregătiri minuţioase în vederea vînătorii vieţuitoarei ale căror urme proaspete le descoperisem pe versantul gheţarului Reipi. Cel mai activ era John care încerca dispozitivele mecanice ale capcanelor în care urma să fie prins omul zăpezilor, el singur, cu mîna lui, le unsese resorturile şi atîrnase la sfîrşit, de jur împrejur, oglinjoarele şi clopoţeii care aveau să atragă pe Yeti.

— Ideal ar fi să prindem un exemplar tînăr, pe care să-l folosim ca pe o momeală pentru a-i captura pe urmă şi pe părinţi. Închipuiţi-vă numai ce senzaţie ar produce dacă ne-am întoarce la Londra cu o familie întreagă! perora fericit John. Şi unde mai pui că acolo s-ar putea înmulţi!

— Rămîne doar să-i prinzi, remarcă sec Mazra Singh.

— Nici o expediţie dinaintea noastră n-a fost atît de perfect echipată. Aveau Hunt, ori elveţienii, ori japonezii capcane? Îşi închipuiau, pesemne, că-l vor prinde pe Yeti cu mîinile goale.

N-aveam chef să mai aud o dată ceea ce John, de cînd ne aflam în tabăra II, nu contenea să povestească.

M-am dus să-l văd pe Tryg. Probabil că niciodată nu-l controlase vreun medic şi de aceea se mira de ce-i cer să respire şi apoi să-şi ţină răsuflarea.

— Nu mă doare nimic, repeta el mereu. Vin cu voi. Şi mă privea cu ochii lui negri, rugători.

Eram eu însumi surprins de cît de repede se însănătoşise. De boală nici urmă. Tryg era vesel, mînca cît trei şi era dispus să ducă la îndeplinire orice treabă îi dădeam. Ajutase la încercarea cuştilor, căutînd să-l imite pe omul zăpezilor. Toată tabăra era a lui. Timpul liber şi-l petrecea lîngă patul Alicei, îi mîngîia mîna îngustă şi arsă de soare, certînd cîinele atunci cînd lătra: „Nu vezi că-i bolnavă şi că trebuie să aibă linişte?“

— Nu-i aşa că se va face bine curînd? m-a întrebat de nu ştiu cîte ori.

Cînd l-am asigurat că Alice se va însănătoşi în mod precis, a vrut să ştie dacă asta va fi mîine sau peste cîte zile.

În sinea mea eram însă convins că Alice nu va mai efectua împreună cu noi nici o ascensiune la altitudini înalte şi dacă ea însăşi nu s-ar fi împotrivit atît, aş fi trimis-o la Kathmandu. Nu-mi plăceau deloc starea ei de slăbiciune, temperatura înaltă care scădea cu greu, rănile ciudate de pe mîini. Totul demonstra că epuizarea ei este mai accentuată decît am presupus iniţial.

Din cînd în cînd năvălea în cortul Alicei, clocotind de energie, vesel şi nerăbdător, John.

— Cînd am să ţi-l aduc pe omul zăpezilor ai să uiţi de boală. Selvyn spune că deja te simţi mai bine. Peste cîteva zile totul va fi în regulă.

John se apuca, în continuare, să povestească întîmplări ştiute sau născocite de el chiar în clipa aceea, în care eroul se afla într-o situaţie cu mult mai rea decît a Alicei. Sfîrşitul suna totdeauna la fel de fericit. Toţi se însănătoşeau şi erau şi mai zdraveni decît înainte.

Era ceva emoţionant în această forţă herculeană, ascunzînd fondul de bunătate şi naivitate al lui John. Vroia s-o ajute pe Alice, dar nu ştia cum, şi atunci nu-i rămîneau decît povestirile pe care fantezia sa bogată le fabrica fără încetare. Alice îl asculta în tăcere, zîmbind din cînd în cînd.

— N-ar trebui s-o oboseşti, i-am spus într-o seară lui John.

— Eu? O obosesc eu? Se simţea jignit. O obosesc eu? repetă nedumerit. Mai rămîne să spui că tot eu sînt vinovat şi de cele ce s-au întîmplat.

Prin urmare şi John se gîndea la uşurinţa cu care am antrenat-o pe Alice în această aventură, pentru care nici unul dintre noi n-avea pregătirea necesară.

Am tăcut.

— Tu, ca medic, trebuia să ştii că Alice n-are ce căuta aici, îmi reproşă. Poate că avea dreptate. N-am vrut să-i amintesc că a invitat-o el singur.

După o clipă a venit să-şi ceară scuze.

— Nu te supăra, toţi sîntem vinovaţi că Alice se află în situaţia asta. Cel mai mare vinovat sînt eu, a mea a fost doar ideea de a-i încredinţa secretariatul expediţiei.

Toate acestea nu-şi mai aveau acum rostul. Dacă

starea Alicei nu se va ameliora în următoarele două zile, va trebui să se întoarcă la Kathmandu.

Discuţia mea cu John n-a influenţat cu nimic hotărîrea lui de a-l captura, cu orice preţ, pe omul zăpezilor. Fusese parcă doar o clipă de uitare. S-a întors la cuştile şi capcanele lui şi a silit pe unul din şerpaşi să intre binişor în cea mai mare dintre ele, pentru a se convinge că mecanismul n-a avut de suferit de pe urma timpului rece. Şerpaşul s-a împotrivit, refuzînd să intre în cuşcă.

— Am să intru eu, a decis John. S-a apropiat cu prudenţă de cuşcă, imitînd mişcările lui Yeti. S-a oprit, s-a uitat în toate părţile şi apoi a intrat în spaţioasa capcană construită din fire de oţel vopsite în alb. Capcana s-a închis cu zgomot. John a rămas singur în dosul grilajului.

— Excelent, funcţionează perfect, s-a bucurat el. Pe urmă a început să încerce elasticitatea drugilor de oţel. Aceştia însă nici nu s-au mişcat. Pe aici nu poate să scape, a spus. Chiar de-ar avea forţa a 50 de oameni ai zăpezilor.

Îl priveam toţi pe John. Arăta caraghios în timp ce zgîlţîia zăbrelele de oţel ale cuştii vorbindu-şi singur şi lăudînd în acelaşi timp rezistenţa viitoarei închisori a lui Yeti.

— Aşa, cu asta am cam terminat. Să-mi deschidă cineva cuşca, ne rugă el după un timp.

Mazra Singh se apropie de cuşcă şi încercă să mişte mecanismul care închidea uşa.

— Cum răsucesc? La dreapta sau la stînga? întrebă după o serie de eforturi zadarnice, care-i aduseseră sîngele în obraji.

M-am aplecat asupra mecanismului. Pîrghia care deschidea uşiţa nici nu se clintea din loc.

— Apăsaţi-o în jos, ne învăţă John. Unde-i pîrghia? Pîrghia trebuie s-o împingeţi, eu nu văd de

aici. Oricît ne-am străduit noi, mecanismul n-a vrut să funcţioneze.

— Doar n-am să rămîn peste noapte aici. Vă arde de joacă ca unor copii. John părea să devină din ce în ce mai nervos.

Cîţiva hamali se apropiară de cuşcă, se opintiră în uşă şi încercară s-o spargă. Cuşca se clătină, gata-gata să se răstoarne.

— Aţi înnebunit? ţipă John. Vreţi să mă daţi peste cap odată cu capcana? Plecaţi de aici! le porunci.

Şerpaşii se retraseră, continuînd să privească la ce avea să se mai întîmple, iar unii dintre ei rîdeau. Asta îl irita cel mai mult pe John.

Soarele se apropia de asfinţit, venea noaptea himalaiezã. Începuse să fie frig.

— Se vede că-mi voi petrece noaptea aici, spuse cu resemnare John. În glasul lui nu mai era nici urmă din veselia aceea uşuratecă pe care i-o cunoşteam atît de bine. Începu să scuture cu putere drugii de oţel.

— Va trebui să tăiem drugii, i-am spus după ce am renunţat să mai sper că vom reuşi să reparăm mecanismul de deschidere.

— Să tăiem drugii de la cea mai bună cuşcă? strigă John. Mai degrabă dorm aici pînă dimineaţă, cînd poate s-o găsi cineva mai priceput decît voi.

— Am încercat totul, se apără Singh.

— Unde-i Martin? întrebă John.

Abia acum am observat că operatorul nu se află printre noi. Plecase în cursul după-amiezii cu Tryg şi nu se întorseseră încă.

Am trimis un şerpaş să-l caute.

— N-o să te putem scoate altfel, decît spărgînd uşa, i-am spus eu lui John.

În clipa aceea John semăna în adevăr cu omul

zăpezilor, așa cum ni-l imaginasem noi: stînd furios în dosul gratiilor. Nu vorbea, ne privea doar încruntat.

— Sînteți niște incapabili, ne aruncă el printre dinți.

Peste puțin timp se întoarseră Martin Shepherd și Tryg. Băiatul alerga înaintea operatorului și cînd se apropie de cușcă, se opri, se întoarse către mine și mă întrebă curios:

— De ce l-ați închis pe Sahib în cușcă? Ce a făcut?

Am încercat să-i explic lui Tryg că Sahib nu poate să iasă, fiindcă s-a înțepenit încuietoarea. Băiatul se aplecă deasupra ei și încercă să miște pîrghia. Martin stătea în spatele lui și observa mișcările băiatului.

— Nu te juca, îl opri John. Încearcă tu, operatorule, poate că ești mai priceput ca ceilalți.

Martin vroia tocmai să se apropie de mecanismul de închidere al cuștii, cînd ușa începu să se deschidă.

— Gata, făcu Tryg. Trebuie să împingi de jos în sus, ne arătă el locul de sub pîrghia pe care încercasem în zadar s-o mișcăm. „Așa" — băiatul vru să închidă iar ușa, neținînd cont de faptul că John încă nu ieșise, numai pentru a ne arăta cum se manevrează pîrghia de închidere.

— Las-o! țipă John și ieși în fugă din închisoarea sa involuntară. Un copil trebuie să vă arate ce să faceți! ne aruncă el disprețuitor. Și mai vreți să-l prindeți pe omul zăpezilor! Halal expediție!

Tryg îl privea uimit pe sahibul alb care blestema clipa cînd i-a dat în gînd să plece în Himalaia într-o asemenea tovărășie.

Noaptea himalaieză se așternuse peste creștetele albe ale munților. Cușca de oțel în care urma să fie prins omul zăpezilor rămase goală, deschisă și părăsită, nu departe de tabăra nr. II.

16. BĂIATUL ŞI CÎINELE

— Va trebui să-i facem o îmbrăcăminte cîinelui. Altfel va degera, ne spuse John.

Nu ne ardea nici unuia dintre noi de îmbrăcarea lui Ham. John însă nu ne slăbea: cîinele ar putea adulmeca urmele lui Yeti, ar putea să-l atace, să-l prindă, pe scurt ne-ar putea fi de folos şi dacă tot îl avem, de ce să nu profităm? În cele din urmă John se aşeză în faţa cortului şi începu să ia măsurile lui Ham. Cîinele, fără să priceapă ce vrea de la el, suportă un timp; pe urmă însă deveni neliniştit, începu să latre şi fugi.

— Al cui este de fapt animalul ăsta? strigă John. Eu trebuie să fac totul. Cîinele nu-i învăţat cu mine. Al cui este? îşi repetă el întrebarea.

Nu răspunse nimeni.

— Aha, deodată este al nimănui, mormăi îmbufnat John.

— Îl ţin eu, se oferi Tryg.

John îl privi o clipă, de parcă ar fi stat pe gînduri, pe urmă acceptă dînd din cap şi Tryg începu să strige:

— Ham, cuţule, vino la mine, hai cuţule, fii cuminte şi vino la mine.

Cîinele lătră o dată şi se apropie încetişor de băiat.

— Sahib o să-ţi coasă o hăinuţă.

— Ce prostie, doar nu-s croitor! ripostă acru John şi se întoarse spre mine. Tu ştii să coşi, că doar eşti chirurg.

Pînă la urmă John a reuşit să ia măsură lui Ham.

Cum n-am acceptat să cos pentru Ham, la propunerea lui John, o haină croită dintr-o pătură, s-a apucat el însuşi de treabă. A mai blestemat de cîteva ori ideea lui Ham de a ni se alătura, s-a înţepat de

câteva ori la deget, dar nu s-a lăsat pînă n-a terminat. Ceea ce a rezultat aducea mai degrabă a corset, un corset prost croit şi prost cusut.

– Grozav a ieşit! îşi lăuda el capodopera. Nici în vis n-aş fi crezut că poate să-i vină atît de bine o îmbrăcăminte unui cîine.

Era fericit. Cuştile, capcanele, acum şi cîinele, totul era pregătit. Rămînea doar să pornim la drum înspre locurile unde descoperise urmele.

Mîine, imediat ce răsare soarele, plecăm. Hotărîsem, în privinţa Alicei, că nu poate rămîne în tabăra nr. II — era la prea mare altitudine — de aceea şerpaşii o vor transporta la spitalul din Kathmandu. Alesesem patru şerpaşi despre care eram siguri că-şi vor îndeplini conştiincios datoria.

Cînd am văzut în faţa cortului targa pregătită, am simţit cum mi se strînge inima. Mi-am dat din nou seama, acum cu şi mai multă acuitate, cît de absurd, dar în acelaşi timp şi iresponsabil este să porneşti într-o aventură ca a noastră fără pregătiri anterioare conştiincioase şi bine făcute. Nu trebuie să mă mai gîndesc la asta. Ce fericit este John care are un singur ţel: să-l prindă pe Yeti. Toate celelalte sînt pentru el secundare. Şi totuşi nici el nu-i decît un om ca şi noi ceilalţi, cu greşelile şi slăbiciunile sale. Cu siguranţă că nici el n-ar vrea să-şi găsească sfîrşitul undeva pe aici, în pustiul acesta himalaiez, care ascunde atîtea primejdii şi ne-a întîmpinat atît de neprietenos. Este mai rău decît noi? Sau are dreptate atunci cînd afirmă că pentru a cunoaşte tainele naturii face să aduci orice jertfă? Sînt prea sensibil. Nu trebuie să mă gîndesc la cele întîmplate Alicei. Nu trebuie să mă gîndesc că nu ne-am pregătit atît cît ar fi trebuit. Nu trebuie să mi-o repet mereu. Mi-aş slăbi propria rezistenţă şi atunci n-aş mai fi deloc folositor celorlalţi.

Ştiam că Alice suferă, dar nu s-a plîns nici printr-un cuvînt de soarta sa. Acum două zile încă ne mai rugase să n-o trimitem la Kathmandu, azi însă tăcea, iar cînd a întrebat: „Cine merge cu mine?" am înţeles că îşi luase pentru totdeauna rămas bun de la aventura pe care noi ceilalţi aveam s-o continuăm.

În noaptea dinaintea plecării Alicei n-am putut dormi multă vreme. M-am întors cu gîndurile înapoi, la domeniul Ramsgate şi la lacul Lochgreen, la ridicolele începuturi ale aventurii noastre. Mi-am amintit pe urmă de Din-Nun, omul acela misterios care a plecat împreună cu noi de lîngă avionul avariat, a traversat cu noi munţii şi ne-a părăsit la sfîrşit, fără un cuvînt de explicaţie. De ce o fi dispărut atît de misterios Din-Nun?

Alături de mine sta întins John. Îi auzeam respiraţia liniştită. Nu puteam adormi.

— Dormi? l-am întrebat încet.

— Nu.

— De ce?

— Îmi pare rău de Alice. A fost ideea mea, n-ar fi trebuit să vină cu noi. Locul femeii nu-i în Himalaia.

— Crezi că locul nostru este? Cu o clipă în urmă îmi propusesem să nu mă mai gîndesc la nimic altceva decît la încheierea cu succes a expediţiei. Iar acum mi-a scăpat din gură o întrebare care, eram sigur, avea să-l supere pe John. L-am auzit răsucindu-se brusc în aşternut.

— Ce vrei să spui? De ce n-ar fi locul nostru aici? De ce?

— Nu ţi se pare că o expediţie ca a noastră ar trebui pregătită altfel? Nu mai puteam da îndărăt.

— Tragi concluzii pripite din imprudenţa Alicei. Ţie ţi s-a întîmplat ceva rău? Cel ce şi-a atins un

scop oarecare a început într-un fel sau altul. Unii mai rău, cu cunoştinţe mai puţine ca noi şi cu posibilităţi mai reduse ca ale noastre au obţinut mai mult decît vrem noi să obţinem. Dacă ţi-aş propune să traversezi oceanul pe o corabie ca cea a lui Columb, ai face-o? Cu siguranţă că nu. Pentru că ai noţiunea avionului cu reacţie sau a transatlanticului şi cînd începi să le compari pe acestea cu coaja de nucă a lui Columb, este de la sine înţeles că vei prefera în locul ei un avion sau un vapor sigur.

— Nu e vorba de siguranţă sau de confort. Problema este, ce-l mînă pe om să facă un anumit lucru şi dacă merită să rişte pentru lucrul acela viaţa sa şi a celorlalţi.

— Şi ideea asta ţi-a venit la altitudinea de 17 000 de picioare[1]? Nu-ţi ajunge gîndul că ai putea fi primul om din lume care a pus mîna pe o vietate pe care nimeni altcineva n-a reuşit s-o prindă? Nu te înţeleg.

Am tăcut.

— Ia ceva ca să adormi, mi-a spus după o clipă John. Şi dă-mi şi mie.

L-am ascultat. Poate că are dreptate. Poate că de vină este altitudinea. De ce nu m-am gîndit la asta mai înainte? Eram obosit, ştiam că sînt foarte obosit. Trebuie să mă stăpînesc. Nu trebuie să mă gîndesc la Alice, la primejdiile care ne aşteaptă. Trebuie să fiu ca John.

După o clipă i-am auzit respiraţia liniştită. Omul fericit adormise.

Ne-am împărţit în două grupuri. Din primul făceau parte John Ashley, Mazra Singh şi 12 şerpaşi, din al doilea Martin Shepherd, Tryg, cu şi alţi 9 şerpaşi, plus cîinele. Cel mai bine echipat dintre noi era

[1] Picior, unitate de măsură anglo-saxonă egală cu 0,3047 m.

John. De brîu îşi prinsese două capcane — un dispozitiv ingenios inventat de el — iar şerpaşii cărau cuştile şi celelalte capcane, corturile şi lucrurile pe care le consideram de strictă necesitate. Fiecare grup avea un aparat de emisie-recepţie, pentru a putea comunica între noi.

Grupul nostru avea misiunea să escaladeze versantul sudic al gheţarului Reipi pînă la înălţimea de 18 000 de picioare şi acolo să înjghebeze o tabără. Grupul lui John se îndrepta spre locul unde fuseseră descoperite urmele şi aproximativ la aceeaşi înălţime ca noi va ridica tabăra. Presupuneam că pînă seara ne vom atinge scopul, dacă nu se vor ivi piedici nescontate.

Primul care s-a trezit a fost Tryg. Înainte de a răsări soarele ne-a sculat pe toţi: Treziţi-vă, treziţi-vă, vă aşteaptă Yeti! Alerga de la un cort la altul, trezea pe unul după altul, iar la sfîrşit a rămas lîngă Martin.

Soarele se săltă deodată deasupra coastelor ascuţite ale Himalaiei, învăluind într-o lumină albastru azurie gheţarul.

— Îmi pare bine că m-aţi luat cu voi, ne spuse simplu şi firesc Tryg. Am să vă fiu de ajutor. O să vedeţi ce forţă am.

Martin zîmbi.

— Eşti cel mai bun şi cel mai de nădejde ajutor al meu. Rezişti la o ascensiune aşa de grea?

— Eu? Băiatul se simţea aproape jignit. Rezist la orice. Pot să urc pînă la cer, arătă el bolta albastră de deasupra noastră. Vroia să ne convingă cu orice preţ că este rezistent şi că ne va fi util.

Îi priveam pe cei doi: lungul şi tăcutul operator Martin şi vioiul şi bucurosul băiat. Discutau între ei cu seriozitate, de parcă nu i-ar fi despărţit nici vîrsta, nici educaţia. Martin poate că nu se apro-

plase de nimeni din expediţie atît cît de băiatul Tryg. Mîncau împreună, dormeau împreună şi Martin începuse să-l înveţe să scrie şi să citească.

– E foarte, foarte greu, se plîngea la început Tryg, dar cu cît trecea timpul, cu atît era mai avid de cunoştinţe. „Cio-co-la-tă", silabisea el inscripţia de pe un ambalaj de hîrtie. „Ciocolată", striga după aceea, „am citit singur!" Alerga de la unul la altul ca să se laude cît de bine ştie să citească.

Unii şerpaşi erau la început geloşi pe Tryg, dar în cele din urmă le-a fost şi lor clar că băiatul acesta plin de viaţă a devenit unul din membrii expediţiei.

John elaborase un plan precis de capturare a omului zăpezilor. Grupul său va urmări amprentele paşilor lui pe versantul vestic al gheţarului şi deoarece omul zăpezilor — cel puţin după părerea lui John – nu putea dispare în altă parte decît pe versantul sudic, unde se afla grupul din care făceam şi eu parte, trebuia să ne întîlnim cu el.

Vremea era bună, în ultimele zile nu mai ninsese – zăpada ar fi acoperit urmele — iar vîntul, ca prin minune, se domolise. După toate probabilităţile, urmele lăsate de Yeti şi observate de John în urmă cu patru zile ar fi trebuit să fie la fel de distincte.

— Să mergem, auzirăm vocea nerăbdătoare a lui John.

La tabăra nr. II rămăseseră şerpaşii care nu mergeau cu noi. Patru dintre ei urmau s-o transporte pe Alice la Kathmandu şi unul din ei, după o zi petrecută în capitala Nepalului, urma să se întoarcă cu veşti privitoare la starea Alicei, după consultul medicului. Ceilalţi trebuiau să aştepte în tabără viitoarele noastre dispoziţii.

— Dar mult vă mai moşcăiţi! Păcat de fiece minut pierdut. Să încercăm şi să-i dăm drumul. John părea din ce în ce mai nerăbdător.

Era în elementul lui. Marea lui ocazie se apropia: „*Omul zăpezilor prins!*“ Avea deja notat pe o foaie albă de hîrtie acest titlu, pentru un reportaj încă nescris.

— Pe foaia asta am să-l scriu, zicea, şi Timbu-Nu se va duce tot într-o fugă la Kathmandu să-l ducă.

Timbu-Nu era cel mai rapid şerpaş al nostru, care învingea cu o uşurinţă de neînchipuit toate obstacolele.

— Va fi cel mai celebru reportaj al meu. Doar dacă mi s-ar . . . — John tăcu. Dar în această situaţie ai să-l scrii tu. M-a privit aşteptînd parcă încuviinţarea mea.

— Ai să-l scrii tu însuţi, sînt sigur, i-am spus, iar John îmi zîmbi recunoscător.

— Plecarea!

Am mers împreună pînă la poalele gheţarului de unde cele două grupuri s-au despărţit.

— Mult noroc! ne-a urat John după ce ne depărtasem binişor. Nu uitaţi să-l aduceţi viu!

Totul mergea bine, înaintam relativ repede, nu trecuseră nici două ore şi ajunseserăm la o trecătoare care nu era indicată de harta noastră şi pe care am botezat-o „Gîtul Cămilei“. Am hotărît să poposim aici. Sub picioarele noastre se căscau prăpăstii fără fund, cu pereţii drepţi, de partea cealaltă, spre nord, se întindea un platou lat şi necrezut de plan. Parcă nici nu ne-am fi aflat în Himalaia. Vremea continua să fie frumoasă, soarele strălucea făcînd să sclipească nemărginirile de zăpadă albastru-verzui.

Tryg nu se mai dezlipea de Martin. Îl urma pretutindeni şi învăţase să filmeze şi să fotografieze. Fusese nemăsurat de fericit atunci cînd i se îngăduise să apese pentru prima oară pe declanşatorul aparatului de fotografiat.

— Şi chiar o să iasă ceva? se îndoia el. Poate că

am stricat poza. Faţa lui veselă căpătase o expresie de seriozitate.

— Va ieşi, îl asigurase Martin. În fotografie se vor vedea toţi munţii pe care-i ai acum în faţa ochilor.

Martin începuse tocmai să-i explice lui Tryg de ce şi băiatul asculta cu atenţie, cînd deodată strigă:

— Acolo, acolo! Arăta cu mîna cîmpia pe care apăruseră două siluete.

— Yeti! strigă şi unul din şerpaşi, iar ceilalţi parcă se speriară. Şerpaşii cred că cel care-l vede pe omul zăpezilor va trebui să moară curînd. Unii chiar nici nu priviră în direcţia arătată de băiat doar pentru a nu-l vedea pe Yeti.

— Nu-i Yeti, sînt oameni, rîse Tryg.

Am îndreptat binoclul spre cele două siluete mişcătoare de la orizont. Erau în adevăr oameni. De unde or fi apărut în pustietăţile astea? Nici vara păstorii de iaci nu-şi mînau turmele încoace, iar despre existenţa unei alte expediţii în împrejurimile gheţarului Reipi nu eram informat. În urmă cu trei ani trecuse pe aici nefericita expediţie japoneză din care se întorseseră, după suferinţe groaznice, doar doi membri. Fixam cu privirea cele două siluete mişcătoare. Poate or fi tibetani, aceştia încearcă uneori să ajungă în Nepal traversînd munţii, m-am gîndit.

— Ar trebui să luăm legătura cu John, a propus Martin.

— Alo, alo! Selvyn îl cheamă pe John. Selvyn îl cheamă pe John, am încercat eu să iau legătura. Nimic. Nici un răspuns. Selvyn îl cheamă pe John. Selvyn îl cheamă pe John, am repetat apelul de cîteva ori.

Deodată am auzit foarte slab:

— A dracului maşinărie, pesemne nu funcţionează. Din asta mi-am dat seama că legătura s-a făcut.

— John, în faţa noastră au apărut două siluete, i-am relatat întocmai ce vedeam.

— Cum? Două siluete? De unde pînă unde? Nu cumva-i Yeti cu puiul lui? întrebă John. Era aproape bucuros că nu e omul zăpezilor, dorea doar atît de mult să-l prindă primul!

— Nu puteţi să-i capturaţi pe cei doi?

— Păi ce, omul capturează oameni care nu i-au făcut nimic?

— A, da, am uitat că nu v-au făcut nimic. Încercaţi să ajungeţi cumva la ei, ne spuse John. Apoi continuă: Ascultă Selvyn, ştii că încă n-am pierdut urma? Păcat că n-am putut s-o urmărim imediat, cînd era proaspătă. N-o să ne oprim totuşi cît timp va fi suficient de vizibilă.

Fericitul John. Omul ce păşeşte mereu pe urmele lui Yeti, ale visului său măreţ de a pune mîna pe omul zăpezilor.

Martin şi Tryg începură să facă semne cu braţele, băiatul striga ceva, de neînţeles pentru noi ceilalţi. Pînă la urmă şi şerpaşii începură să-i strige pe cei doi oameni care pînă acum nu ne zăriseră.

În cele din urmă, călătorii s-au oprit, au privit fără surprindere în direcţia noastră, s-au sfătuit un timp între ei şi pînă la urmă, înţeleşi parcă, ne-au făcut cu mîna în acelaşi moment şi şi-au continuat drumul pe cîmpia albă situată la 18 000 de picioare în masivul Himalaia.

— Sînt negustori tibetani, îmi confirmă un şerpaş bănuiala. Vin în fiecare an la noi după afaceri.

— Şi ce cumpără?

— De toate, dar mai ales iaci.

— Mă duc pînă la ei şi-i întreb dacă nu l-au văzut pe omul zăpezilor, spuse Tryg. Copilul era mînat

de hotărîrea de a ne dovedi ce este în stare. Nici unul dintre noi n-am luat vorbele lui în serios.

Între platou şi „Gîtul Cămilei" se afla o depresiune nu prea adîncă şi urcuşul de la ea pînă la platoul de deasupra nu era cine ştie ce anevoios. Exclus însă să-i permit băiatului să urce singur pe platou. Chiar şi un bun alpinist ar fi ajuns de cealaltă parte a depresiunii cam după o oră. Şi apoi, nu era sigur că, plecînd în căutarea negustorilor, i-ar găsi.

— Nu pleci nicăieri, am decis eu. Dacă oamenii aceia ar fi vrut să ne vorbească, ar fi încercat să se apropie de noi.

Băiatul mă privi dezamăgit.

— Nu m-aş fi dus singur. L-aş fi luat pe Ham cu mine.

Tryg arătă cu mîna spre cîine. Acesta stătea culcat la picioarele băiatului şi, parcă înţelegînd că-i vorba despre el, înălţă capul, pe urmă se ridică în picioare şi dădu din coadă.

— Nu se poate, Tryg, îi spuse şi Martin. Nu trebuie să ne despărţim şi dacă urmează să ne întîlnim la data convenită cu ceilalţi, nu avem voie să pierdem timpul în zadar.

Băiatul nu mai zise nimic, mîngîie cîinele, dar nu încetă să privească în urma celor două siluete ce abia se mai zăreau pe întinderea albă.

Am luat din nou legătura prin radio cu John.

— Cei doi s-au îndepărtat, probabil n-au vrut să dea ochii cu noi.

John îmi răspunse convins:

— Lasă-i în pace. Pe urmă se interesă cam peste cîtă vreme pornim.

— Cel mai tîrziu peste o jumătate de oră.

— Noi plecăm. Urmele sînt mereu la fel de vizibile. Singh afirmă că este vorba de un mascul. Am avut un noroc teribil. Am găsit excrementele lui

Yeti. Am ajuns într-un loc unde Yeti trebuie că a făcut un popas mai lung, poate a rămas chiar peste noapte şi, după cum indică urmele, s-a întors iar aici. Am întins plase, am pus capcane şi ceva mai încolo am aşezat cuşca — aceea mare în care m-am prins singur. L-am auzit rîzînd. Plecăm peste o clipă.

Nu trecuseră nici douăzeci de minute de la ultima noastră convorbire radio cînd am auzit iar glasul emoţionat al lui John.

— Selvyn, Selvyn, am găsit urme proaspete. Yeti a trecut pe aici în urmă cu 3—4 ore.

Asta da veste! Emoţia lui John mi se transmise şi mie.

— Tryg, Tryg, am strigat pentru a-i împărtăşi şi băiatului noutatea şi pentru a-l consola de pe urma decepţiei provocate de faptul că nu i-am dat voie să plece după cei doi trecători zăriţi, puţin mai devreme, pe platou. Martin, care se odihnea cu ochii închişi, se ridică în picioare, se întinse cît era de lung şi apoi căută cu privirea prin jur.

Băiatul nu răspunse la chemare.

— Unde-i Tryg? l-am întrebat pe şerpaşul care se odihnea alături de mine.

Ridică din umeri. Nu-l văzuse.

— Nu l-ai văzut pe Tryg? l-am întrebat şi pe Martin. Nimeni nu ştia însă unde-i băiatul.

Am întrebat pe fiecare om din grupul nostru în parte, dar nimeni nu-l mai văzuse din clipa în care îi interzisesem să se ia după cei doi călători tibetani.

— Cîinele unde-i?

Tăcere. De parcă Tryg împreună cu cîinele ar fi fost înghiţiţi de pămînt.

— Tryg! Tryg!

Ecoul trimise îndărăt numele băiatului într-o formă de nerecunoscut.

Tryg!

Iig! întorceau chemarea culmile muntoase din fața noastră.

Am îndreptat binoclul spre direcția în care dispăruseră negustorii tibetani. În fața mea se întindea o câmpia albă, strălucitoare, tăcută și calmă, dezolant de pustie. M-a cuprins frica. Peste cîteva minute trebuia să plecăm. John îl urmărește pe Yeti, iar noi l am pierdut pe Tryg. Nu puteam să-mi explic cum s-a făcut de nu a observat nici unul din noi plecarea băiatului.

L-am văzut atunci pe Martin, pentru prima oară, neliniștit. Nu vorbea, se uita doar cu o privire concentrată în toate direcțiile.

— Nu poate fi departe. A lăsat, desigur, urme pe zăpadă, mă duc să-l caut, mi-a spus el.

— Ia cu tine un șerpaș, i-am propus. Și, te rog, întoarce-te cît mai repede. Dacă nu plecăm curînd, va trebui să înnoptăm aici.

Martin plecă însoțit de un șerpaș mărunțel, căruia, din cauza numelui său imposibil de pronunțat, îi ziceam Lăptic. Avea doar 20 de ani, dar în 1958 luase parte la expediția germană ce urcase pînă la altitudinea de 28 000 de picioare. Lăptic se pricepea de minune să-și depene peripețiile. Doar el știa însă ce era adevărat și ce născocise atunci pe loc, din cele povestite.

Ceasul brățară indica ora 15 și 3 minute cînd i-am văzut pe Martin și pe însoțitorul său descoperind în zăpadă, pe versantul de sud-est, urmele lui Tryg și ale cîinelui. Martin, înarmat doar cu aparatul foto, se lansă, împreună cu șerpașul, în căutarea băiatului și a cîinelui, luîndu-se după urmele lor proaspete.

Eram supărat pe Tryg. Îi interzisesem doar să plece și nu mă ascultase. Am să-l trimit, împreună cu un șerpaș, la tabăra II. A întîrziat tot grupul și

acum ne mai produce şi îngrijorare. Am să-l trimit neapărat, pe el şi pe cîine, în tabără.

Ora 15 şi 32 minute. Operatorul nu se întorsese, iar cît despre Tryg nici vorbă.

— John îl cheamă pe Selvyn, John îl cheamă pe Selvyn, se auzi deodată în radioreceptor.

Ce-o fi vrînd John? Să-i spun că nici n-am pornit din loc şi că nu ştiu nimic de soarta lui Tryg, iar acum şi a lui Martin?

— John îl cheamă pe Selvyn. Unde eşti? Dormi sau ce faci? Vocea lui John suna nerăbdătoare. Mă auzi? Auzi? Iar am dat peste un loc de popas al lui Yeti. Avem un săculeţ plin cu excremente proaspete, splendide. Yeti nu poate avea un avans mai mare de două ore faţă de noi. Peste cît timp ne putem întîlni? Grăbiţi-vă, faceţi tot ce sînteţi în stare, pentru a-l ajunge cît mai curînd pe Yeti. La ce înălţime vă aflaţi?

John făcu o scurtă pauză. Ce să-i răspund? Să-i stric bucuria? Bucuria vînătorului care se apropie de pradă? Să-i spun că ne aflăm tot la primul loc de popas şi că aşteptăm neputincioşi să-şi facă apariţia Tryg, operatorul, şerpaşul şi cîinele? Că n-am înaintat nici măcar un pas? Şi că-i puţină speranţă să ne mai întîlnim cu cealaltă jumătate a expediţiei?

— Selvyn, nu mă auzi? Iar nu merge. Afurisit aparat, cînd trebuie să funcţioneze... Blestemă radioemiţătorul, blestemă toate rubedeniile acestuia din familia radioului şi începu iar:

— John îl cheamă pe Selvyn!

— Venim, i-am răspuns cu glas scăzut.

— În sfîrşit, răsuflă uşurat John. La ce înălţime vă aflaţi?

— Venim, am repetat.

— Coordonatele, auzi? Dă-mi poziţia! Unde sînteţi? Ne vedem pînă deseară?

— Da, precis, i-am răspuns.

L-am auzit pe John spunînd cuiva că nu se poate înțelege cu mine, că îi răspund de parcă tocmai aș fi căzut de pe Everest: „Ce s-o fi petrecînd cu el? Îl întreb de poziție și el bîiguie ceva."

— Selvyn, ce-i cu voi? E totul în ordine? insistă John.

Atunci m-am decis.

— John, s-a rătăcit Tryg. Iar acum nu se întoarce nici Martin care s-a dus să-l caute.

În receptor fu o clipă de liniște, căreia îi urmară niște blesteme groaznice și o avalanșă de întrebări.

— Cine i-a permis lui Tryg să se îndepărteze? Am spus eu mereu că nu trebuia să-l luăm cu noi. Martin, Martin ne mai lipsea. Halal expediție! N-ați vrea să vă despărțiți în liniște și să vă întoarceți la Londra? Ați putea aștepta acolo să-l vedeți pe omul zăpezilor în grădina zoologică!

John se înfuriase de-a binelea.

— Am să fac totul pentru a ne putea întîlni, azi chiar, cu voi. Nu vă pierdeți vremea din cauza noastră. Noi sîntem odihniți, vom înainta mai repede . . . m-am străduit eu să potolesc mînia lui John.

— Băiat afurisit! N-ai putea lăsa cîțiva șerpași pe loc și tu împreună cu restul să pornești? mă întrebă John, după ce-i trecu primul val de furie. Martin să vină după tine cînd se va întoarce.

Am reflectat un moment. Dar dacă Martin nu se va întoarce? Pînă la urmă m-am decis: îi las un mesaj, iar eu cu doi șerpași pornim. Poate că, în adevăr, prilejul de a-l prinde pe Yeti este la fel de mare pe cît îl descrie John.

— Peste zece minute plec împreună cu doi șerpași, i-am spus.

— Bine, a răspuns John mulțumit și a încheiat convorbirea.

Înainte de ora 16, cînd am părăsit locul popasului nostru neplanificat, timpul a început dintr-o dată să se schimbe. Deasupra crestelor munţilor au apărut perdele albe de ceaţă, cerul se acoperi de nori întunecaţi. Începu să sufle un vînt iute, a cărui intensitate creştea pe fiecare clipă.

De Tryg şi Martin nici urmă.

17. FILE DE JURNAL

Nu există nici cea mai mică speranţă de a ne mai întîlni vreodată cu Tryg sau cu Martin. Au trecut cinci zile şi nici urmă de ei. Furtuna de zăpadă care a bîntuit în ziua plecării lor a fost cea mai cumplită furtună trăită vreodată de mine. În decurs de numai cîteva secunde s-a iscat un vînt puternic care s-a transformat, cît ai clipi din ochi, în viscol. A început să ningă şi peste cîteva minute nu mai vedeai la un pas în faţa ta.

E un fragment din jurnalul meu, datat 28 martie 1960. L-am scris abia după cinci zile de chinuri şi groază, trăite alături de cei doi şerpaşi, micul Lu şi agerul Cian, în efortul nostru zadarnic de a ne uni cu grupul lui John.

Nu trecuseră nici două ore şi am constatat că nu ne mai putem continua drumul. Viscolul era atît de puternic că a trebuit să ne culcăm la pămînt, deoarece exista pericolul să ne mături în vreuna din numeroasele prăpăstii din jur. Orbiţi de năvala fulgilor de zăpadă, nu vedeam la un pas înaintea noastră. Am pierdut speranţa că voi mai vedea vreodată altceva decît această blestemată împărăţie a munţilor Himalaiei, acest regat al veşnicelor, neprevăzutelor

şi viclenelor primejdii. Alice, Martin, Tryg, ... şi acum noi... Sfîrşitul unei aventuri periculoase şi absurde.

În faţa privirii mele interioare se deschise din nou poarta spitalului parizian *Sainte Marie de Nôtre Espoire,* îmi apărură castanii cu miile lor de flori trandafirii din faţa ferestrelor albe, dincolo de care oamenii caută cu atîta ardoare nădejdi noi. Nădejdea că li se va reda sănătatea, că vor trăi. Trebuia să fi rămas unul dintre aceia care contribuie ca flăcăruia albastră a speranţei să nu se stingă şi cînd colo zac aici în zăpadă, biciuit de un vînt îngheţat, la 18 000 de picioare, neputincios, la mii şi mii de mile distanţă de albele ferestre ale spitalului *Sainte Marie de Nôtre Espoire,* unul din membrii expediţiei pornite în căutarea omului zăpezilor.

Alături de mine era culcat Lu — mărunţelul. Striga ceva, dar, cu toată apropierea, nu înţelegeam ce spune. Viforul îi frîngea glasul, i-l spulbera şi-l lua cu el. Ridică mîna şi arătă un pinten al gheţarului ieşit în afară, vizibil în scurtul răgaz dintre două rafale de zăpadă.

Lu propunea să ne adăpostim sub el.

Cu eforturi supraomeneşti am încercat să ne tîrîm pînă la această ultimă speranţă de salvare. Au fost nişte momente groaznice. În cele din urmă, obosiţi de moarte, ne-am văzut sub streaşina de gheaţă. Eram — cel puţin deocamdată — salvaţi.

M-am odihnit o clipă şi pe urmă am încercat să iau legătura cu grupul lui John: „Selvyn îl caută pe John, Selvyn îl cheamă pe John". Nu primii nici un răspuns. În aparat se auzi doar un foşnet scîrţîitor. Am mai încercat de cîteva ori, dar aparatul a rămas mut.

Trebuie să citez iar din jurnalul meu:

29 martie. Am petrecut o noapte parcă fără de

sfîrşit. Furtuna de zăpadă se năpusteşte asupra noastră cu o viteză incredibilă. Sîntem izolaţi de lume, peste măsură de istoviţi, dar în siguranţă. Streaşina de gheaţă şi văgăuna de stîncă în fundul căreia ne-am aciuit sînt adăpostul nostru provizoriu.

30 martie. Nu am reuşit să iau legătura cu John. Viscolul a contenit, vremea s-a liniştit. Ne-am îndreptat spre nord-est, după părerea mea, cel mai uşor traseu. Şerpaşii mă sfătuiesc să nu înaintez prea repede. În gheţar sînt crăpături largi pe care trebuie să le evităm, uneori chiar printr-un ocol foarte mare. Continui să nu am legătura cu John. De Tryg şi de Shepherd nici urmă. Ar trebui să ne aflăm la numai cîteva sute de yarzi depărtare de locul unde urma să ne întîlnim cu grupul lui John. Nicăieri nici urmă de fiinţă vie. Cum va lua oare sfîrşit această — în mod categoric nefericită — expediţie a noastră pe urmele lui Yeti?

31 martie. Abia azi am ajuns la locul unde trebuia să ne întîlnim cu John. Într-o cutie de aluminiu fixată de un colţ de stîncă am găsit următorul mesaj: „Ne îndreptăm în direcţia nord-nord-est. Urma lui Yeti pierdută, apoi regăsită cam la 200 de yarzi depărtare de aici, în direcţia nord-nord-est. În locurile unde credem că Yeti se va întoarce, am aşezat trei cuşti şi şapte capcane" (Aici John făcuse o schiţă a punctelor în care grupul său aşezase cuştile şi capcanele.) *„Sper că v-a reţinut doar vremea proastă şi că altfel totul este O.K. Singh afirmă că ieri a zărit pe versantul de sud-est două siluete — este convins că-i vorba de oameni! Mă îndoiesc, ce să fi căutat pe acolo oameni? Mai curînd cred că era omul zăpezilor. Te-am chemat în zadar. Cînd am să mă întorc la Londra am să le spun eu fabricanţilor de aparate de emisie portabile, multlăudate, ce cred despre ei şi despre produsele lor, iar ce le voi spune va fi foarte*

nepoliticos. Întreb, probabil, degeaba, dacă s-au întors Tryg şi Martin. Un şerpaş tocmai mă anunţă că a văzut ceva ciudat mişcîndu-se în direcţia nord-nord-est. Este Yeti, Selvyn, un Yeti în carne şi oase!"

Aceasta era încheierea mesajului lui John. Mesajul unui om fericit, primul care va reuşi, precis, să pună mîna pe omul zăpezilor. Alice, Martin, Tryg, primele jertfe ale goanei după Yeti. Am citit din nou rîndurile scrise de John. Clipa solemnă se apropie. Va fi oare o clipă mare? Nu trebuie să fiu pesimist.

Aici iau sfîrşit lapidarele mele însemnări. Ceea ce a urmat după evenimentele înfăţişate în ele, trebuie să descriu mai pe larg. S-a întîmplat ceva de necrezut. Ceva ce a întrecut cu mult fantezia mea, iar de n-aş fi fost martorul tuturor acestor întîmplări, nu cred c-aş fi dat crezare spuselor altui amator de a mi le povesti.

Aşa cum se întîmplă, de obicei, în Himalaia, vremea s-a schimbat brusc, ca la semnul unei baghete magice. Pe cer s-a ivit soarele şi nimic nu mai amintea de viscolul ce bîntuise. Am urcat împreună cu cei doi şerpaşi pe traseul indicat de John în mesajul închis în cutia de aluminiu. Tocmai ocolisem una din fisurile largi ale gheţarului — ocolul fusese considerabil — cînd am auzit glasuri omeneşti. Erau clare, puteai aproape să distingi cuvintele. Ne-am oprit şi am ascultat. În răstimpuri vocile încetau să mai vorbească, pe urmă însă ajungeau iar pînă la noi, mînate parcă de ecou. Şerpaşii zîmbeau, nu pricepeam din care motiv. Eram încordat, plin de curiozitate şi, totuşi trebuie să recunosc, şi de nelinişte.

— Acolo, jos, în jos, sahib! strigă Lu şi arătă sub peretele abrupt din faţă.

— Cine-i acolo? am întrebat.

Lu zîmbi şi apoi răspunse:

Sahib John.

Era doar clar, nu putea fi nimeni altul decît John. Mi-a părut rău că am întrebat atît de prosteşte. Prin urmare am ajuns grupul lui John care făcuse popas aici. După presupunerile mele era mai devreme decît mă aşteptam. S-ar fi putut însă ca John să fi întîrziat ceva mai mult pe drum şi de aceea ne-am apropiat de ei mai repede decît presupusesem.

Am vrut să ocolim panta abruptă şi să coborîm acolo de unde veneau glasurile. Lu mergea primul, după el eu şi la urmă Cian. Vocile se auzeau din ce în ce mai clar, dar nu puteam încă să-mi dau seama cui aparţin.

Ultimul obstacol: vom fi nevoiţi să ne căţărăm iar cîteva zeci de yarzi, deoarece în faţa noastră se căscase din nou gura adîncă, de netrecut, a unei crevase.

Continuam să fiu încordat. Cum ne va primi John? Nu-mi va reproşa că i-am permis lui Tryg să părăsească tabăra? Alice, Tryg, Martin. Trei jertfe ale expediţiei de capturare a omului zăpezilor.

Vocile deveniră şi mai clare. Am auzit pe cineva rîzînd. Astfel rîd doar şerpaşii. Un nou hohot de rîs şi între ele o voce înaltă, subţiratică.

— Cine o fi? Ne-au mai rămas doar cîţiva yarzi pînă să ajungem la piscul abrupt de stîncă de unde aveam panorama întregului grup.

18. SCRISOAREA ELVEŢIANULUI MORT

— Te rog, povesteşte mai coerent cum s-au petrecut, pe rînd, faptele, l-am rugat pe Martin. Iar tu, Tryg, taci măcar o clipă.

Băiatul nu mai putea fi stăpînit. Mă prindea de amîndouă mîinile, rîdea, voia să spună singur totul, iar la sfîrşit izbucni în plîns.

— Spun eu totul, de la început, vă rog, vă rog mult, implora el.

I-am aruncat o privire severă. De fapt mă străduiam s-o fac să pară cît mai severă, fiindcă în realitate nu-mi puteam ascunde bucuria, imensa bucurie, că ne-am întîlnit din nou cu Martin Shepherd, Tryg şi Ham. Toţi erau sănătoşi şi fericiţi peste măsură de revederea noastră.

Nu-mi venise a crede ochilor atunci cînd, din vîrful stîncii, i-am văzut jos, la picioarele noastre, pe Tryg, pe operator, pe Ham şi pe şerpaşi. Eram convins că băiatul, după plecarea sa nechibzuită, şi-a găsit sfîrşitul undeva, în timpul furtunii de zăpadă şi că aceeaşi soartă l-a lovit şi pe Martin, plecat în căutarea lui. Prin ce minune reuşiseră să se salveze?

Martin tăcea ca de obicei, zîmbind numai.

— N-a fost o minune, Selvyn, rosti el simplu. Să-ţi povestească Tryg ce s-a întîmplat.

— Vreau să spun eu, vă rog, lăsaţi-mă să vorbesc. Nimeni nu vrea să mă asculte, spuse dintr-o suflare băiatul.

— De ce ai plecat fără voia mea? Ar trebui, fără multe fasoane, să te trimit la tabăra din vale. Mă căznisem să imprim glasului meu o notă cît mai severă.

Faţa veselă a băiatului se întristă.

— Să mă trimiţi jos? repetă ca un ecou. Asta pentru că am găsit mesajul? Lacrimi începuseră să alunece pe obrajii băiatului.

— Ce mesaj?

— Din partea ex- expe- expediţiei elveţiene. Îşi şterse cu mîna mică obrajii.

Nu pricepeam. Ne-am uitat de la unul la altul.

De la Tryg la Martin, de la Martin la băiat. Operatorul tăcea, dar nu încetase să zîmbească.

— Îmi spune, în sfîrşit, cineva ce s-a întîmplat? am întrebat nerăbdător.

— Eu, dar vrei să mă trimiţi jos şi nici nu ştii... Băiatul mă privi mustrător.

— Atunci vorbeşte, am zis, şi Tryg trebuie că a simţit că în glasul meu nu mai este nici urmă din severitatea cu care m-am pregătit să-l întîmpin.

— N-am vrut să plec fără voie — băiatul mă privi încercînd să-şi dea seama dacă-l cred — zău că n-am vrut. Cînd m-am uitat atunci la cei doi oameni — îţi aminteşti cum s-au oprit, ne-au făcut semn cu mîna şi apoi au plecat — am văzut pe coasta muntoasă din faţă ceva ce aducea cu un băţ înfipt în zăpadă. Nu era departe, nu ştiam ce poate fi şi am crezut că nu mi-ai da voie să mă duc singur acolo, iar cu toţii n-aţi fi mers pentru că vă grăbeaţi. Am vrut să dovedesc de ce sînt în stare. M-am hotărît să merg să văd ce este şi să mă întorc imediat.

A făcut o scurtă pauză şi m-a privit.

— Spune mai departe, l-am invitat scurt.

— Nu era departe, zău că nu era departe, ne-a asigurat el. Am crezut că am să vă ajung din urmă şi că sahib nu va fi supărat. Doar ştii ce fel sînt...

Am zîmbit.

— Sahib nu mai e supărat, zise mulţumit băiatul. Ham a venit după mine, dar nu i-am spus eu să vină. Cînd m-am apropiat de locul unde se afla băţul înfipt în zăpadă am văzut că-i un cort, de fapt ce mai rămăsese dintr-un cort. Acolo am găsit asta. Băiatul îmi arătă o cutie metalică pe care o scosese din rucsac. A deschis-o şi mi-a întins-o.

— Uite ce-i acolo!

În cutie se afla o foaie de hîrtie scrisă. Era umezită, dar scrisă citeţ.

„Mă îndoiesc că aceste rînduri vor ajunge vreodată în mîna unui om", am citit eu. *„Nu cred şi totuşi trebuie să povestesc cuiva, chiar dacă acesta sînt eu, ce s-a întîmplat. Johann Salzer este mort, a murit acum două zile din cauza epuizării. Şi Carl Tschudi a murit, a căzut, nu departe de aici, de pe peretele drept al muntelui Hulukumbu. Din toată expediţia elveţiană pornită din Kathmandu în ziua de 13 februarie 1958, doar eu mai sînt în viaţă. Cel de al patrulea membru al grupului nostru s-a întors acasă după 17 zile, fără să-şi motiveze plecarea. A plecat pur şi simplu. N-am să descriu întîmplările prin care am trecut. Sînt descrise în jurnalul lui Tschudi. Dacă cineva va da peste această însemnare, va găsi precis şi jurnalul.*

De ce mai scriu, prin urmare, aceste rînduri? Am ambele picioare fracturate, ştiu că nu mai pot fi salvat. N-aş vrea să mor însă fără a spune că l-am văzut pe omul zăpezilor şi că l-am fotografiat din imediata apropiere. Am auzit răsuflarea lui Yeti, atît eram de aproape de el. Vîntul sufla din faţă, Yeti nici nu m-a văzut, nici nu m-a simţit. Stătea pe locul a cărui poziţie aş dori s-o indic cît mai precis, deoarece în acest loc Yeti se întoarce în fiecare dimineaţă. Dacă forţele nu mă vor lăsa, am să încerc să fac o schiţă. Se află la sud-est de cortul meu.

În timpul popasului nostru acolo omul zăpezilor a venit de trei ori. Cînd m-am apropiat de acel loc, în lipsa lui, am văzut resturi de şoareci aduşi aici de omul zăpezilor. În a doua noapte, din ascunzătoarea mea am văzut ieşind din acel loc de sub stîncă doi, probabil o pereche. În a treia zi s-a întors doar masculul singur. Am reuşit de două ori să-l fotografiez din apropiere. Ar fi fost o nebunie din partea mea să încerc să-l prind. Nu eram nici înarmat, nici pregătit în vreun fel, pentru a putea încerca. Singura

mea armă era aparatul de fotografiat. După trei zile de aşteptare la locul unde Yeti are obiceiul să se întoarcă cu regularitate, m-am hotărît să mă întorc şi eu la cort şi după aceea să cobor pînă la tabăra din „Valea rododendronilor" pentru a comunica cele aflate. La cîţiva metri de cort, o furtună groaznică m-a prăvălit la pămînt şi m-a aruncat într-o crevasă. Cu eforturi supraomeneşti am reuşit să ies din ea şi în chinuri groaznice să mă tîrăsc pînă la cort. Ştiu că am ambele picioare fracturate şi că jur împrejur nu-i ţipenie de om. Doar cadavrul lui Tschudi zace la cîţiva zeci de paşi depărtare de mine. Am dureri groaznice . . ."

Aici lua sfîrşit scrisoarea elveţianului necunoscut.

— N-ai găsit lîngă scrisoare şi o schiţă? l-am întrebat pe Tryg.

Băiatul clătină din cap.

— Nici aparatul fotografic?

— Nimic altceva, răspunse băiatul.

Eram dezolat.

— De ce nu m-ai chemat?

— Am strigat, cîinele a lătrat, dar n-aţi răspuns şi pe urmă s-a stîrnit viscolul, iar eu cu Ham m-am ascuns într-o peşteră. Era mare şi în ea se afla o ladă.

— O ladă? Nu-mi puteam crede urechilor de uimire.

— O ladă cu conserve. Multe conserve. Băiatul îşi întinse braţele pentru a-mi arăta cît de mare era lada. Şi tot acolo mai era sahib Martin, adăugă Tryg şi rîse.

— Martin în peşteră? Ce tot spui aici?

Operatorul îşi scoase luleaua din gură şi spuse simplu:

— M-am adăpostit de furtună.

— Cum îţi explici că nu s-a găsit aparatul de

fotografiat? l-am întrebat pe Martin. Cadavrul elveţianului l-aţi găsit?

Operatorul clătină din cap.

— Eu n-am ajuns lîngă cort. Elveţianul şi aparatul lui de filmat sînt, în mod cert, sub troiene. După ce a încetat furtuna de zăpadă am căutat — eu şi băiatul — să vă ajungem cît mai repede din urmă. Poate că cel mai bine ar fi să ne întîlnim cu John şi împreună să ne întoarcem la cortul elveţianului.

— Deocamdată legătura cu John este întreruptă. Ne-a lăsat cîteva rînduri. I-am povestit lui Martin cum am găsit biletul lui John în care ne indica locul viitoarei noastre întîlniri.

A citit biletul, a reflectat cîteva clipe şi pe urmă a spus:

— Nu pot fi departe. Dacă vor rămîne peste noapte la locul despre care pomeneşte John, mîine am putea ajunge. Ar trebui însă să plecăm cît se poate de repede.

Vremea era splendidă, soarele îşi oglindea chipul strălucitor în oglinda cu reflexe albăstrii a zăpezii, participînd parcă şi el la bucuria reîntîlnirii noastre. Tryg nu se mai mişca acum de lîngă mine.

— Sahib nu mai este supărat? m-a întrebat dintr-o dată. Nu mai e supărat? şi-a repetat întrebarea. Am observat cu ce nerăbdare aştepta răspunsul.

I-am prins sub braţ capul ciufulit şi Tryg a înţeles astfel că l-am iertat de mult.

— Unde aţi hoinărit pînă acum? Aparatele nu funcţionează, oamenii la fel, halal expediţie! Eroii Himalaiei! Băiatul o porneşte la plimbare după cum îl îndeamnă inima, cîinele îl urmează. Tu te plimbi pe munţi ca printr-un parc. Vă daţi măcar seama că faceţi parte din expediţia plecată spre a-l captura pe omul zăpezilor?

Cu cuvintele acestea ne-a întîmpinat John a doua

zi, înainte de ora şase dimineaţa, cînd ne-am întîlnit cu cealaltă jumătate a expediţiei. Mai revărsă cîtva timp un torent de mustrări pe care le-am ascultat în tăcere. Martin zîmbea, doar băiatul, temător, se ţinea strîns de mine. Cînd i-am arătat însă cutia cu scrisoarea elveţianului mort, şi-a uitat supărarea şi tot ce spusese pînă atunci.

Îl ridică pe Tryg în sus şi strigă:

— Bravo, puştiule, de fapt bine ai făcut că i-ai lăsat şi ai plecat. Ei dormeau şi nu mai vedeau nimic din ce-i în jurul lor. „Reuşita expediţiei asigurată de un copil!" Grozav titlu de reportaj!

John citi de cîteva ori la rînd scrisoarea.

— Trebuie să ajungem la cortul elveţianului. Chiar dacă n-a reuşit să mai facă o schiţă a împrejurimilor în care l-a văzut pe Yeti, tot o să le găsim noi. Locul unde Yeti revine mereu trebuie să fie — John se uită în scrisoarea elveţianului — nu departe de cort, în direcţia sud-est, undeva în preajma vreunei prăpăstii, în care a căzut elveţianul. Vom găsi locul.

John era din nou plin de optimism. Cel mai fericit om din lume. Deodată se opri:

— Ne-a rămas o singură cuşcă, şi încă cea mai slabă. Toate celelalte capcane şi cuşti le-am presărat în drumul nostru. Va trebui să le controlăm şi pe astea, dar numai dacă n-am reuşi să-l prindem pe Yeti în preajma cortului elveţianului.

Pe urmă ne povesti întîmplările prin care trecuse grupul său. Merseseră multă vreme pe urmele lui Yeti, clar distincte în zăpada cu luciri albăstrui de cristal. De cîteva ori găsiseră locuri în care Yeti poposise mai îndelung. Cu două zile înainte de întîlnirea noastră, urmele dispăruseră subit. Omul zăpezilor parcă ar fi intrat în pămînt. John nu-şi putea explica dispariţia bruscă a lui Yeti. Doar dacă n-o fi

păşit sărind peste cîţiva bolovani neacoperiţi de zăpadă şi n-o fi traversat vreuna din crevasele inaccesibile nouă.

— Pentru noi a fost o mare decepţie, povesti John. L-am urmărit atît de îndelung, ştiam după urme că nu poate fi departe, ba chiar ni s-a părut la un moment dat că distanţa dintre noi se micşorează. Şi deodată punct, urmele ia-le de unde nu-s, iar de omul zăpezilor nici pomeneală.

John făcu o pauză, îl privi pe Tryg şi continuă:

— Am spus întotdeauna că o să iasă ceva din tine.

Am zîmbit. Mi-am adus aminte de cîte ori îşi modificase John, pînă acum, părerea despre băiat. John însă nu mi-a văzut probabil zîmbetul.

— Bineînţeles, ai nevoie de o mînă hotărîtă care să te conducă. Ţine-te pe lîngă mine, am să scot eu ceva din tine.

Băiatul a zîmbit fericit, dar nu s-a mişcat de lîngă mine.

— Ar trebui să convenim acum asupra planurilor noastre viitoare, rosti cu vioiciune în glas John, uitînd cu desăvîrşire de băiat. Ne întoarcem la locul unde s-au pierdut Tryg şi cîinele — oare cum îl cheamă? John se prefăcu a fi uitat numele lui Ham. Ce bine-i vine haina cusută de mine, se făli el, iar Ham dădu din coadă de parcă ar fi înţeles.

— Am putea pleca peste o oră. John privi harta. Poposim peste noapte la „Pasul Măgarului“ şi mîine la prînz vom fi la locul dorit.

Botezase el singur toate trecătorile, pasurile, ba chiar şi munţii care nu se aflau pe harta noastră — nu prea precisă. „Capul Găinii“, „Doniţa cu lapte“, „Scufia Cofetarului“ — acestea erau numele pe care le dăduse. Unui singur vîrf din apropierea gheţarului Kukumbu îi dăduse un nume mai poetic: „Trandafirul Alb“.

În adevăr, la mai puţin de o oră, am pornit. John, ca totdeauna, mergea primul, de parcă ar fi acumulat forţe noi, sau de parcă abia acum ar fi început vînătoarea omului zăpezilor. Ne grăbeam să ajungem la locul unde elveţianul care murise îl văzuse de cîteva ori pe Yeti.

Nimeni dintre noi, poate nici optimistul John, nu bănuia că, de astă dată, vom trăi, cu adevărat, cea mai dramatică aventură a expediţiei noastre.

19. OMUL ZĂPEZILOR

N-am ajuns la cortul elveţianului, după cum planificasem iniţial, a doua zi la prînz. Soarele se apropia încetişor de crestele albe ale Himalaiei, grăbindu-se să se ascundă în spatele lor, cînd am zărit, din depărtare, locul unde fusese cortul. Vremea ţinea de data asta cu noi. Vîrfurile de gheaţă străluceau în lumina ultimelor raze ale apusului, vîntul se potolise.

Simţeam o tensiune ciudată cum nu mai resimţisem niciodată de cînd plecasem în această expediţie. Nici unul dintre noi nu vorbea, tăcea pînă şi John. Serios şi concentrat, nu renunţase însă la grabă. Mergea în fruntea grupului, tensionat ca toţi ceilalţi, calm în aparenţă. Abia a doua zi, cînd am fost nevoiţi să facem un mare ocol pentru a evita o despicătură largă în gheaţă, a început să se agite.

— N-o să ajungem azi acolo. Vremea începe să se strice. John se opri şi ceilalţi îi urmară exemplul.

Martin scoase luleaua din gură şi se întoarse spre băiat.

— Ascultă, Tryg, cînd am plecat de la cortul elveţianului n-am mers pe partea dreaptă? Am impresia că traseul era mai uşor pe acolo.

Băiatul încuviinţă.

— Pe acolo, pe acolo, arăta el cu mîna coama muntelui de sub noi.

John tăcu o clipă şi apoi întrebă:

— Pe unde?

Băiatul, amabil, arătă încă o dată.

— De ce n-aţi spus înainte? se încruntă John. Colindăm zadarnic munţii şi pierdem timp.

— Doar sahib ne-a condus, ripostă imprudent Tryg.

John se încruntă şi mai tare, dar nu zise nimic. Nici şerpaşii, de obicei guralivi, nu vorbeau. Toţi voiau să ajungem cît mai repede la cortul elveţianului. Ştiam că este ultima noastră ocazie. Am început să coborîm în direcţia indicată de băiat.

Ne vom întoarce acasă, ca toate celelalte expediţii, anunţînd că am văzut urmele misterioasei făpturi din Himalaia, dar că n-am reuşit nici să-l vedem, nici să-l prindem pe Yeti? Sau vom fi primii oameni din lume care vor reuşi să descopere taina omului zăpezilor?

Nu-mi puteam imagina ce s-ar întîmpla cînd am coborî din avion la Londra cu un Yeti viu. Omul cel mai fericit ar deveni omul cel mai celebru din lume. Nu-l vedeam în clipa aceea în închipuirea mea pe Yeti, făptura cu capul mare şi cu blană de un maron roşcat, ci pe John, celebrul reporter al revistei „London Telegraph", ţinînd o conferinţă la „Societatea de antropologie a Regatului Marii Britanii", în faţa a o sută de oameni toţi unul şi unul — care ascultau cu atenţie relatarea lui privitoare la capturarea lui Yeti.

— Atenţie, Selvyn, eşti chiar pe marginea creva-

sei! Martin, care mergea în urma mea, m-a tras în ultimul moment de pe grămada de zăpadă ce atîrna deasupra unei crăpături în gheaţă. Mi-a fost de ajuns pentru a mă smulge din închipuirile mele fantastice cu privire la celebrul John.

— Parcă s-ar plimba, mormăi John. Asta ar mai lipsi, să te scoatem din cine ştie ce văgăună.

Era iritat, neliniştit, şi încerca să forţeze ritmul, deoarece mai aveam o bucată bună de mers.

Mi-am privit ceasul. Acum patru ore trebuia să sosim în apropierea locului de unde băiatul văzuse băţul înfipt în zăpadă.

— Nu ne-am rătăcit? am întrebat.

John tăcea, dar încordarea de pe faţa lui se accentuase.

— Pe aici, pe aici! strigă după o clipă Tryg şi arătă o pantă domoală. Îmi amintesc de ea. De aici e foarte aproape.

Era emoţionat, îşi striga cîinele, acesta începu să latre, alergă pînă la panta arătată de băiat, se întoarse iar, dar nu încetă să latre.

— Ospiciu de nebuni, bombăni John. Se opri şi începu să privească îngrijorat în jur. În cele din urmă dădu din cap:

— Exclus. Trebuie să mergem spre est.

— Nu, nu, aici e. Precis este aici. Ştiu eu, strigă cu disperare băiatul.

Martin se întoarse spre John.

— Tryg are memorie bună. M-am convins de cîteva ori de asta, am putea încerca.

— Ce să încercăm? Doar v-aţi întors împreună. Ai venit pe aici? Îţi aminteşti pe unde aţi mers?

Ochii băiatului se înfipseseră în privirea lui Martin. Operatorul încerca să-şi amintească.

— Încerc eu singur cu Tryg, zise la urmă.

— N-ai să pleci singur. Să te pierzi iar. A fost de ajuns o dată, coborîm toţi peretele.

Prin urmare decizia a fost luată. Băiatul vru să alerge înainte, dar se opri brusc, ţintuit parcă locului. Vocea lui John bubui ca un tunet.

— Nici un pas mai mult. Expediţia o conduc eu! Tryg, ai să vii cu mine.

Băiatul ascultă. Cu prudenţă, la cîţiva paşi în urma lui John, cobora copilul care pusese întreaga expediţie pe urme bune. Am mers un timp în tăcere.

— Cred că vă conduc bine, nu-i aşa Tryg? zise John după un răstimp.

Băiatul zîmbea fericit. John se opri deodată şi-şi puse mîna streaşină la ochi. În partea cealaltă a văii înguste se vedeau clar resturile din cortul elveţianului. Erau orele 16 şi 48 minute, ziua de 4 aprilie 1960.

Ne-am oprit toţi şi am privit fix locul de la care am aşteptat atîtea.

Valul fumuriu al înserării începu să se lase repede deasupra frunţilor uriaşilor din Himalaia. Soarele dispăruse, se lăsase amurgul. Ceva rău prevestitor adăsta în liniştea din jur.

— Să mergem, ne invită John. Cît se mai vede. Poposim în peşteră.

În acel moment băiatul scoase un ţipăt pătrunzător. Arătă spre stînga cortului elveţianului.

— Acolo, acolo! strigă, tremurînd tot.

— Yeti, şopti John.

Pe panta din stînga, sub rămăşiţele cortului, apăruse o siluetă întunecată. Făptura stătea pe picioarele de dinapoi de parcă ar fi privit în jurul său, pe urmă se lăsă pe toate patru şi o luă la fugă.

— Yeti, Yeti, un Yeti viu, John respira sacadat.

Cîţiva şerpaşi se întoarseră cu spatele, prefăcîndu-se că nu l-au văzut pe omul zăpezilor. Nici unul

dintre ei nu dorea să moară pînă să se împlinească anul.

În amurgul ce devenea din ce în ce mai dens, nu puteai distinge dacă animalul a sărit într-una din crevasele ghețarului sau s-a făcut nevăzut în spatele stîncilor.

— Acum nu ne mai scapi, zise John. V-am condus bine, sau nu? se întoarse el spre noi. Cel mai fericit om din lume zîmbea.

Se afla la numai cîțiva pași de locul unde își pierduse ultima speranță și viața nefericitul elvețian.

Nici unul din noi nu simțea oboseala. Am ocolit repede o surpătură adîncă și ne-am îndreptat spre cort. Înainte de a ajunge la el — cu toate că nu se mai vedea așa bine — am zărit în zăpadă urmele clare lăsate de Yeti. Le-am ocolit cu grijă, mîine le vom fotografia.

— Poate că Yeti nu se va mai întoarce aici, își exprimă îndoiala Martin.

— Se va întoarce, trebuie, îi răspunse John. Șerpașii erau neliniștiți. Nici unul dintre ei nu manifesta nici cel mai mic interes pentru urmele lăsate de omul zăpezilor. Tăceau toți și dacă s-ar fi putut, ne-ar fi părăsit cu siguranță, atît erau de superstițioși.

Am cercetat cîtva timp rămășițele cortului și pe urmă ne-am continuat drumul spre peșteră. N-a fost greu s-o găsim. În fața intrării era un troian de zăpadă proaspăt adusă de vînt. John intră primul, după el Tryg, pe urmă eu și Martin, ceilalți au rămas afară. Înăuntru era întuneric. John se opri lîngă intrare și vru să aprindă lanterna electrică.

— Nu știu ce-am făcut cu ea, împrumută-mi-o pe a ta, se întoarse el spre mine.

Deodată îl auzirăm pe Tryg țipînd.

— Ochii! Ochii! Strălucesc! Uite! striga băiatul

arătîndu-ne două puncte luminoase, într-un colţ al peşterii.

În primul moment n-am putut să-mi explic ce se întîmplă. Am reuşit să găsesc lanterna, am aprins-o, şi, spre groaza mea, am descoperit în colţul peşterii un lup. Stătea acolo, orbit de lumină, nemişcat şi-i cerceta curios pe nepoftiţii şi ciudaţii intruşi.

— Lupul! strigă John şi se retrase de-a-ndăratelea spre uşă.

Animalul se refugiase alergînd în celălalt colţ al peşterii. N-am mai aşteptat, am făcut cale întoarsă şi ne-am precipitat spre ieşire. Doar Martin şi Tryg au rămas pe loc nemişcaţi.

A răsunat o bubuitură, amplificată de peşteră ca bubuitul tunetului, urmată de a doua. Şi iar s-a făcut linişte.

— Sahib Martin a tras. A nimerit, l-a nimerit! striga bucuros copilul.

John îşi găsise între timp lanterna electrică şi intrase din nou în peşteră. Am dat fuga după el. Martin se afla lîngă intrare, cu un revolver în mînă şi privea liniştit animalul care zăcea nemişcat la pămînt, prins în conul de lumină electrică.

— Bine lucrat, aprecie John. Lupul fusese atins de două ori, o dată drept între ochi, a doua oară în gît.

— Să-l scoatem afară, propuse John şi apucă animalul de picioarele de dindărăt, trăgîndu-l spre ieşire. Şerpaşii, care-şi închipuiseră că unul din noi a tras în omul zăpezilor, o luaseră la fugă şi se opriseră hăt departe de intrarea în peşteră. Nici unul din ei nu era întors cu faţa spre peşteră. Abia cînd Tryg i-a strigat şi le-a spus că sahib Martin a împuşcat un lup, s-au apropiat încetişor. Încordarea de pe faţă le dispăruse şi cercetau acum cu interes trupul animalului răpus.

Ne-am înapoiat în peşteră. John a făcut repede focul din bălegar uscat de iaci, lăsat aici de expediţia elveţiană. Flăcăruile luminară peştera şi pe pereţi se iviră umbre caraghioase de siluete umane. M-a încercat un sentiment ciudat după toate evenimentele trăite în ultimele 24 de ore. Emoţiei primei întîlniri cu omul zăpezilor şi cu lupul din peşteră i-a luat locul o oboseală imensă. În peşteră, în afara lăzii de conserve lăsate de elveţieni, n-am mai găsit nimic demn de luat în seamă. Ne-am preparat cina din alimentele găsite şi ne-am pregătit de culcare.

— Crezi că Yeti se va mai întoarce aici? l-am întrebat pe John.

— De ce nu s-ar întoarce? Au fost aici elveţienii şi nu s-a speriat de ei. De ce s-ar teme de noi? John căscă. Îşi întinse sacul de dormit lîngă foc şi întrebă:

— Cîte zile ne-au mai rămas?

— 19, i-am răspuns.

— 19, repetă John. Ştiu precis că-l vom prinde pe Yeti. Noapte bună. Se întoarse cu faţa la perete şi după o clipă auzii respiraţia lui regulată.

Iar nu puteam să adorm. În ultimele nopţi fusesem cuprins de o nelinişte inexplicabilă. Mă gîndisem mai mult la lumea lăsată în urmă, la valea cu colibe din piatră, la feţele ciupite de vărsat, la primăvara himalaieză cu rododendronii ei albaştri, albi şi roz. Pentru a cîta oară în nopţile fără somn, petrecute în Himalaia mi-a revenit în minte conturul spitalului *Sainte Marie de Nôtre Espoire*, pe care-şi aruncă umbrele castanii înfloriţi? Pe poarta deschisă intră din clipă în clipă cîte o ambulanţă aducînd o viaţă pe cale de a se stinge. Masa albă este luminată de lămpi mari ca nişte ochi de uriaş. În liniştea fără sfîrşit aud clinchetul metalic al instrumentelor pe care mi le întindea sora Ana, simt pînă şi căldura aceea ciudată pe

care ţi-o dă emoţia veghei lîngă un trup neînsufleţit, căruia te străduieşti să-i salvezi viaţa.

Ce-o să se întîmple, chiar şi dacă am reuşi să-l prindem pe Yeti? John va trimite la tabăra din vale şi de acolo la Kathmandu un curier cu ştirea care va începe, sînt sigur, cu următoarele cuvinte: *„Yeti prins! Pentru prima dată în istoria omenirii s-a reuşit capturarea unui Yeti viu! Formidabilul succes al expediţiei conduse de John Ashley!"*

Abonaţii vor citi la micul dejun articolul lui John Ashley, pe urmă vor pune ziarul deoparte şi vor spune: „Aşadar, l-au prins". Pe urmă vor întoarce pagina — şi dacă n-au citit-o mai înainte, o vor citi acum cu toată atenţia interesîndu-se de componenţa echipei lor în meciul cu un alt adversar din prima ligă.

Vînzătorii de ziare vor striga... Vor striga, vor... striga... Ce vor striga, de fapt? Auzeam parcă din depărtări glasurile lor. Am simţit că alunec în braţele somnului, încă o dată am mai deschis, cu greutate, ochii. Pe tavanul peşterii dansau umbre care aveau înfăţişarea omului zăpezilor... Pentru o clipă mi s-a părut că mă priveşte faţa schimonosită a unei pocitanii cu dinţii rînjiţi. Îşi bate oare joc de mine? Am vrut s-o cercetez mai bine, poate aş putea pune mîna pe ea, s-o sugrum, dar mîinile nu mă ascultau, somniferul începuse să-şi facă efectul. Am adormit.

Primul s-a trezit John. Afară era încă întuneric.

— Scularea, scularea! ne-a trezit el. A scormonit în vatră şi a mai pus pe foc bălegar de iac şi cîteva scîndurele din lăzile părăsite aici de expediţia elveţiană. Va trebui să ne hotărîm: ori mergem pe urmele lui Yeti, ori punem ca momeală tot ce ne-a mai rămas, plasa cu clopoţei şi oglinjoare. Azi-noapte a nins, urmele sînt vizibile, bineînţeles totul va fi pregătit

să intre în acţiune, de la camera de luat vederi pînă la ultimul dintre noi. N-au decît să se teamă de Yeti, dar şi şerpaşii vor trebui să ne ajute. Propun să . . .

Peroraţia lui John a fost întreruptă de un şerpaş care dădu buzna în peşteră.

— Yeti, Yeti, ne arătă el emoţionat spre ieşire.

— Cine? a întrebat neîncrezător John.

— Yeti, Yeti! a repetat şerpaşul.

Am sărit ca arşi în picioare şi ne-am îmbulzit toţi la ieşirea din peşteră. Deasupra munţilor începuse să se lumineze, dimineaţa trezită din somn îşi trimitea razele sale de un trandafiriu pal, destrămînd întunericul. Pe versantul din faţă — mi-am dat mai tîrziu seama că era tocmai în direcţia indicată în scrisoare de nefericitul elveţian, adică la sud-est de peşteră — apăruse Yeti.

Auzeam toarcerea molcomă a aparatului de filmat mînuit de Martin.

— Ar trebui să tragem în el, a şoptit John.

— McFarland nu doreşte asta . . . am spus încet.

— Să-l ia dracu pe McFarland . . .

John se întoarse. Poate vroia să-şi ia puşca din peşteră. Animalul, înţelegînd parcă intenţiile acestor făpturi bizare, se lăsă pe toate cele patru picioare şi în cîteva secunde se făcu nevăzut.

— Ar trebui să ne luăm după el, zise John.

— Poate că ar fi mai bine ca în locul în care a stat Yeti să întindem capcana şi plasa, propuse Martin. Se va întoarce aici.

John acceptă. Şerpaşii intraseră parcă în pămînt. Ei, de obicei atît de amabili şi guralivi, aşteptau acum tăcuţi în dosul unei stînci de unde nu puteau vedea coasta muntelui din faţă, unde apăruse cu cîteva clipe mai înainte Yeti. Nici unul din ei nu manifesta nici cea mai mică dorinţă de a ne ajuta.

— Să-i lăsăm în pace, putem să întindem plasa şi capcana singuri, fu de părere John.

Tryg era cel mai iute dintre noi. Apucase capcana şi fugea cu ea spre versantul opus.

— Stai! îl strigă John. Vrei să-l sperii? Totul trebuie făcut în deplină ordine şi mai ales în linişte.

Soarele îşi filtra strălucirea deasupra vîrfurilor muntoase prin pînza ceţoasă a unui nor.

După o scurtă sfătuire am hotărît ca plasa s-o întindem în preajma stîncii pe lîngă care este probabil că Yeti se întoarce la locul unde l-a văzut elveţianul, iar ceva mai departe, aproape de locul unde l-am văzut noi, aşezăm capcana.

— Nu-i prea rezistentă, dar cîteva minute va fi în stare să-l reţină. Va trebui să stăm de pază ziua şi noaptea şi îndată ce Yeti se va întoarce, ne vom năpusti toţi asupra lui.

John era surescitat la culme imaginîndu-şi cum îl vom prinde pe Yeti.

După o scurtă pregătire am pornit la lucru. Eu cu Martin duceam plasa, în frunte mergea John şi lîngă el Tryg cu Ham. Singh, spre mirarea noastră, nu manifesta de data asta nici o curiozitate. Era cel mai calm dintre noi, dar ne-a spus că ar fi mai bine să rămînă cu şerpaşii şi a promis să pregătească dejunul pînă ne vom întoarce.

După ce-am parcurs cîteva zeci de metri am dat de urmele proaspete lăsate de omul zăpezilor. Am mers după ele pînă în locul în care Yeti se oprise. Acolo am găsit resturi de hrană ale acestei ciudate făpturi: doi şoareci morţi şi trupul sfîşiat al unui animal a cărui identitate n-a putut s-o stabilească nici unul dintre noi cu precizie. Martin i-a dat plasa lui John şi a început să filmeze.

John nu era însă de acord să ne oprim.

— Nu trebuie să pierdem o asemenea ocazie. Sel-

vyn, nu-l aştepta pe Martin. Vrei doar să fii de faţă la capturare!

Am grăbit deci pasul după John care, magnetizat parcă de urmele lui Yeti, înainta aşa de repede că abia mă puteam ţine după el. Înaintea pintenului de gheaţă în spatele căruia dispăruse, în urmă cu puţin timp, Yeti, m-am oprit. John şi-a dus un deget la buze. „Linişte!" a şoptit. A scos capul să privească dincolo de peretele de gheaţă, dar s-a ascuns din nou în spatele lui. Mi-a făcut semn cu capul. Vedeam cît este de emoţionat. Am făcut prudent cîţiva paşi şi cînd am privit dincolo de cortina de gheaţă ce atîrna de stîncă am amuţit: la cîţiva yarzi sub noi se afla Yeti, calm, lipsit de griji, convins parcă de imposibilitatea ca cineva să ajungă pînă la el şi să-i facă vreun rău. I-am văzut figura prelungă ce aducea cu figura unei maimuţe, blana de un roşcat închis şi ochii curioşi, umani parcă.

Yeti, făptura căutată de atîtea expediţii în Himalaia.

— Repede, întinde plasa, mi-a şoptit John. El însuşi a început s-o desfăşoare de la celălalt capăt. În acel moment s-au apropiat în fugă Tryg şi cîinele Ham.

— Fugi împreună cu cîinele în cealaltă parte, să nu ne scape, îi porunci John băiatului. Eu cu Selvyn sărim jos şi-l prindem pe Yeti în plasă.

Băiatul ascultă fără să spună un cuvînt.

Toată treaba asta-i nebunie, mi-a trecut prin minte. Groapa în care îl văzusem pe Yeti se afla cam la o adîncime de 10—15 yarzi, pereţii erau abrupţi şi, chiar acoperiţi cu zăpadă, tot cerea un mare curaj ca să-i cobori aşa, fără nici un fel de pregătire, pînă în fundul prăpastiei. Hotărîrea lui John era lipsită de judecată dar el, cînd decidea ceva, nu se gîndea

mai departe, el avea în faţa ochilor pe Yeti, pe Yeti în carne şi oase.

Se îndepărtă desfăşurînd plasa, în direcţia opusă, pînă ajunse chiar lîngă marginea adînciturii şi strigă:

— Trebuie să coborîm amîndoi odată. Vezi să nu se încurce plasa. Acum!

În clipa aceea nici eu nu m-am mai gîndit la nimic. M-am aruncat orbeşte, odată cu John, alunecînd pe pereţii ei prăpăstioşi. Era cu adevărat o prăpastie şi nu o simplă crevasă. Colţurile de gheaţă, acoperite cu zăpadă, nu aveau putere să mă oprească. Deodată mi-am pierdut răsuflarea. La cîţiva yarzi înaintea mea, cădea în adîncurile necunoscute, cu o viteză şi mai mare ca a mea, John.

Unde-i Yeti? Pentru o clipă a dispărut în norul de zăpadă răscolită. Uite-l, e acolo, poate se minunează de ceea ce se întîmplă. Am mai apucat să-l văd cum se lasă repede pe toate patru picioarele şi am simţit că mi se face rău. Mi se înmuiaseră parcă toate oasele.

— Aruncă plasa peste el! Repede, dă-i drumul! strigă John.

Am încercat cu ultimele puteri să-l ascult, dar am simţit cum mi se înmoaie picioarele, doar în mînă continuam să strîng tare celălalt capăt al plasei. Încă doi paşi, trebuie să arunc plasa asupra lui Yeti, mi-am propus. Nu pot, nu mai am deloc putere. L-am auzit pe John strigînd ceva, poate s-a năpustit singur asupra lui Yeti. Chemarea era însă acum slabă, abia auzită, ca vocea unui copil, ce vine de departe şi imploră ajutor. M-a năpădit o căldură întunecată, plină de teamă. Mi-am pierdut cunoştinţa.

— Mai rămîn 16 zile. Să-l coborîm în vale, poate că va rezista.

Am vrut să deschid ochii, aş fi dorit să întreb

despre cine-i vorba, dar n-am reuşit să rostesc o singură vorbă.

Ce s-a întîmplat cu mine? Îmi ardeau braţele, în picioare simţeam o durere surdă, îngrozitoare. Unde mă aflu? Nu reuşeam să-mi amintesc nimic. De undeva, de departe, ajungea pînă la mine zvon de glasuri pe care nu le puteam descifra, nu reuşeam să-mi dau seama cui aparţin, ce rostesc.

— Sahib Sel, sahib Sel, trezeşte-te. O mînă îmi atinse fruntea. Doare? întrebă o voce de copil.

Am reuşit, în sfîrşit, să deschid ochii. Tryg stătea aplecat deasupra mea.

— Priveşte, trăieşte, sahib John! a strigat Tryg. Mi-a pierit din nou din faţa ochilor figura cu ochi mari şi negri.

Curînd apărură John, Martin şi Singh, toţi stăteau aplecaţi asupră-mi şi mă priveau curioşi. Ce-o fi avînd John pe faţă? E albă toată, doar ochii i se văd.

— Ne-ai tras o spaimă! Principalul e că ai scăpat.

Nu pricepeam nimic, am simţit iar valul fierbinte, întunecat şi dătător de spaime. M-a cuprins ca un vîrtej, m-a strîns dureros şi pe urmă s-a îndepărtat lăsîndu-mi trupul vlăguit şi neputincios.

Singh mi-a apucat mîna şi şi-a privit ceasul.

— Ce te doare? m-a întrebat.

N-am putut să-i răspund.

— Mîine te ducem la tabăra din vale, a mai zis. S-a auzit un lătrat de cîine.

— Pst, taci, l-a oprit o voce de copil pe Ham.

Spre seară m-am trezit iar. De data asta aveam impresia că înţeleg ce vorbesc între ei.

— John, am şoptit. John, eşti aici?

A apărut o faţă înfăşurată în bandaje albe.

— Sînt aici — John era de nerecunoscut — şi a izbucnit în rîs. Ţi-e mai bine?

— Da. Oare asta-i vocea mea?

— Te doare ceva?

Mă durea totul.

— Nu mă doare. Am vrut să neg dînd din cap.

— Am spus eu. Pesemne-i o simplă fractură. Peste cîteva zile te faci bine. Mie mi-a zgîriat ticălosul toată faţa.

— Care ticălos? Vocea îmi suna străină, parcă s-ar fi strecurat pînă în auzul meu trecînd prin nişte nori groşi.

— Yeti, cine altul? O dovadă indiscutabilă a existenţei omului zăpezilor — John îşi arătă faţa bandajată.

— Şi încă ceva. În palma lui erau cîteva fire cafenii de blană. Pe astea i le-am smuls.

Am început să-mi amintesc. Fundul prăpastiei, Yeti, plasa, zborul nebunesc de-a lungul pereţilor abrupţi, durerea şi sfîrşitul.

— Dacă nu ţi-ai fi pierdut cunoştinţa, am fi putut să-l prindem. Păcat. Vocea lui John era dezolată. Dacă ai fi reuşit să arunci capătul tău de plasă asupra lui, l-am fi capturat. M-am aruncat singur asupră-i, dar m-am încurcat în plasă. Nimeni din lume nu va putea spune că expediţia noastră n-a avut succes. Avem probe clare şi de netăgăduit.

Cu toate că voiam să adorm, să nu mai aud nimic, am zîmbit. Dovezi de netăgăduit: faţa lui John ascunsă sub feşe şi cîteva fire de păr din blana omului zăpezilor.

John uitase de o altă dovadă de netăgăduit a existenţei lui Yeti şi anume camera de filmat a lui Martin şi declaraţia unui martor ocular, a lui Tryg. Sau poate că nici nu le uitase, dar atunci cînd vorbise cu mine se gîndise numai la cele întîmplate lui.

Am aflat că după încercarea nereuşită de capturare a lui Yeti, Martin şi John m-au purtat pe braţe pînă la peşteră, cu toate că John însuşi era rănit.

Mi-am venit în simţiri abia ziua următoare. Mai ştiu c-am suferit — din fericire — o comoţie cerebrală nu prea puternică, fractura mîinii stîngi şi ruptură de muşchi la ambele picioare. Abia în cursul bolii am putut să văd că Singh, care aproape niciodată nu vorbise despre sine, se pricepe de minune în ale medicinei. M-a îngrijit — cred că nici eu însumi n-aş fi fost în stare mai bine — şi a dat dispoziţii celorlalţi să mă deranjeze cît se poate de puţin.

A patra zi m-am simţit ceva mai bine. De aceea s-a luat hotărîrea ca patru şerpaşi să mă transporte în tabăra II.

Cu toate că John era rănit — ştia bine că urma întîlnirii cu Yeti nu se va şterge niciodată de pe obrajii săi — era decis să nu ţină socoteala de nimic, nici de dorinţa bătrînului McFarland, nici de rana sa şi să mai rămînă cîteva zile în apropiere de peştera elveţienilor. Vroia cu orice preţ să-l prindă pe Yeti, era convins că acesta se va întoarce, miza pe curiozitatea lui, la fel de mare ca a oamenilor, care-l va îndemna să se întoarcă. Am încercat să-l convingem că ar fi mai bine să încheiem aici expediţia, doar nimeni altcineva n-a reuşit să obţină mai mult ca noi.

— Prelucrăm materialul pe care-l avem şi ne întoarcem anul viitor, mai bine pregătiţi, a încercat să-l convingă Martin.

— Mai bine pregătiţi! Vrei cumva să spui că n-am fost bine pregătiţi? Nimeni înaintea noastră n-a fost echipat mai bine. Nu pricep de ce tocmai acum, cînd lucrurile merg atît de bine, să lăsăm totul şi să plecăm spre casă.

Era sincer necăjit. A poruncit şerpaşilor să adune capcanele, cuştile şi plasele presărate de grupul lui în drum şi să le aşeze în preajma peşterii. Va aştepta acolo întoarcerea lui Yeti şi-l va prinde.

— Selvyn trebuie să se ducă în tabăra din vale,

despre asta nu încape îndoială, dar eu cu Martin şi cu Singh vom rămîne. Ne sînt suficienţi doar 3—4 şerpaşi. Dacă nu vreţi, rămîn singur.

— Dar eu? a întrebat Tryg.

— Tu poţi să rămîi cu mine — bineînţeles, dacă doreşti. Împreună cu cîinele tău. Cum îl cheamă oare? Aha, Ham! se prefăcuse iar că nu cunoaşte numele cîinelui. Poate să rămînă şi el, deşi nu ne-a fost de nici un folos.

— L-a urmărit pe Yeti, îi luă băiatul apărarea.

— L-a urmărit, dar nu l-a prins. Nu-i nimic, data viitoare va fi mai bine. Aşa, deci cine rămîne cu mine? a întrebat John, privindu-ne pe toţi, unul cîte unul.

Au rămas toţi, după cum dorise John. A doua zi patru şerpaşi trebuiau să mă transporte pe targă pînă la tabăra II.

— Să-l transportaţi cu grijă, le aminti John, coborîţi cu prudenţă şi după ce vă veţi odihni în tabără, continuaţi-vă drumul la Kathmandu. Te simţi mai bine? m-a întrebat.

— Da. Mult mai bine. Doar nu-i puteam răspunde altfel.

— Aş vrea să te rog ceva.

Cînd am rămas o clipă numai noi doi s-a aşezat pe marginea patului meu şi mi-a spus:

— În primul rînd: fă în aşa fel ca reportajul meu despre întîlnirea cu omul zăpezilor să ajungă cît mai repede la Londra. Chiar de a doua zi am trimis pe şerpaşul acela mărunţel în tabără, cu o scurtă telegramă, care anunţa întîlnirea cu Yeti — articolul cuprinde însă relatarea detaliată a faptelor. Ştii ce mare importanţă prezintă lucrul acesta pentru mine. Ai să faci tot ce-ţi va sta în puteri ca materialul să-i parvină cît mai repede redactorului şef de la „London Telegraph"? Şi încă ceva: dacă s-ar întîmpla să nu

mă mai întorc — John a tăcut un moment, vedeam cum încearcă să-şi păstreze calmul pentru a continua — povesteşte tu aventurile noastre. McFarland va socoti cît a costat excursia asta blestemată. Precis vei întîlni oameni care vor afirma că ei, în locul nostru, l-ar fi prins pe Yeti. De aceea aş vrea să li-l duc pe omul zăpezilor viu.

Îl înţelegeam pe John, îi înţelegeam vanitatea, setea gazetărească de senzaţional, perseverenţa şi îngîmfarea lui. În acel moment însă nu-i vedeam decît ochii obosiţi şi faţa înfăşurată în bandaj alb.

— Ar trebui să vii şi tu, am încercat să-l conving. A dat din mînă. Nici nu voia să audă despre asta.

În faţa peşterii aşteptau şerpaşii gata pregătiţi de plecare. Toţi patru erau fericiţi că au posibilitatea să se întoarcă.

John îmi întinse un plic care conţinea reportajul privind întîlnirea cu omul zăpezilor. Pe plic, scris chiar cu mîna lui John era: *„London Telegraph". Urgent. Expres.*

— Poţi să-l citeşti. N-am exagerat nimic, am descris totul aşa cum am văzut eu.

Vorbea serios, mai serios ca altădată. Mi-a întins mîna, am simţit cît e de fierbinte.

Şerpaşii au ridicat targa.

— Încă o dată îţi mulţumesc pentru tot. Ai fost un camarad bun. Salut-o pe Alice din partea mea.

— Ne vom întîlni curînd, John. Fii atent însă, mai atent decît am fost eu.

Stătea chiar lîngă targă.

— Iartă-mă, Selvyn, a zis cu o voce înceată.

Mi-a mai strîns o dată mîna şi s-a întors spre peşteră cu paşi rari.

— Te conduc un pic, îmi dai voie? mă întrebă Tryg, care alerga, urmat de Ham, pe lîngă targă.

— Aş vrea să merg cu tine, rosti simplu băiatul.

Dar nu în tabără — şi arătă cu mîna lui mică în vale. Pînă la Kathmandu şi încă mai departe, acolo de unde ai venit tu.

Ochii băiatului erau plini de aşteptare.

— Ce să faci acolo? am întrebat. Gîndurile mele erau însă la John. La faţa lui acoperită de feşe albe, la ochii lui obosiţi, la glasul în care vibrase atîta neaşteptată seriozitate. De ce nu vrea să se întoarcă? Eram convins că nu-l va mai vedea niciodată pe Yeti. Ultima încercare a lui John va fi zadarnică. Este obosit, nerăbdător şi nu mai are atîta răbdare. Omul zăpezilor nu se va mai întoarce niciodată la peştera elveţienilor. John trebuia să vină cu noi la Kathmandu şi de acolo în patrie. Acasă, departe de Himalaia. A fost o aventură mare, dar acum s-a sfîrşit. Pentru mine au luat sfîrşit toate aventurile, toate vînătorile de Yeti, pentru totdeauna.

— Mă iei cu tine? m-a întrebat pentru a doua oară băiatul. Îmi strînsese uşurel mîna, rugîndu-mă parcă să-i răspund.

— Nu mi-ai spus încă ce ai vrea să faci în ţara de unde am venit eu.

— Am spus doar. Aş învăţa de la tine totul. Aş vrea să devin ceea ce eşti tu.

Am zîmbit. În aceeaşi clipă mi-am amintit însă de convoiul oamenilor îmbrăcaţi sărman, întîlnit la confluenţa rîurilor Sun şi Kosi. Mi-am amintit de cîntecul lor tărăgănat şi nemelodios, de plescăitul surd al trupului micuţ, de copil, care a dispărut repede sub undele repezi ale apei.

— Şi de ce ai dori să devii ceea ce sînt eu?

Băiatul a ridicat din umeri.

— Ce cunoşti tu din activitatea mea, din grijile mele . . .

Băiatul m-a privit pentru o clipă uimit şi a tăcut. Pe urmă a spus cu tristeţe în glas:

— Trebuie să mă întorc. Mă ici cu tine? Eu nu vreau să-l mai vînez pe Yeti.

— Am să văd, i-am răspuns evaziv.

— Am să vin la tine, la Kathmandu, a zis Tryg.

— De ce nu vrei să-l mai prinzi pe Yeti?

— Ham, vino, trebuie să ne întoarcem, spuse trist băiatul. Se apropie de mine, îmi mîngîie mîna şi-mi răspunse doar atît:

— Nu vreau.

20. REPORTAJUL LUI JOHN ASHLEY

Prin despicătura îngustă a cortului se vedea gheţarul Reipi. Creştetul lui strălucitor se pierdea, în răstimpuri dese, printre neguri. Undeva, lîngă peştera elveţienilor John îl aştepta pe Yeti. Promisese ca, îndată ce acesta va reveni în locurile unde l-am văzut prima dată, să dea de ştire la tabăra II.

Era a treia zi de cînd mă aflam în tabără.

Mîine mă vor transporta prin „Valea Jaguarilor", din apropierea „Iezerului Albastru", la mănăstirea „Ciun-tiung". Ieri m-am simţit, ca prin minune, bine, durerea m-a mai lăsat, am căpătat poftă de mîncare, iar febra a scăzut. Îndată după sosirea în tabăra nr. II trimisesem un curier la Kathmandu cu articolul lui John. Se va duce şi la spital să întrebe de starea Alicei. Ce n-aş da să aflu că s-a însănătoşit.

Abia cînd am citit reportajul pe care John îl trimisese la Londra am aflat despre lupta lui John cu Yeti, în fundul prăpastiei. Dacă n-aş fi fost eu însumi, pînă la un moment dat, martor la întîlnirea

cu omul zăpezilor, cu greu aş fi crezut cele relatate de John. Şi totuşi, descrierea era exactă. John nu exagerase nimic, era extrem de concis şi la obiect. Parcă nici n-ar fi fost el.

O întîmplare ne-a pus pe urmele omului zăpezilor, scria el. *Un băiat de 13 ani, pe nume Tryg, pe care l-am găsit într-o colibă dărăpănată dintr-un sat, aproape de confluenţa rîurilor Sun şi Kosi, părăsit, înfometat, pe moarte şi pe care doctorul expediţiei, Selvyn Haig, a reuşit să-l salveze, ne-a condus la locul unde pierise în mod tragic tot echipajul expediţiei elveţiene plecată în căutarea omului zăpezilor.*

Urma descrierea amănunţită a celor petrecute din clipa cînd l-am văzut pentru prima oară pe Yeti, pînă în momentul cînd John şi cu mine ne-am dat drumul în prăpastie, încercînd să-l prindem cu plasa.

Trebuie să recunosc — scria John — *că în clipa în care l-am văzut, în fundul prăpastiei, pe omul zăpezilor, nu m-am mai gîndit la nimic. Acum, cînd totul este terminat, sînt convins că ar fi trebuit să folosim arme de foc, să-l rănim, sau chiar să-l ucidem pe cel ce a scăpat de atîtea ori de capcanele oamenilor. Am fi dezlegat, cel puţin, odată pentru totdeauna, taina lui Yeti. Cînd l-am văzut însă cît de liniştit ne priveşte nu mi-a trecut prin minte că ar putea să iasă atît de uşor din prăpastie. Ne-am hotărît, împreună cu doctorul Haig, să coborîm pereţii abrupţi şi să încercăm să-l prindem pe Yeti în plasă. Azi ştiu că fapta noastră a fost inutil de temerară şi lipsită de judecată. Pereţii erau mai drepţi şi mai înalţi decît ne aşteptasem şi poate că doar mulţumită unei întîmplări fericite, cît şi faptului că doctorul Haig, care ţinea un capăt al plasei (celălalt îl ţineam eu), s-a agăţat de o ieşitură a peretelui pe care a rămas leşinat, încetinind astfel şi căderea mea în fundul prăpastiei, poate că doar mulţumită acestei întîmplări*

m-am ales doar cu o rană pe faţă şi am scăpat cu viaţă din această aventură.

În general, rănile mele n-au fost provocate de căderea de-a lungul peretelui de gheaţă, ci de Yeti. Haig s-a accidentat în cădere — sper că starea lui nu-i gravă — iar mîine şerpaşii îl vor conduce la tabăra de la poalele gheţarului şi de acolo la Kathmandu.

Cînd am ajuns în fundul prăpastiei eram doar la cîţiva zeci de yarzi de Yeti. Spre surprinderea mea, omul zăpezilor nici nu s-a clintit. Deoarece Haig îşi pierduse cunoştinţa, m-am hotărît să-l prind pe Yeti singur. Am tras din mîna doctorului celălalt capăt al plasei şi m-am aruncat asupra lui Yeti. Am vrut să arunc plasa în capul lui Yeti, dar ideea mea a fost nebunească. Yeti a întins laba şi m-a lovit în obraz. Norocul meu a fost că ţineam în dreptul feţei o bucată de plasă în care voiam să-l înfăşor. Cu toate acestea am simţit forţa loviturii lui! Acum nu-mi mai pot da seama precis ce s-a întîmplat în clipa următoare. Ştiu doar atît, că am reuşit să apuc blana lui Yeti şi să smulg cîteva fire din ea. Am simţit în obraz răsuflarea acestei enigmatice făpturi, i-am văzut chipul. Sînt poate primul om din lume care a stat atît de aproape de omul zăpezilor. Vroiam să-l prind cu orice preţ, chiar şi fără plasă, de aceea m-am aruncat cu toată forţa asupra lui Yeti. Acesta s-a întors cu spatele, s-a lăsat pe toate patru picioarele şi a început să urce peretele pe care, mai tîrziu, doar cu mare efort am reuşit să-l escaladez pentru a ieşi din prăpastie. El însă s-a căţărat cu uşurinţă pînă sus şi, în decurs de cîteva secunde, s-a făcut nevăzut. Eram la capătul puterilor, epuizat, nervos şi cu faţa sîngerîndă. Mi-am adus aminte abia acum că doctorul Haig, pe care decizia mea nebunească putea să-l coste viaţa, zace în nesimţire pe ieşindul de gheaţă din peretele prăpastiei. Vroiam să ajung pînă la el,

dar am simţit cum îmi tremură picioarele, cum mă cuprinde o bruscă sfîrşeală. Îmi şiroia sîngele de pe faţă. A trebuit să mă aşez. Respiram greu, nici nu ştiam atunci măcar cît este de serioasă rana mea.

Deodată am văzut zăpada învolburîndu-se şi aproape de locul pe unde se făcuse nevăzut omul zăpezilor, a apărut operatorul expediţiei, Martin Shepherd. Mai tîrziu, cînd mi-a spus că a filmat toată lupta mea cu Yeti mi-a produs o mare surpriză. În urma lui cobora, dîndu-şi drumul la vale pe fund, ca la derdeluş, Tryg. Coborîrea lor decursese mult mai uşor ca a mea şi a lui Haig. Dacă înainte de a lua o hotărîre m-aş fi uitat mai bine împrejur şi aş fi reflecat în linişte, doctorul şi cu mine am fi putut ajunge cu mult mai uşor în fundul prăpastiei şi poate că tentativa noastră de capturare a omului zăpezilor ar fi fost încununată de succes. Doi oameni ar fi putut să-l împiedice mai uşor de a fugi. Sigur, după război mulţi viteji se-arată. Ce-a fost, din păcate, nu se mai poate schimba. Primul contact apropiat cu omul zăpezilor a luat sfîrşit cu un succes parţial, dar foarte preţios. În palma mea au rămas cîteva fire din blana maron-roşcat a lui Yeti, am obţinut cîteva secvenţe de film şi, mai ales, experienţă.

După toate constatările expediţiei noastre se poate afirma că omul zăpezilor e înalt de circa 5 picioare[1]*, deschiderea pasului său măsoară cam două picioare şi şase degete*[2]*, cîntăreşte 160—200 de livre*[3]*. Capul are formă conică; fruntea este înaltă şi perii de pe cap ţepoşi, de culoare brun roşcat. La fel este şi blana care-i acoperă trupul. Yeti se deplasează, de regulă, pe picioarele posterioare, merge aplecat spre faţă. În clipele de primejdie, sau cînd vrea să se îndepărteze*

---

[1] Un picior = 0,3047 cm.
[2] Un deget = 2,63 cm.
[3] Livra englezească = 453,59 g.

repede, se lasă pe toate patru membrele. Adesea se lasă să alunece pe partea de dinapoi a trupului, poziţie în care se serveşte de membrele anterioare ca de o cîrmă. Comparînd datele referitoare la locurile unde ne-am întîlnit cu el, considerăm că Yeti trăieşte în general la altitudini în jur de 17 000 picioare. După resturile de hrană lăsate de el, se poate afirma că se hrăneşte cu animale mici. La locurile sale de popas am găsit resturi de şoareci şi, de asemenea, hrană vegetală.

Cu toate că, din motive greu explicabile pentru noi, Yeti a rămas perfect liniştit pe fundul prăpastiei de sub gheţarul Reipi, toţi cei ce l-au văzut aveau convingerea că este o făptură temătoare, care evită locurile populate.

M-am decis să mai rămîn, împreună cu alţi cîţiva membri ai expediţiei, în peştera stîncoasă descoperită de elveţianul care a murit şi să încerc prin toate mijloacele ce le avem la îndemînă să-l prindem pe Yeti viu sau mort. Cititorii noştri au fost informaţi asupra condiţiilor în care a luat fiinţă expediţia noastră. Una din ele, pusă de domnul McFarland, de al cărui ajutor financiar am beneficiat pentru a ne deplasa în Himalaia, era aceea că nu-l vom omorî pe Yeti. Dacă am să încalc această condiţie — şi răspunderea în această chestiune mi-o asum personal — este numai pentru că eu consider elucidarea misterului Yeti mai importantă decît dorinţa unui om, dorinţă, desigur, apreciată de mine în mod deosebit, care este, cu siguranţă, nobilă şi demnă de laudă, dar care constituie un obstacol în lămurirea tainei omului zăpezilor. Rog cititorii să se pună în situaţia cîtorva oameni singuri în pustiurile muntoase ale Himalaiei, dintre care unii au şi plătit, cu sănătatea lor, căutarea lui Yeti. Trebuie, de asemenea, luat în consideraţie faptul că puterile membrilor expediţiei

nu sînt nelimitate. Hotărîţi singuri, stimaţi cititori, dacă, în aceste împrejurări, n-ar trebui să folosim armele, în ciuda interdicţiei impuse de domnul McFarland, căruia îi sîntem, desigur, îndatoraţi, dar nu în măsura în care sîntem datori faţă de ştiinţă.

Cînd am terminat lectura mi-am imaginat foarte clar ce răsunet vor avea aceste ultime cuvinte ale lui John în insulele britanice şi poate chiar în lumea întreagă. Permiteţi-mi ca în această parte a povestirii să întrerup ordinea cronologică a evenimentelor, pe care m-am străduit, cu rezultate uneori mai bune, alteori mai proaste, s-o respect şi să înfăţişez faptele despre care am aflat abia după întoarcerea mea la Londra.

Reportajul lui John din „London Telegraph" produsese, cu adevărat, o neobişnuită senzaţie. Oamenii smulgeau ziarele din mîna vînzătorilor de ziare. În ziua în care apăruse articolul lui John nu s-a putut prinde la telefon redacţia lui „London Telegraph" de pe Fleet Street. Cititorii vroiau să afle mai mult, vroiau să cunoască amănunte şi, mai ales, dacă Yeti a fost pînă la urmă prins.

Telefonistele răspundeau numai la întrebări în legătură cu omul zăpezilor. „Nu, deocamdată nu a fost prins." „Cînd vom primi alte informaţii, vom scoate o ediţie specială", sunau răspunsurile lor stereotipe.

Redactorul-şef îi încredinţase tînărului gazetar Filip Baker sarcina de a încerca să ia legătura cu John. „Nu-mi pasă cum o vei scoate la capăt şi cît o să coste", spusese el şi tînărul, onorat de încredinţarea acestei misiuni, dar totodată plin de îngrijorare la gîndul cum o va îndeplini, plecase.

În faţa clădirii unde-şi avea sediul „London Telegraph" era o mulţime de oameni care aştepta să vadă dacă pe panglica de neon a redacţiei nu va apare o

altă ştire cu privire la Yeti. Filip Baker îşi făcu drum prin mulţime, se opri pentru o clipă şi-şi aprinse o ţigară.

Deasupra „zgîrie norului" cenuşiu al redacţiei uneia dintre cele mai cunoscute publicaţii londoneze literele de neon tocmai scriau în fuga lor luminoasă: *„În spitalul din Portmouth a murit . . ."*.

„În spitalul, în spitalul" îşi repetă în sinea sa Filip Baker. Aruncînd ţigara, îşi făcu, brutal, drum prin mulţime, pînă la intrarea clădirii din care ieşise cu cîteva clipe mai înainte.

— Aduci cumva firele din blana lui Yeti, de dai aşa buzna, tinere? auzi el glasuri în urma sa. Filip Baker nu le luă în seamă şi se strecură mai departe printre oameni. Cînd ajunse la intrare, îşi umplu bine plămînii de aer şi urcă, sărind cîte două trepte, pînă la etajul doi. Intră fără să mai bată la uşă în biroul pe care-l împărţea cu redactorul mai vechi în muncă, Jeff.

— Domnule Jeff, am o idee. Am să cer Kathmandu, pe Alice Pershing, poate o mai prind încă la spital. N-am dorit niciodată ca acum ca un om să nu se facă curînd bine. Cum de nu mi-a trecut prin minte? Cine altul decît ea ar putea avea cele mai proaspete ştiri?

Jeff îşi ridică încet capul alb, îşi privi colegul mai tînăr pe deasupra sticlelor ochelarilor, şi zîmbi.

— Ideea asta genială le-a venit încă de acum o oră altor trei redactori: Parker, Daw şi Grey.

Tînărul ziarist încă mai respiră agitat, nu-şi venise în fire după goana pe scări. Acum însă, de uimire i se opri răsuflarea.

— Aşadar . . . fu tot ce reuşi să spună.

— Ca să te liniştesc, te informez că nici unul dintre ei nu a obţinut legătura cu Kathmandu. Poţi să-ţi dai seama după faptul că jos e linişte. Jeff arătă cu mîna spre fereastră.

— Mulţumesc, rosti scurt Filip Baker şi ieşi pe coridor, îl traversă grăbit şi oprindu-se în faţa unei uşi, ciocăni. Cum nimeni nu-i răspunse, tînărul intră în încăpere — arăta la fel ca toate celelalte, de obicei aici stătea redactorul care lucra în tura de dimineaţă.

Baker apucă receptorul şi formă un număr.

— Centrala? Domnişoară, aţi obţinut Kathmandu? Nici una din cele trei comenzi? Excelent! Vă rog, îndată ce-l obţineţi daţi legătura la nr. 34, celelalte comenzi anulaţi-le.

Iar cînd telefonista îi răspunse: „Da, domnule", Filip Baker puse mulţumit telefonul în furcă şi începu să aştepte.

Mulţimea de pe Fleet Street, din faţa clădirii „London Telegraph"-ului, se mărea cu fiece clipă. Oamenii aşteptau răbdători să apară pe banda luminoasă vreo ştire nouă despre omul zăpezilor.

În camera unde se afla Filip Baker sună telefonul. Tînărul apucă febril receptorul.

— Aveţi Kathmandu.

— Mulţumesc. Alo, alo, Kathmandu? Aici redacţia ziarului „London Telegraph". Vă rog, se mai află la dumneavoastră o pacientă, domnişoara Alice Pershing, membră a expediţiei britanice pornite în căutarea omului zăpezilor? Aş putea vorbi cu ea?

— Un moment, vă rog!

Treceau secundele şi Filip Baker simţi cum i se umezeşte de transpiraţie mîna în care ţinea telefonul.

— Alo, mai sînteţi pe fir?

— Da, aş putea . . .

— Regret, dar domnişoara Pershing a părăsit astăzi spitalul.

Vocea de la celălalt capăt al firului tăcea.

— Şi nu ştiţi unde aş putea s-o găsesc? întrebă dezolat tînărul gazetar.

— Un moment, vi-l dau pe doctorul care a îngrijit-o pe domnişoara Pershing.

— Burnley. Bună ziua. Azi-dimineaţă domnişoara Pershing a părăsit spitalul. Mîine trebuia să zboare spre Londra, dar s-a hotărît să-şi amîne plecarea, deoarece în cursul următoarelor două zile va fi transportat aici un alt membru al expediţiei, doctorul Haig. Poate vă interesează să aflaţi că în urmă cu două ore a sosit la Kathmandu un şerpaş curier cu vestea că Yeti a fost prins.

— Cum? Prins? Glasul tînărului reporter tremura de emoţie. Cunoaşteţi amănunte?

— Din păcate nu prea multe. Doar atît că expediţia, cu Yeti prins, se întoarce la Kathmandu.

— Aş putea să vă chem din nou peste o oră? Poate reuşiţi să aflaţi ceva mai mult pînă atunci. N-aţi putea fi atît de amabil să trimiteţi după şerpaşul care v-a adus vestea şi s-o rugaţi pe domnişoara Pershing să vină şi ea la telefon împreună cu el?

— Am să încerc, promise doctorul politicos.

— Vă mulţumesc foarte mult. Am să vă chem peste o oră.

Filip Baker puse receptorul jos şi agitat peste măsură sui în fugă la un alt etaj. Fără suflu aproape se năpusti în biroul redactorului-şef.

— L-au prins pe Yeti, reuşi să spună.

— Cine? întrebă calm un bărbat care se juca cu nişte ochelari.

Baker îl privi nedumerit pe bătrînul ziarist.

— Păi, John . . .

— De unde ai ştirea?

— De la spital.

— Ce secţie?

— Nu înţeleg. De la spitalul din Kathmandu.

— Iar eu întreb de la ce secţie. Redactorul-şef rîse.

— E ceva serios doar..

— Da, este. Citeşte asta.

Redactorul-şef îi întinse tînărului gazetar o telegramă a unei agenţii de presă internaţională. Era concisă: *„Kathmandu. Din surse neoficiale se anunţă că expediţia britanică a reuşit să prindă pe gheţarul Reipi pe omul zăpezilor. În timpul coborîrii spre tabăra nr. II, Yeti — dacă nu-i cumva vorba de o confuzie cu vreo varietate a ursului de Himalaia — şi-a rupt legăturile şi a fugit.“*

Filip Baker citi încă o dată aceste cîteva rînduri.

— Îi daţi drumul?

— S-a şi făcut, prietene. Priveşte, şi-i arătă fereastra. Mulţimea de pe străzi se îngroşaşe, toţi priveau banda rulantă de neon. Un ac de aruncai, n-ar fi căzut la pămînt.

— Ar trebui confirmată, rosti, calm, redactorul-şef. Confirmare şi detalii.

Filip Baker ieşi încet pe coridor. Ce ocazie şi să i-o ia înainte agenţia de presă!

Trecură o oră, două. Kathmandu nu răspundea. Fleet Street se goli treptat. Venise noaptea, oamenii îi preferau lui Yeti somnul.

Tînărul reporter şedea lîngă telefon şi aştepta. Nu reuşise să anunţe primul ştirea referitoare la Yeti, nu aflase nimic nou şi probabil nici nu va mai afla. Cînd se va descoperi că a cerut telefonistei să anuleze convorbirile telefonice cu Kathmandu ale celor trei colegi, va trebui să-şi găsească un alt post. Lua-l-ar naiba să-l ia pe Yeti!

Ridică receptorul şi formă numărul centralei.

— Vă rog, aveţi deja omul zăpezilor?

— Poftim?

— Vreau să spun Kathmandu.

— Am să urgentez imediat.

Puse jos receptorul. Probabil o să zbor, la ce să-mi

mai bat deci capul cu omul zăpezilor, care, oricum, tot a şters-o. Reflecţiile amare ale lui Filip Baker fură întrerupte de apelul telefonului. Aproape lipsit de interes ridică receptorul.

— Aveţi Kathmandu.

— Alo!

— Alo!

— Aici Alice Pershing. Ştiu ce doriţi să aflaţi. Omul zăpezilor a fost prins, John Ashley se află în drum spre Kathmandu. Prima ştire dată de Agenţia Reuter n-a fost adevărată. Yeti a încercat să fugă, dar n-a reuşit.

Filip Baker o întrerupse.

— Vă rog, mai repetaţi o dată, e adevărat?

— Este, răspunse vocea calmă a femeii. Tot Kathmandu-ul e în picioare. Îl aşteaptă pe omul zăpezilor.

— Cum s-au petrecut lucrurile? În ce fel a fost prins?

— În cuşcă, amănunte nu cunosc. Mîine urmează să fie adus aici doctorul Haig. Poate că el va şti mai multe. Se spune că e într-o stare gravă.

— Ştiu, dar eu aş vrea să aflu cîte ceva despre omul zăpezilor.

— Se spune că trei şerpaşi şi-au pierdut viaţa pe gheţar.

— Bine, dar aş avea nevoie de cîteva amănunte referitoare la Yeti, cum se comportă . . .

— Nu ştiu nimic mai mult decît v-am spus.

— Vă rog, aţi putea să ne chemaţi cu taxă inversă dacă s-ar mai afla ceva?

— Am să vă chem.

Tînărul reporter zbură din nou pe coridor. Dădu buzna în biroul stenografelor scuzîndu-se.

— Iertaţi-mă, dar l-au prins pe Yeti.

— Felicitări, zise o stenografă şi se grăbi să plece acasă.

— L-au prins pe Yeti, strigă tînărul intrînd în redacţia de noapte şi începu să povestească repede ce s-a întîmplat.

— Numai de n-ar fi iar vreo gogoaşă, făcu un ziarist.

— Dă-i drumul, spuse un al doilea.

Aşa s-a făcut că în dimineaţa următoare lumea întreagă a fost surprinsă de o ştire publicată pe prima pagină a revistei „London Telegraph", cu titlul *„Yeti prins!"* Ştirea continua: *„În următoarele zile, Londra va vedea cu propriii săi ochi pe enigmatica făptură din Himalaia — Yeti."*

În momentul cînd locuitorii insulelor britanice citeau această ştire incredibilă, eram aproape de Kathmandu. Ciudat, dar îmi era cu mult mai rău decît atunci cînd părăsisem tabăra de la poalele gheţarului, însemnat pe hartă cu numele de Reipi. Mă durea tot corpul şi eram grozav de obosit după atîtea zile petrecute pe targa purtată de şerpaşi. Abia cu 45 de mile înainte de Kathmandu m-au urcat într-un Jep.

— Felicitări, e un mare succes, în adevăr, m-a întîmpinat doctorul spitalului, la coborîrea din maşină.

Am dat din cap. Poate că oi fi avînd toate membrele sfărîmate, precis am febră. Oare mă va întreba omul acesta în halat alb, care îi scoate şi mai mult în evidenţă ocheşenia obrazului, cum mă simt, ce am?

— Cum vreţi să-l transportaţi în Europa? Va trebui probabil să cereţi o autorizaţie de la organele de aici.

— Avem autorizaţie, i-am răspuns.

„Ce-o fi mai aşteptînd?"

— O aveţi deja? Aţi fost aşa de siguri că-l veţi prinde înainte încă de a veni în Himalaia?

Nu înţelegeam despre ce-i vorba. Vroiam să fiu lăsat în pace. Inclusiv de acest om cu faţa cafenie.

— Avem autorizaţie pentru efectuarea de cercetări în regiunea gheţarului Reipi, i-am spus cu voce slabă.

„De m-ar transporta mai repede într-un pat. Ar trebui să-mi dea morfină. Mă doare tot corpul."

— Nu m-am referit la autorizaţia pentru căutarea lui Yeti, ci la permisiunea de a-l lua cu dumneavoastră în Europa. Doctorul se aplecă asupră-mi: Nu vă simţiţi bine?

Am închis ochii, am mai simţit cum mă ridică, am auzit paşi răsunînd monoton pe culoarul spitalului: unu, doi, trei... N-aveam nevoie de autorizaţie, n-aveam nevoie de nimic, pentru că nu l-am prins pe Yeti. John este rănit, eu la fel, şerpaşii simt lipsa hrănii, iar băiatul este probabil trist că nu a putut veni cu mine. Poate că şi cîinelui care aleargă în urma lui Tryg, îmbrăcat în hăinuţa sa caraghioasă cusută de John, poate că şi lui îi este frig şi foame. Afară totul e alb, pretutindeni zăpadă şi gheaţă, iar Yeti s-a făcut nevăzut. A omorît un elveţian, apoi pe al doilea, a omorît tot ce-a fost viu şi pe urmă a dispărut. Cum se poate să-mi fie atît de cald, cînd afară totu-i acoperit de zăpadă şi gheaţă? Yeti a dispărut. Probabil pentru că nu avem autorizaţie.

Ce durere ascuţită, parcă m-ar împunge cineva, mă înţeapă şi pe urmă îmi dă iar drumul din ghearele sale ascuţite. Yeti m-a prins, mă strînge la piept, nu-mi dă drumul, mă ţine strîns.

— Dă-mi drumul, alungaţi-l, prindeţi-l! mă auzeam eu însumi strigînd. Am deschis ochii, deasupra străluceau cercul de lumină al lămpii atît de bine cunoscute şi două figuri, una oacheşă şi alta albă.

— Acum e mai bine? a întrebat o voce profundă.

— Ce să fie mai bine? A fugit Yeti?

Faţa albă zîmbi.

— Şerpaşul care a venit cu veşti de la domnul John afirmă că l-au prins şi că se află deja în drum spre Kathmandu.

John l-a prins, prin urmare, pe Yeti. Va să zică a reuşit, el, cel mai fericit om din lume.

— Cînd?

— Acum două săptămîni. Staţi, mai exact: pe ziua de 5.

— Ziua de 5?

Am vrut să fac socoteala. Nu ştiu să socotesc însă. Cinci. În ziua de cinci am căzut cu John în prăpastie. Asta o ştiu sigur, chiar dacă nu-s în stare să număr . . .

— După 3—4 zile ar fi trebuit să fie aici, rosti acelaşi glas baritonal, liniştit.

— Cine a adus vestea? am întrebat.

— Unul din şerpaşi, trimis de la tabăra de la poalele gheţarului Reipi. Asta n-are importanţă acum, vă trebuie linişte. Glasul baritonal avea inflexiuni autoritare.

Îmi operaseră mîna stîngă şi amîndouă picioarele. N-am prin urmare nici o leziune internă. A cui o fi faţa aceea albă? Alice se însănătoşise şi îl căuta pe şerpaşul care afirmase că John l-a prins pe Yeti. E groaznic de cald aici. De ce nu mi-o fi dînd nimic? Unde-i Tryg? Vroia să meargă cu mine în Europa, cît mai departe de Himalaia şi de omul zăpezilor. Dacă ar fi aici mi-ar spune cum s-au petrecut lucrurile în adevăr cu Yeti. Vrea să vină cu mine în Europa. Şi de ce nu!

— Nu se poate, am rostit cu voce tare.

Glasul profund rîse. După el rîse şi faţa oacheşă. Glasul profund ridică din umeri.

— Ori că l-au prins, ori că nu l-au prins, viaţa merge înainte. Vin să vă mai văd. Şi a plecat.

L-au prins pe Yeti. În ziua de 5 l-au prins. Exact atunci cînd am căzut. Nu l-au prins, nu puteau să-l prindă, ar fi trebuit să ştiu. Pe 5 mi-am rupt mîna, m-am rănit la picioare, pe 5 a început să mă doară tot . . .

Nu ştiu cît am dormit, m-am trezit greu. Cineva mă privea intens, nu-şi lua ochii de pe mine. Trebuie să mă trezesc! Ce greu e să te trezeşti!

Alice. Este Alice, o văd. Figura ei luminoasă se întrevede printr-un nor de ceaţă ca soarele deasupra gheţarului Reipi. Zîmbeşte, mişcă buzele. Este Alice, este, cu siguranţă, Alice.

— Selvyn, Selvyn! Acum am auzit-o distinct. Totul va fi în ordine şi nu va dura la fel de mult cum a durat cu mine. M-am făcut bine, acum aştept să mă întorc acasă.

De ce are o mînă bandajată? A băgat de seamă că mă uit la mîna bandajată şi a vrut să şi-o ascundă. De ce?

— Ce-ai acolo? am întrebat-o.

A tăcut o clipă.

— Au trebuit să-mi amputeze trei degete.

În odaie s-a instalat tăcerea. I-au amputat trei degete. Păcat. Este tînără, frumoasă, trei degete pierdute. Păcat.

— L-au prins pe Yeti? am întrebat. Doar n-o să vorbim despre degetele amputate.

— Nu l-au prins. Şerpaşul pe care l-aţi trimis cu ştirea privitoare la întîlnirea voastră cu omul zăpezilor s-a dus fuga la Agenţia de ştiri Reuter şi — după cum a mărturisit mai tîrziu — a declarat, ca să capete mai mult, că l-aţi prins pe Yeti. A căpătat 20 de lire, s-a îmbătat şi la urmă a spus adevărul, cum că totu-i o născocire de-a lui.

Prin urmare nu l-au prins, iar Alicei au trebuit să-i amputeze trei degete. Ce-o fi făcînd John?

— Este, totuşi, o reuşită, Selvyn, îmi spuse Alice.

— Citeşte ce a scris John, i-am arătat cu o mişcare a capului ştirea compusă de John pentru „London Telegraph" şi care zăcea pe o măsuţă.

Ţinea coala de hîrtie cu mîna cu trei degete lipsă. Cînd termină, spuse:

— Păcat că n-am fost de faţă.

— Păcat, am repetat. În fundul prăpastiei, printre cioturile rupte din pereţii gheţarului, sta omul zăpezilor. Se uita la mine şi la John, rîdea, are o faţă înfricoşătoare, îşi rîde de noi. „Acum!" strigă John. Mă rostogolesc din nou pe peretele de gheaţă bolovănos, omul zăpezilor nu încetează să rîdă, să se strîmbe. Acum l-a acoperit un evantai de zăpadă răscolită. S-a făcut iar întuneric.

E oare posibil? Ţin în mîna mea doar o mînă de femeie căreia îi lipsesc trei degete?

21. TAINA LUI DIN-NUN

— Nu mă mişc de lîngă tine pînă nu te faci bine, mi-a declarat Alice a treia zi după ce fusesem transportat la Kathmandu. Trebuia să plec ieri, mi-am amînat călătoria, vom zbura cu acelaşi avion toţi.

— Doar omul zăpezilor ne va lipsi, am rîs eu. Mă simţeam mai bine, îmi reveniseră forţele, lumea înconjurătoare începuse să aibă iar mai multe culori decît cenuşiu şi negru. Am să mă fac bine, am să mă întorc la spitalul din *Sainte Marie de Notre Espoire* sau la oricare alt spital din lume. Şi acolo poţi trăi

aventuri palpitante, mai folositoare însă decît goana după Yeti.

— Îţi mai aminteşti de omul care ne-a însoţit prin munţi după avarierea avionului? m-a întrebat Alice, care venea să mă viziteze la spital chiar şi de două ori pe zi. Şedea cu spatele spre fereastră şi în părul ei blond se jucau ultimele raze ale soarelui la asfinţit.

Se înţelege că-mi amintesc pe Din-Nun, cel care ne părăsise atît de misterios cu cîteva zeci de mile înainte de Kathmandu.

Alice deschise poşeta şi scoase din ea ziarul „Kathmandu News". Pe prima pagină erau cîteva fotografii. Într-una am recunoscut figura zîmbitoare a nepalezului.

— Citeşte asta, îmi zise Alice.

„Unul din cei mai mari hoţi de diamante a fost prins. Trei ani autorităţile şi forţele poliţieneşti aproape din întreaga lume au încercat zadarnic să pună mîna pe unul din cei mai mari traficanţi de diamante care lucra sub diferite nume: Djajanagar, Da-Namgal, Din-Nun sau Temba. Această căpetenie a unei bande de hoţi este de o inteligenţă ieşită din comun, ceea ce explică faptul că în ciuda tuturor eforturilor depuse, cei mai celebri poliţişti din Olanda, Franţa, Anglia, Spania, India şi din ţara noastră nu au reuşit să-l prindă.

În urmă cu trei luni i s-a dat de urmă într-unul din cele mai mari hoteluri din Londra. Înainte de a fi arestat a reuşit însă să fugă din Anglia. A rămas o vreme în India, iar de aici, a încercat, împreună cu complicele său francez Tabouis, alias Petitpière, să ajungă pe calea aerului în Nepal. Există bănuieli că în timpul zborului din India spre Nepal, a fost avertizat că la aterizarea în Kathmandu va fi arestat. Căpitanul avionului se pare că s-a lăsat convins, contra unei mari sume de bani, să aterizeze forţat îna-

inte de Kathmandu. Astfel Djajanagar alias Din-Nun sau Da-Namgal sau Temba a reuşit să rămînă în libertate. În urmă cu cîteva zile a fost însă arestat unul din complicii căpeteniei bandei, cunoscutul tîlhar, sirdarul Dove Koru, care a trădat locul unde se ascundea Din-Nun. Arestarea lui constituie una din cele mai mari reuşite din ultimii ani ale poliţiei nepaleze".

Am privit o clipă figura plăcută a lui Din-Nun.

— Am fost invitată la poliţia de aici, mi-a spus Alice. M-au întrebat dacă nu-l cunoşteam pe Din-Nun mai dinainte, încă din Anglia. Am avut impresia, că la început au crezut că facem parte din aceeaşi bandă. M-am înfuriat groaznic. În sfîrşit mi-au spus c-am avut mare noroc că nu ni s-a întîmplat nimic. Cînd le-am povestit ce frumos s-a purtat Din-Nun cu noi, mi-a spus un poliţist: „La noi şi tîlharii sînt galanţi cu femeile". Idiotul!

— Prin urmare, ţie trebuie să-ţi mulţumim că aventura cu Din-Nun s-a sfîrşit cu bine?

— Taci, te rog ... Alice rîse dispreţuitor. Ştii de ce Din-Nun şi-a schimbat atît de repede hotărîrea în mînăstirea Dangbote? Aflase că o patrulă militară urma să sosească la mînăstire venind prin „Pasul Ursului". Vestea o adusese unul din preoţii lama sosit după noi şi Din-Nun o aflase. Din acest motiv n-am trecut prin „Pasul Ursului".

Abia acum mi-a fost clară purtarea ciudată a lui Din-Nun la Dangbote, graba lui inexplicabilă, tăcerile lui enigmatice, şi răspunsurile evazive, inexpresive. Iar noi crezusem că a venit cu noi numai pentru că după întîmplarea cu preotul beat care-şi apropiase faţa sa groaznic strîmbată de faţa Alicei, nu mai putea rămîne în mînăstire şi el ne oferea un refugiu sigur.

— Un singur lucru nu-mi pot explica. Cine a venit în coliba de păstori în care am dormit prima noapte după avarierea avionului. L-ai văzut şi tu pe omul acela?

— Mi-au spus şi asta cei de la poliţie. Era Petitpière. Din-Nun îi propusese după aterizarea forţată a avionului să vină cu noi. Francezul refuzase. Curînd după plecarea noastră aflase de la căpitanul avionului că cei din Kathmandu sînt informaţi de prezenţa lui la bord şi că-l aşteaptă pentru a-l aresta. De aceea a plecat după noi. Din-Nun, care cunoştea regiunea, îi spusese că ne vom duce la coliba păstorească din apropierea mînăstirii Dangbote. Francezul ajunsese acolo înaintea noastră — acestea erau urmele misterioase ce duceau spre colibă. Negăsindu-ne în colibă, Petitpière revenise în vale pe o cărăruie pe care am mers mai tîrziu şi noi. Îşi închipuise că Din-Nun s-a răzgîndit pe drum şi că în loc de colibă s-a dus direct la mînăstire. Abia cînd n-a găsit urmele noastre pe cărăruia ce suia povîrnişul din faţă, spre mînăstire, s-a întors, după o scurtă odihnă, din nou la colibă. A ajuns acolo noaptea tîrziu şi a încercat să-l convingă pe Din-Nun să ne părăsească şi să se întoarcă împreună cu el în India unde, după părerea francezului, ar fi fost în mai mare siguranţă decît în Nepal. Din-Nun a refuzat şi astfel Petitpière a pornit singur la drum.

— Aşadar el fusese . . .

Mi-am amintit de primul nostru popas în împrejurimile mînăstirii Dangbote, de Din-Nun cu faţa întoarsă spre fereastră, de străinul care se furişase în colibă şi care, după discuţia cu Din-Nun, plecase repede. Tabouis *alias* Petitpière . . .

— Spune-mi, te rog, Alice, de unde a luat Din-Nun jeepul cu care ne-a trimis, atît de mărinimos, de la Dan-Norb la Kathmandu?

Alice rîse.

— L-a furat de la o patrulă militară care se oprise acolo.

— Asta mă face să cred că poliţistul acela n-a fost pînă la urmă chiar atît de idiot cum spuneai.

— Termină, Selvyn! Alice împături cu mişcări încete ziarul cu fotografia zîmbitorului Din-Nun şi apoi, de parcă mi-ar fi citit gîndurile, continuă:

— Din-Nun a fost un hoţ, fie că vrem sau nu să credem. N-are sens să ne gîndim la el. Şi pe urmă Dove-Koru, noi îi spuneam Mike Lunganul. El e cel care voia să ne fure aparatura radio.

Din-Nun şi sirdarul Koru, doi oameni complet diferiţi. Amîndoi însă hoţi. Alice are dreptate. Nu are sens să ne gîndim la ei.

Am rămas tăcuţi un răstimp.

— Tot n-au sosit veşti de la John? am întrebat.

— Nu.

Se auzi o bătaie în uşă. Intră doctorul alb, îi cunosc acum numele: Cecil Burnley. Nu-i european, ci neozeelandez. Nu-i însurat, şi are în jur de 40 de ani. A venit aici din India după cel de-al doilea război mondial şi s-a hotărît să rămînă în Kathmandu. De cîte ori venea să mă vadă povesteam despre Londra, Paris, Europa, despre pescuitul păstrăvilor în rîurile scoţiene şi despre expediţiile pornite în căutarea lui Yeti.

— Credeţi că toate riscurile ce şi le asumă fiecare expediţie doar pentru a captura o vietate care, la urma urmei ar putea fi doar o specie rară de urs, are vreun sens? Aţi văzut cu ochii dumneavoastră viaţa oamenilor din Himalaia — vărsat negru, tuberculoză, analfabetism şi mai ales o sărăcie de nedescris. N-am auzit încă de nici o expediţie care să fi venit aici doar pentru a îndepărta toate aceste neajunsuri şi a-i ajuta pe oameni.

Prin urmare vocea aceea profundă aparţinea doctorului Burnley.

— Ştiţi care-i vîrsta medie a locuitorilor din Himalaia? a continuat el. N-a încercat nimeni pînă acum să calculeze, dar după părerea mea nu atinge nici jumătatea vîrstei medii din orice ţară civilizată din Europa.

Nu se afla într-o dispoziţie bună. Pe urmă făcu însă brusc un semn cu mîna, de parcă ar fi vrut să şteargă ceea ce spusese mai înainte.

— Am o veste bună pentru dumneavoastră. Mîine va sosi aici Ashley împreună cu restul expediţiei.

— Se întoarce John! exclamă veselă Alice. Îmi pare atît de bine! Şi, emoţionată, se ridică în picioare.

— Cred, făcu doctorul Burnley şi ieşi grăbit, fără altă remarcă, din cameră.

22. ÎNTOARCEREA

Întoarcerea lui John la Londra a fost triumfală. Pe aeroportul din Croydon aşteptau mii de oameni curioşi, veniţi acolo cu mult înainte de ora aterizării avionului „Companiei indiene de zbor“ din Delhi.

Gazetari, fotografi, operatori de film, toţi aşteptau nerăbdători. Filip Baker, cel mai tînăr reporter de la „London Telegraph“ (al cărui spirit întreprinzător era luat în rîs de cîţiva dintre colegii lui mai în vîrstă) avusese, în urmă cu două zile, o convorbire telefonică cu John, la Kathmandu. Era doar un eveniment senzaţional. John Ashley aducea 13 fire

de păr din blana lui Yeti! Treisprezece fire maron ruginii care rămăseseră în mîna neînfricatului conducător al expediţiei în timpul luptei sale cu Yeti. Prin urmare nu era un scalp ca cel păstrat într-o mînăstire din Himalaia, despre care preoţii lama afirmă că ar fi aparţinut lui Yeti, dar pe care nici un european nu l-a văzut şi despre a cărui autenticitate specialiştii îşi exprimă îndoieli, ci treisprezece fire veritabile din blana unui om al zăpezilor şi încă viu... primul atins vreodată de mîna unui alb! Mii de londonezi curioşi voiau să-l vadă pe bărbatul care s-a luptat atît de curajos cu misterioasa vietate himalaieză şi a fost rănit de aceasta.

Una din cele mai mari societăţi comerciale britanice i-a oferit telegrafic lui John să expună în vitrinele sale de pe Regent Street, într-o cutioară special amenajată, toate cele 13 fire din blana lui Yeti şi, bineînţeles, să încheie o asigurare corespunzătoare pentru acest preţios trofeu. Preşedintele „Societăţii antropologice a Regatului Britanic", Sir Patrick Stanley Rous, a declarat că membrii societăţii şi el personal aşteaptă cu mare nerăbdare sosirea lui John Ashley şi că vor fi fericiţi dacă acesta le va face onoarea de a relata întîlnirea sa cu omul zăpezilor. Unul din cotidienele de seară londoneze, „Evening Standard", a scris că cele 13 fire din blana lui Yeti reprezintă o răspîntie epocală în cercetările antropologice contemporane însoţind această afirmaţie întrucîtva exagerată de lista tuturor erorilor săvîrşite de oamenii de ştiinţă de renume mondial în cercetările şi expunerile lor cu privire la apariţia şi evoluţia omului. Societatea, al cărui ţel suprem era să contribuie la descoperirea şi menţinerea în om a unei atitudini mai bune faţă de animale, tipărise manifeste conţinînd un protest vehement pe de o parte împotriva expediţiei ce-l căutase pe Yeti şi pe de altă parte îm-

potriva cruzimii cu care au fost smulse din blana lui Yeti cele 13 fire. Londra se pregătea pentru sărbătorirea eroului expediţiei, John Ashley. Tot Londra protesta. Mii de londonezi aşteptau cu nerăbdare după cum am mai spus, în ziua aceea memorabilă, aterizarea avionului „Companiei indiene de zbor", care transportase cele 13 fire din blana lui Yeti, pe John şi pe alţi cîţiva membri ai expediţiei.

Nu eram încă pe deplin întremat, dar niciodată în viaţa mea nu dorisem mai mult ca acum să mă întorc acasă.

Cînd doctorul Burnley ne anunţase că a doua zi John urma să-şi facă apariţia în Kathmandu, am devenit nervos, nerăbdător şi simţeam o agitaţie în tot trupul.

A doua zi, seara tîrziu, am auzit un ciocănit în uşă.

— Intră, am strigat.

În prag stătea John, obosit, cu faţa nebandajată, dar purtînd urmele unor cicatrice proaspete.

— John! Eram cu adevărat bucuros să-l văd iar, şi el părea impresionat de revederea noastră.

— Am trecut întîi pe la tine, Selvyn, mi-a spus sincer şi a început să mă întrebe cum mă simt.

Ce mult s-a schimbat, mi-am zis, atunci cînd am încercat să-l conving că aş putea părăsi spitalul din Kathmandu şi în clipa aceea.

— Nu trebuia să te trag în groapa aia. Acum n-am să mai fac altă greşeală. Nu ai voie să părăseşti spitalul pînă nu vei fi complet sănătos. A fost o idee nebunească, îşi reproşă el.

— Totul e-n perfectă ordine, John, m-am străduit eu să-i potolesc mustrările de conştiinţă recent trezite în el. Îmi pare bine că tu nu ai păţit nimic rău. Omul zăpezilor n-a mai apărut?

— Nu. John dădu din mînă. Am aşteptat încă trei zile, dar n-a apărut. Am găsit ceva în peştera

elveţianului. Băgă mîna în buzunar şi scoase o cutie de metal cu cîteva role de film.

— Filmul elveţianului, am zis. Splendid! Vei avea deci nu numai ce a filmat Martin, dar şi secvenţele filmate de elveţieni. Asta înseamnă tot atît cît ar fi însemnat dacă-l aduceai pe Yeti viu.

— Nu-i adevărat, Selvyn, şi-i păcat. Tăcu un moment, apoi scoase o hîrtie din buzunar şi mi-o întinse. Era o scrisoare adresată lui John de către redactorul-şef de la „London Telegraph". Citeşte, mai ales, sfîrşitul, şi John îmi arătă ultimele două paragrafe.

Am sărit repede peste cîteva fraze politicoase. *„Îmi pare rău, John, că trebuie să-ţi spun sincer ce lipseşte reportajelor dumitale. Eşti un gazetar de excepţie şi ştii singur, mai bine ca oricine, ce doresc să citească abonaţii noştri. Desigur că i-a interesat reportajul despre vărsatul negru, dar cu mult mai bucuroşi ar fi vrut să citească cum aţi reuşit să-l prindeţi pe Yeti viu şi tot ce ar fi fost în legătură cu asta, chiar dacă cea mai mare parte din cele scrise n-ar fi fost decît născociri. Ştiu că la o altitudine de 17 000 de picioare poţi scrie cu mult mai greu reportaje senzaţionale decît aşezat în faţa unui birou comod. Şi totuşi . . .*

Desigur, vei fi de acord, la întoarcerea dumitale, cu modificările aduse reportajelor ce ni le-ai trimis, pe care le-am considerat prea concrete — ca să mă exprim aşa — şi le-am adaptat stilului cu care cititorii noştri erau deprinşi din partea celui mai bun reporter al nostru, John Ashley . . ."

Aceasta era, prin urmare, recunoştinţa pe care şeful, Arthur Steel, i-o arătase lui John, pentru toate primejdiile la care s-a expus zilnic cel mai bun reporter al „London Telegraph"-ului, pentru toate suferinţele şi eforturile inimaginabile. Redactorul-şef vroia senzaţie.

— Omul ăsta ar merita... am început eu, dar John m-a întrerupt, a dat cu lehamite din mînă şi a întrebat:

— Unde-i Alice?

— La hotel. Avea deja biletul de avion, dar s-a hotărît să ne aştepte.

Faţa lui John se lumină.

— Eram sigur că mă aşteaptă, zise şi în acel moment era din nou vechiul John, cel pe care-l cunoscusem. Deveni nerăbdător şi se pregăti să plece. Pretextă că nu trebuie să mă obosească prea mult, că sînt încă slăbit, că am nevoie de odihnă şi se ridică în picioare.

— John! l-am strigat încet. Lui Alice i-au amputat trei degete de la mînă.

— Cum? Trei degete! Trebuie să alerg la ea, mi-a spus şi şi-a luat în grabă rămas bun.

Peste o clipă am auzit demarajul unei maşini pe asfaltul denivelat al şoselei. John se grăbea să o vadă pe Alice.

Ziua următoare m-au vizitat Alice, John, Martin, Singh şi cîţiva şerpaşi. Toţi m-au consolat şi mi-au spus că vor pleca fără mine.

— Unde-i Tryg? i-am întrebat.

Martin se uită la John.

— Unde l-aţi lăsat pe băiat? am repetat nerăbdător.

— A rămas la Phusan Dju, aproape de locul unde l-am găsit. Cred că-i cea mai bună soluţie, îşi găseşte el un rost pe acolo, zise John.

— L-aţi lăsat acolo? Nu-mi venea să cred că băiatul nu a venit împreună cu ceilalţi, şi totuşi ce altceva puteau face? Ce sens ar fi avut să-l aducă la Kathmandu?

— I-am lăsat conserve, ciocolată...

— Nu v-a fost milă de el? am întrebat întrerupînd enumerarea lui John.

Martin privea pe fereastră în stradă.

— Ba da, ne obişnuisem cu el. Dar ce era să facă aici? John ridică din umeri.

Povesteau despre cîte-n lună şi în stele, se întorceau mereu la peripeţiile prin care trecuseră, John vorbea despre pregătirile de zbor. Nu-i ascultam, gîndurile mele erau la confluenţa rîurilor Sun şi Kosi. Pe undeva, pe acolo, îl lăsaseră pe Tryg. „Ia-mă cu tine, sahib, am să devin ceea ce eşti tu." Pe platoul de sub poalele gheţarului Reipi băiatul, cu cîinele alături, îşi ia rămas bun. „Ia-mă cu tine." Unicul prilej al băiatului din Himalaia, unica ocazie în viaţă, de a nu se întoarce la mizerie, în întunecosul ev mediu plasat în secolul douăzeci. Trebuiau să-l ia cu ei.

Trei zile la rînd, dimineţile şi după-amiezile, aşteptam să plece toţi cei care veneau să mă vadă. Vroiam să fiu singur. Aveam nevoie de singurătate.

În a patra zi, spre seară, a intrat în odaie doctorul neozeelandez.

— E mai bine, nu? a întrebat vesel. Veţi putea pleca împreună cu ceilalţi. Începu să-mi relateze o întîmplare petrecută dimineaţa în spital, dar deodată se opri. Peste o clipă mă întorc însoţit de cineva care vrea să vă vadă. Ghiciţi, cine-i? N-am ştiut ce să-i răspund. Doctorul Burnley ieşi din cameră.

Stăteam întins în semiîntuneric, cu ochii pe jumătate închişi. Mă aşteaptă deci şi pe mine. John trebuie să fie nerăbdător, cu siguranţă, ar fi vrut să se afle de acum la Londra. Am să le spun să se întoarcă fără mine. Azi le voi spune şi voi fi ferm. Îi urmez după o săptămînă sau două, tot nu-mi este mie încă prea bine.

De dincolo de uşă se auzi un zgîriat pe lemn.

Cîte reportaje o fi trimis John deja la Londra?

Un nou zgîriat. Ce-o fi?

Uşa s-a deschis încet. Nu-mi venea să-mi cred ochilor. În deschizătura ei se oprise zîmbitor Tryg.

— Cum ai ajuns aici? l-am întrebat uluit.

— Singur, mi-a răspuns simplu.

În spatele lui Tryg se afla doctorul Burnley.

— Cîte mile ai mers pe jos?

Băiatul îl privi fără să priceapă pe doctorul neozeelandez. Nu ştia ce sînt milele. Dar nici oboseala nu ştia ce este. Călătorise singur, noaptea se odihnea puţin şi odată cu zorile pleca iar la drum.

Din frînturi de povestire am putut să-mi imaginez ce a simţit băiatul cînd ultimii membri ai expediţiei au dispărut din vedere şi a rămas singur. Începuse să plîngă şi se reîntorsese în satul unde l-am găsit noi. Rămăsese acolo două zile. Oamenii îl tot întrebaseră dacă l-a prins pe Yeti, unde l-a ascuns şi de ce nu l-a adus cu el. Rîdeau de el şi de tot ce spunea. Un singur suflet îi rămăsese alături: cîinele.

A treia zi dimineaţă a părăsit satul. Nici n-a întors măcar privirea să vadă cocioabele presărate ici-colo pe dealuri, printre rododendronii în floare. Se grăbea să ajungă la Kathmandu. Pe drum s-a hrănit cum a putut. Unii oameni erau buni, îi dădeau de mîncare, alţii spuneau că n-au nici pentru ei.

Acum se afla aici, mic şi obosit, şi ştiam că aşteaptă ce am să-i spun.

— Unde-i Ham? l-am întrebat.

— Afară. Arătă cu capul spre coridor. Am rîs.

— Ce să fac cu tine? De fapt întrebarea mi-o adresasem mie însumi. Poate fi pentru a doua oară înşelat în aşteptări acest copil?

Ochii lui negri nu se dezlipeau de pe buzele mele, aştepta decizia care avea să-i hotărască soarta.

I-am luat mîna.

— Ai să vii cu mine.

N-a spus nimic. A plîns.

Prin urmare mă hotărîsem. Iar acum, înaintea aterizării pe aeroportul londonez, băiatul Tryg şedea lîngă mine, la fereastra avionului, plin de curiozitate şi uimire. La picioarele lui sta culcat Ham.

— Peste cîteva momente vei vedea Londra, l-am făcut atent pe băiat. Apăru estuarul Tamisei şi de jur împrejur, ca o mare, oraşul cu cîteva milioane de locuitori.

John se ridică nerăbdător din fotoliul de lîngă mine. Aştepta să se vadă mai repede acasă, se bucura de invitaţia Societăţii de antropologie a Regatului Britanic, cele treisprezece fire din blana lui Yeti le avea ascunse într-o cutioară de argint dăruită de superiorul mînăstirii Ciugting. Le va arăta ziariştilor, telereporterilor şi tuturor acelora care vor veni la aeroportul Croydon din apropierea Londrei. Era convins că vor veni, el însuşi doar este ziarist şi ştie că o asemenea ocazie nu se scapă.

Ştiam că bucuria lui nu-i deplină. Dacă l-am fi prins pe omul zăpezilor, altceva ar fi fost. Nu-l aduceam pe Yeti, ci doar 13 fire din blana lui, închise într-o cutioară de argint. Nici Alice, nici Singh, ba nici chiar Martin nu ne-au însoţit.

Singh se hotărîse să rămînă la Delhi pentru a-şi rezolva unele probleme ce nu suportau amînare şi ne va urma după cîteva zile. Înaintea plecării noastre la Londra, îi spusesem în glumă că aveam impresia că interesul lui pentru Yeti era mai mic decît al lui John, deşi el este antropolog şi problema omului zăpezilor ar trebui să-l intereseze în cea mai mare măsură. A zîmbit doar şi mi-a răspuns:

— Noi, indienii, privim cu mai mult calm lucrurile astea decît voi, europenii. Şi pe urmă, sînt convins, după cele văzute şi aflate în timpul expediţiei, că Yeti ar trebui să-i intereseze mai mult pe zoologi

decît pe antropologi. Nu-i spune însă lui John, i-ar strica bucuria.

Răspunsul lui Singh mă surprinsese, dar eram prea obosit pentru a continua discuţia.

Martin Shepherd, operatorul nostru, trebuia să aştepte la Kathmandu întoarcerea celuilalt grup de şerpaşi care întîrziase pe drum şi să aibă grijă de transportul în Anglia al aparatelor ce le avusesem cu noi în expediţie, ca şi al colecţiei de exponate ştiinţifice culese în Himalaia.

Cu o zi înainte de plecare, cînd puteam de acum să mă ridic fără ajutor şi cînd priveam curios de la fereastra spitalului una din străzile capitalei nepaleze, intră în cameră John. Mai bine zis năvălise. Se vedea imediat că-i foarte tulburat.

— Alice nu vine cu noi, mi-a spus iritat.

— De ce?

— Rămîne aici. John făcu o pauză. Rămîne împreună cu doctorul Burnley, adăugă.

— Cu doctorul neozeelandez? am repetat surprins.

John încuviinţă din cap.

— Păcat, zise. Ştii cît mă afectează asta. Ca şi cînd ar fi vorbit mai mult decît dorise, întrebă: Ai să poţi zbura mîine, nu?

— Sigur, i-am răspuns, cu toate că zborul meu era incert. Doctorul Burnley mă sfătuise în dimineaţa aceea să-mi amîn plecarea cu cîteva zile. Poate l-aş fi ascultat, dar acum îmi dădeam seama cum se simte John — se bucurase doar atît de mult s-o revadă pe Alice — aşa că mîine plecăm sigur.

Alice a venit să ne conducă la aeroport. Era însoţită de doctorul Burnley. Veniseră cu maşina lui neagră, strălucitoare. John se purta de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat şi s-ar fi despărţit doar pentru cîteva zile.

Cînd ne-am strîns pentru ultima oară mîinile, i-a spus:

— Nu te supăra, John.

Am văzut că are lacrimi în ochi.

Mi-au ajutat să mă urc în avion. Am mai privit o dată din uşa avionului. Alice, cu capul descoperit, îl prinsese de braţ pe doctor, iar mîna stîngă, la care îi lipseau trei degete, o băgase în buzunar. Doctorul ne-a zîmbit, Alice ne-a făcut pentru ultima oară semne de rămas bun.

John a zîmbit şi el.

— Adio, Alice. Se aşeză apoi pe un fotoliu lîngă fereastră, scoase cutiuţa cu cele 13 fire din blana omului zăpezilor şi le privi aşa cum stăteau, legate cu o aţă neagră, pe fundul minusculei racle de argint.

23. ULTIMA AVENTURĂ

Avionul cobora încet pe deasupra periferiilor londoneze, se aplecă pe aripa stîngă, descrise un arc de cerc şi se pregăti să aterizeze. Tryg se prinsese cu amîndouă mîinile de marginile fotoliului.

— Nu te teme, peste cîteva clipe sîntem pe pămînt, l-am liniştit.

Avionul atinse pista de beton, mai rulă un timp cu viteză şi pe urmă se opri. Scara mobilă fu apropiată de aparatul de zbor, uşa se deschise. John se grăbi să coboare primul. Tryg se ridică, într o mînă ţinea cureluşa cu care era legat Ham, iar cu cealaltă îmi ajută să mă ridic.

Îndată ce John apăru în uşa avionului, reporterii dădură năvală spre scări, declanşatoarele aparatelor de filmat începură să ţăcăne. John scoase cutia de argint, o ridică în sus, deasupra capului, şi flutură mîna.

Era iar vechiul John pentru care recunoaşterea succesului însemna totul. În clipa aceea uitase desigur fluturarea mîinii de femeie de pe aeroportul din Kathmandu, uitase cicatricele de pe obraz, uitase toate decepţiile provocate de expediţie. În timp ce John răspundea la întrebările gazetarilor curioşi, Tryg stătea deoparte, singur şi părăsit, alături de cîinele său. Nu văzuse niciodată atîţia oameni, nu trăise niciodată asemenea emoţii.

Am coborît încet, şchiopătînd, din avion.

— Sînteţi doctorul Haig? m-a întrebat un tînăr cu un blocnotes reportericesc în mînă, în timp ce-l priveam pe John răspunzînd la întrebările reporterilor. Am dat din cap.

— Sînt Filip Baker de la „London Telegraph", s-a prezentat el. N-aţi dori să împărtăşiţi cititorilor noştri, în cîteva cuvinte, impresiile dumneavoastră din expediţie?

Se pregătise să scrie, aştepta doar să încep.

Ar fi trebuit, de fapt, să-i comunic bilanţul expediţiei noastre. Tot nu i l-ar fi comunicat nimeni atît de sincer. Îl auzeam pe John vorbind calm în microfonul întins de un reprezentant al unei societăţi de radiodifuziune: *„Clipa în care m-am aruncat asupra omului zăpezilor mi-a dat cea mai puternică emoţie trăită vreodată. Nu vă puteţi imagina . . ."*

Filip Baker mă privea nerăbdător, voia să-mi amintească că-i timpul să spun ceva.

— A fost într-adevăr extraordinar. Am adus cu mine din această expediţie ceva ce a schimbat fundamental concepţiile mele despre viaţă. Permiteţi-mi să

enumăr concis bilanţul strălucit al expediţiei: trei degete amputate, o faţă desfigurată, multiple fracturi, 13 fire din blana lui Yeti . . .

Tînărul gazetar m-a privit întîi surprins, pe urmă a rîs.

— Excelent, aş dori acum şi amănunte.

Am tăcut.

Părăsind aeroportul, John m-a întrebat:

— N-ai intenţionat, prin cele declarate tînărului acela, să diminuezi reuşita expediţiei noastre, nu-i aşa? Ai fost doar spiritual, cum sîntem noi, englezii, nu?

— Sigur, cel puţin m-am străduit.

John a rîs mulţumit.

— Nu m-am aşteptat că vor fi atîţia oameni. Este un mare succes, categoric. Tăcu o clipă şi apoi continuă: McFarland a murit acum o săptămînă. Trebuie să ne ducem la biroul avocaţilor Crok & McClay, să vedem testamentul. Cît l-or fi costat oare aceste 13 fire de blană? John începu să calculeze.

— Nu face glume de prost gust, John, i-am spus dezgustat.

John însă nu mă asculta. Nu încetase să calculeze cît îl costase pe unchiul meu, Robert McFarland, expediţia pe urmele lui Yeti. Priveam pe fereastra aburită alunecarea rapidă a caselor londoneze. În locul lor vedeam însă o încăpere lungă, cu pereţii decoraţi cu capete împăiate de animale sălbatice şi cu porumbei de metal atîrnaţi de tavan care se puneau în mişcare atunci cînd apăsai cu mîna butonul unui mecanism ingenios. Mîna moartă a lui Robert McFarland.

— Phii! constată uluit John. N-ai zice că o asemenea expediţie poate costa atît. Şi cu ce te-ai ales? Cu 13 fire de păr. John rîse.

În momentele acelea nu eram în stare nici să-l

privesc. Îmi părea mai ciudat decît fusese răposatul meu unchi.

Am încetat de a mă mai gîndi la Yeti. Himalaia rămăsese departe, în urmă, vîrfurile ei albe se contopeau cu cerul albastru şi undeva, dincolo de pereţii abrupţi ai gheţarului veşnic, s-a ascuns omul zăpezilor. Printre rododendronii roşii, albaştri, roz şi galbeni înaintează, încet, îndreptîndu-se spre rîu, un convoi de ţărani zdrenţăroşi, purtînd trupul unui copil mort de vărsat negru, pentru că nu i-a dat nimeni ajutor.

La Kathmandu, domnul Kazariewicz, negoţ cu animale exotice, aşteaptă ca Yeti să fie prins. Ar fi dispus să plătească oricît, pentru că ar cîştiga cu mult mai mult dacă l-ar expune pe omul zăpezilor în timpul unui turneu prin lume. Poate că doar o mică parte din ceea ce ar cîştiga întreprinzătorul aventurier, Kazariewicz, prin expunerea lui Yeti ar fi suficient pentru ca niciodată un convoi mortuar purtînd trupul micuţ al unui copil mort de o groaznică boală, să nu se mai îndrepte spre confluenţa rîurilor Sun şi Kosi. Vărsatul negru nu este însă o atracţie ca Yeti . . .

— Ajungem, a zis John şi a scos din nou cutioara de argint cu cele 13 fire. Un fleac şi ce curioşi sînt oamenii să-l vadă, adăugă şi ciocăni cu două degete în capacul cutiei, manifestîndu-şi parcă el însuşi admiraţia adîncă faţă de minuscula raclă şi de conţinutul ei.

Ziua următoare preţiosul conţinut al cutiei fu expus într-o vitrină de pe Regent Street, una din cele mai animate străzi londoneze. Din momentul în care cele 13 fire din blana lui Yeti, însoţite de un scurt comentariu şi de cîteva clişee reprezentînd echipamentul expediţiei, fură expuse, nu te mai puteai mişca pe Regent Street. Soseau întruna noi curioşi,

încît, la sfîrşit, a trebuit să fie oprită circulaţia. Toţi voiau să vadă cele 13 fire roşietice rămase în palma lui John după lupta cu omul zăpezilor. „London Telegraph" lucra din plin. Declaraţia mea cu privire la bilanţul expediţiei a fost publicată integral şi în forma originală, doar la sfîrşit, Filip Baker adăugase: *„Doctorul expediţiei, Selvyn Haig, mi-a spus toate acestea în glumă, după aterizarea avionului"*.

John Ashley deveni centrul atenţiei întregii Londre, ba mai mult, al întregului imperiu britanic. La redacţia lui „London Telegraph" începură să sosească sute de scrisori — printre care oferte de căsătorie. John era din nou un om fericit.

N-am putut rezista. A doua zi dimineaţă m-am dus la biroul avocaţilor Crok & McClay. John n-a vrut să mă însoţească.

— Avem destul timp, mi-a spus, testamentul nu fuge, am treburi mai importante acum. Cui îi stă gîndul la morţi?

M-am dus, prin urmare, singur. M-a primit domnul McClay şi cu toată curtoazia, care ţinea de meseria lui, a început să mă pună la curent cu formalităţile legate — conform legislaţiei britanice — de executarea ultimei dorinţe.

— Este de datoria mea, doctore Haig, să vă atrag atenţia că trebuie să respectaţi cu precizie toate condiţiile impuse de testament. De aceea aş dori să reflectaţi bine la dorinţa exprimată în testamentul său de domnul McFarland. Dacă nu vă simţiţi în stare sau nu doriţi s-o îndepliniţi, spuneţi, vă rog, deschis, pentru a nu ajunge mai tîrziu la complicaţii juridice neplăcute.

Ascultam în tăcere glasul oficial al domnului McClay. Oare testamentul unchiului va fi ultima sa glumă?

— M-aţi înţeles, doctore Haig?

— Da.

McClay rupse pecetea de pe plicul alb pe care scria cu o caligrafie mare, *Doctor Selvyn Haig*, îşi drese vocea, aşa cum făcea probabil de ani de-a rîndul, din totdeauna, înainte de a începe să dea citire ultimelor dorinţe ale acelora care vor să mai fie ascultaţi şi după moarte.

Nu reţinusem din cauza formulării seci, funcţionăreşti, lipsite de căldură umană, introducerea la testamentul lui McFarland. Cînd domnul McClay, cu un zîmbet abia schiţat, dădu citire ultimelor reflecţii ale unchiului meu, am ciulit urechile, încercînd să mă concentrez.

„. . . toată viaţa am fost considerat ca un om căruia îi lipseşte o doagă", citi domnul McClay. *„Politicoşii mă numeau bizar, ceilalţi, care nu-şi prea pierd timpul cu politeţurile — printre ei te numeri şi tu, dragă nepoate, ca şi John Ashley, de fapt — cred că sînt nebun. Uneori chiar şi-au exprimat această părere cu glas tare într-o engleză foarte corectă. Instalaţiile mele mecanice care pun în mişcare, la o apăsare pe buton, porumbeii de tablă vi s-au părut tuturor a fi mai curînd o nebunie decît bucuria plină de ciudăţenie a unui bătrîn care, în afară de zidurile cenuşii ale singuraticului domeniu Ramsgate şi în afară de cărţile de arheologie, nu are nimic pe lumea asta. Nimic viu care să răsplătească dragostea cu dragoste. N-a fost însă mai mare nebunia de care aţi dat dovadă voi, pe care nu vă consideră nimeni drept nebuni, atunci cînd aţi acceptat oferta mea?*

Am fost sărac, dragă Selvyn, foarte sărac, cu toate că las în urma mea ceea ce orbii numesc bogăţie. Pentru că am fost singur.

Cînd m-am hotărît să dau o parte din averea mea pentru finanţarea expediţiei de prindere a lui Yeti, am vrut să-ţi produc o bucurie ţie, rudei mele celei

mai apropiate, am vrut să ai parte de o aventură; în adîncul sufletului meu îmi imaginam cum voi citi numele tău pe prima pagină a ziarelor. Numele tău în locul fiului pe care nu l-am avut niciodată. După ştirile referitoare la expediţia voastră şi după singura scrisoare pe care mi-ai trimis-o la întoarcerea în Kathmandu, am ajuns la concluzia că — în afară de faptul că am trimis nişte oameni tineri, atît de puţin pregătiţi şi fără nici o experienţă, ca tine şi ceilalţi, să-şi rişte viaţa — n-am făcut nici o nebunie. Singurul lucru consolator este că aţi scăpat cu viaţă din această aventură".

— Să continui?

Am dat din cap.

„Cînd ai să afli condiţiile mele poate că ai să mă consideri iar nebun. Nu-ţi las întreaga avere, cu toate că te iubesc, sau poate tocmai de aceea nu. Cînd te vei căsători, vei putea locui oricînd la Ramsgate. În codicilul anexat la testament se prevede ce încăperi poţi folosi. Îţi las în afară de toate armele mele (se află printre ele unele care provin din secolul al XVI-lea), a undiţelor şi a celor două portrete ale mamei tale de pe vremea cînd era copil, a zecea parte din venitul anual ce mi-ar fi revenit de pe urma averii mele. Cu condiţia însă de a face din Ramsgate un loc de refugiu pentru oameni ca mine, pentru aceia care au rămas singuri, fără o altă fiinţă care să dea sens vieţii lor. Simplul sens al vieţii unui om obişnuit.

Şi încă ceva trebuie să aduci la îndeplinire, pentru ca dispoziţiile testamentare să aibă valabilitate: să nu te mai antrenezi niciodată în aventuri ca cea în care te-a trimis unchiul tău iubitor, Robert McFarland."

Domnul McClay conteni lectura. Auzeam ticăitul pendulei vechi de pe peretele afumat, din penumbra

vechiului birou puteam vedea cerul limpede boltit deasupra acoperişurilor murdare din Londra.

— Cît timp de gîndire vă trebuie, doctore?

— N-am nevoie de timp de gîndire. Primesc, am spus.

Domnul McClay m-a privit uimit. În acel moment cu siguranţă n-a priceput de ce n-am luat testamentul unchiului meu drept o bizarerie.

Stăteam împreună cu Tryg retraşi în spatele mulţimii de pe Regent Street. Nu eram încă pe deplin restabilit, dar nu m-a lăsat inima, trebuia să-i văd pe amatorii de senzaţii, curioşi să vadă cele 13 fire de păr. Băiatul nu-şi revenea din uimire. Nu înţelegea nimic din imensul interes produs de ele.

Peste două zile îl duc în Scoţia, îl înscriu la şcoala unde am învăţat pe vremuri şi eu. Tryg se va instrui, nu va mai paşte iacii şi nici nu va mai însoţi expediţii pe Reipi. Poate că uneori se va mai duce şi în ţara sa, pentru a opri convoiul mortuar din apropierea locului de confluenţă a rîurilor Sun şi Kosi.

Am rîs. Ce planuri! Băiatul nici n-a împlinit încă 14 ani.

Mulţimea fremăta. Un tînăr leşinase, îl scoseseră încet din marea aceea unduitoare de trupuri omeneşti. Bilanţul crescuse: trei degete amputate, cicatrici pe faţă, fracturi multiple, o criză cardiacă, 13 peri din blana lui Yeti.

Se auzi un zornăit de geamuri, ţipete, alte ţipete, mulţimea se mişca, cineva strigă după ajutor. Poliţişti călare îşi făcură drum pînă la vitrina unde era expusă cutia de argint. O femeie bătrînă ridică pumnul însîngerat şi începu să ţipe isteric.

— Mă călcaţi în picioare, nebunilor! striga celor din jur un bătrîn căruia îi căzuse pălăria de pe cap. Mulţimea vuia. Nimeni nu dădea înapoi, doi oameni erau împinşi în vitrina cu geamul spart.

— Cutia a dispărut! Firele nu mai sînt! ţipă cineva şi cei ce auziră, repetară strigătul.

Se iscă o larmă groaznică. Veniră alte întăriturí poliţieneşti. Cu mare greutate am reuşit să mă eliberez din labele mulţimii. Tryg mă ţinea strîns de mînă.

Ne-am îndepărtat încet de Regent Street şi de vitrina spartă, de unde dispăruse cutioara de argint cu cel mai de preţ lucru adus de John din Himalaia. Am mai auzit un timp freamătul mulţimii, cîteva maşini de intervenţie ale poliţiei trecură pe lîngă noi. Era o zi frumoasă de primăvară şi în parcul prin care treceam, perechi de îndrăgostiţi se ţineau de mîini.

— Cum ţi-a plăcut? l-am întrebat pe băiat.

— A fost îngrozitor, oftă.

Ne-am aşezat pe una din băncile goale. Am scos din buzunarul hainei cîteva scrisori sosite dimineaţa. Nu mă grăbeam să le citesc, n-aveam poftă să mă gîndesc la nimic, doar să gust, după atîta vreme, această frumoasă, calmă şi însorită zi, într-un parc londonez. Printre scrisori se afla şi o telegramă, tot necitită şi ea. Am deschis-o din curiozitate.

„Spune-i cu menajamente lui John, că pe clişeul făcut, Singh a constatat şi specialiştii nepalezi au confirmat că nu este vorba de Yeti, ci de o specie rară de urs tibetan. Urmează scrisoare“. Semna Martin Shepherd.

— De ce ai tăcut? m-a întrebat băiatul. Te supără ceva? Spune-mi, insistă Tryg. Am dat din mînă.

În faţa noastră, dincolo de lacul artificial, se înălţa o clădire cenuşie pe care scria cu litere mari „MUNICIPAL HOSPITAL“. Pe poarta larg deschisă tocmai intra o ambulanţă.

— N-ai crede, Tryg, prin cîte aventuri poate trece

un om într-o clădire obişnuită ca asta, mai multe decît în Himalaia, în căutarea omului zăpezilor.

Băiatul m-a privit fără să înţeleagă. Nu i-am mai explicat nimic, nu aveam ce. M-am hotărît ca mîine dimineaţă să întreb, în clădirea de peste drum, dacă n-au nevoie de un doctor abia întors dintr-o inutilă şi ultimă expediţie întreprinsă în viaţa lui pe urmele omului zăpezilor.

ÎN LOC DE POSTFAŢĂ

În anul 1906 a apărut pentru prima dată în presa europeană numele de Yeti. La întoarcerea sa din Tibet, englezul H. J. Elwes, expusese „Societăţii regale britanice de botanică şi geografie" observaţiile sale cuprinzînd descrierea unei vietăţi misterioase văzută de el în timpul călătoriei prin Tibet. Elwes schiţase chiar, după cum o mai păstra în amintire, silueta lui Yeti. În afară de Yeti, denumire preluată din graiurile locuitorilor Himalaiei, prinse rădăcini în engleză şi denumirea de Abominable Snowman — hidosul om al zăpezilor — deoarece, conform schiţelor executate de Elwes, părea să fie vorba de o vietate cu adevărat foarte urîtă.

V-aţi fi aşteptat ca după această descoperire să dea năvală în Tibet, în locurile unde, după mărturiile sale, călătorul englez îl văzuse pe Yeti, numeroase expediţii ştiinţifice, pentru a verifica adevărul relatărilor lui Elwes şi a încerca să o prindă — vie, ori moartă —, pe făptura neclasată încă printre vieţui-

toarele cunoscute pînă acum. Nimic de felul acesta însă nu s-a petrecut. De ce? Unul din motive putea să fie şi faptul că Tibetul era pe atunci un ţinut greu accesibil europenilor. Să ne amintim numai relatările călătorului suedez Sven Hedin, care a încercat de cîteva ori să ajungă în capitala Tibetului, oraşul Lhasa. S-a deghizat în băştinaş, nu l-au descurajat nici chinurile groaznice suportate în timpul călătoriei prin Tibet şi totuşi nu şi-a putut realiza planul. Ca nişte umbre nevăzute îl urmăreau iscoadele potentaţilor tibetani. A fost de ajuns o singură mică greşeală şi călătorul suedez s-a trădat. În clipa în care îşi închipuise că nu-i nimeni prin jur, pînă la o mare depărtare, care să-l observe, Sven Hedin sărise în şaua calului.

Deoarece nici un slujitor băştinaş — aşa cum dorea să pară călătorul suedez — nu călărea pe atunci, acesta fiind un privilegiu al nobililor, iscoadele bine ascunse apreciaseră just că este vorba de un european travestit.

Ceea ce n-a dus la bun sfîrşit Sven Hedin a reuşit cercetătoarea engleză Neel, care, după îndelungi şi grele călătorii printr-o ţară necunoscută, fără hărţi, în condiţii atmosferice nefavorabile, travestită în cerşetoare, a ajuns, în cele din urmă, la Lhasa.

Bineînţeles că în aceste condiţii era greu să trimiţi expediţii ştiinţifice într-o ţară ai cărei conducători erau convinşi că orice străin este un spion.

Curînd după aceea omul zăpezilor a fost uitat, mai ales cînd, într-o bună zi, descrierea şi schiţele lui Elwes au dispărut. Interesul pentru tainica făptură himalaieză a reînviat abia la nouă ani după descoperirea ei de către călătorul englez.

Un alt englez, J. R. O. Gent, a trimis în 1915 „Societăţii regale britanice de botanică şi geologie" o scrisoare în care relata întîlnirea sa cu Yeti, din

nou în Tibet şi pe care îl descria ca pe o fiinţă asemănătoare unei maimuţe cu faţa acoperită de o blană cafeniu deschis. Gent măsurase cu grijă urmele lui Yeti şi constatase că sînt lungi de 18 degete (45,72 cm) şi late de 6 degete (15,24 cm). Societatea de ştiinţe publicase în revista sa scrisoarea lui Gent, dar lumea, care avea pe atunci griji mai grele decît Yeti — era al doilea an de cînd începuse primul război mondial — nu manifestase prea mare interes pentru descoperirea lui Gent.

În perioada dintre primul şi al doilea război mondial mai apăruseră cînd şi cînd în ziare declaraţii ale alpiniştilor care încercaseră să escaladeze vreunul dintre versanţii himalaezi, declaraţii cuprinzînd relatări ale localnicilor care afirmau că l-au văzut cu propriii lor ochi pe Yeti. O nouă senzaţie a produs abia în anul 1948 relatarea a doi geologi norvegieni care au declarat că au văzut doi oameni ai zăpezilor, că au pornit în urmărirea lor pe schiuri, i-au ajuns şi unul din norvegieni l-a lovit chiar pe un om al zăpezilor cu băţul. Al doilea geolog, spuneau ei, a trebuit să tragă, deoarece altfel Yeti l-ar fi sfîşiat pe camaradul său.

Nu vi se pare că nici unul dintre cei care au afirmat că l-au văzut pe misteriosul Yeti nu a adus pînă acum nici o dovadă concludentă privind existenţa lui? Însemnările şi desenele lui Elwes s-au pierdut. Gent nu avusese la el un aparat de fotografiat, iar geologii norvegieni fuseseră probabil foarte proşti trăgători dacă n-au reuşit să nimerească într-o ţintă vie de aproximativ aceeaşi înălţime ca şi ei.

Din momentul în care a apărut ştirea privind întîlnirea norvegienilor cu Yeti, alpiniştii, care doreau poate mai mult să se întîlnească şi ei cu Yeti decît să cucerească vreunul din vîrfurile Himalaiei, necălcat încă de picior de om, parcă s-au înţeles; toţi

unul după altul, veneau cu veşti precum că au descoperit urmele omului zăpezilor.

Adevărul ne obligă să recunoaştem că nu erau informaţii lipsite de probe. Cîţiva alpinişti au adus fotografiile unor urme ciudate de paşi, găsite în Munţii Himalaiei. Unul dintre ei era alpinistul Erik Shipton care a participat mai tîrziu la expediţia din anul 1953 în decursul căreia neozeelandezul Edmund Hillary şi şerpaşul Tenzing au reuşit pentru prima oară în istoria omenirii să urce pe cel mai înalt vîrf din lume, Mount Everest, înalt de 8848 m.

Cu doi ani mai înainte Shipton găsise în Himalaia urmele lui Yeti şi le fotografiase.

Din cercetarea urmelor descoperite de Shipton se putea în mod evident constata că fiinţa care le lăsase avea 5 degete, dintre care, cel mare, îşi imprimase foarte clar forma în zăpadă.

Un an mai tîrziu, un membru al expediţiei elveţiene, Lombard, găsise pe suprafaţa îngheţată a unuia din lacurile din Himalaia, situat la 4 600 m, urmele lui Yeti. Lungimea însă varia: o dată era de 20,25 cm, altă dată de 30 cm, lăţimea de 12 şi respectiv 15 cm. Lombard măsurase de asemenea grosimea stratului de zăpadă şi după adîncimea pasului fiinţei ale cărei urme le găsise a dedus că respectiva vietate ar putea cîntări 80—100 kg.

În 1953, la întoarcerea sa, expediţia condusă de colonelul Hunt, care învinsese Everestul şi avusese ca membri pe Hillary şi Tenzing, fusese asaltată de întrebări: „L-aţi văzut pe omul zăpezilor? Ce aţi aflat despre el?“ Hunt zgîndărise curiozitatea publicului englez aducîndu-i la cunoştinţă cele aflate de la superiorul mînăstirii din Thian-boch.

Acest preot lama afirmase că a văzut în apropierea mînăstirii un Yeti, alergînd repede pe picioarele din spate. Omul zăpezilor ar fi avut înălţimea unui

om mediu şi blană cenuşie. Relatarea lui Hunt a avut ca urmare faptul că ziarul londonez „Daily Mail" a trimis în Himalaia o expediţie care n-avea alt scop decît căutarea omului zăpezilor. Prin urmare nu urmărea ca expediţiile anterioare să atingă culmile vreunui uriaş himalaiez şi paralel cu aceasta să afle, în măsura posibilului, cîte ceva despre omul zăpezilor. Expediţia a părăsit Londra în anul 1954 şi a repetat experienţele expediţiilor precedente, doar pentru a putea răspunde la întrebarea: există omul zăpezilor?

Se părea că reuşise. Găsise şi ea urmele lui Yeti, le fotografiase şi adusese fotografiile la Londra. Faţă de descoperirile anterioare, pînă aici nimic nou. Ei, dar expediţia ziarului „Daily Mail" adusese şi un clişeu reprezentînd scalpul lui Yeti, care le fusese arătat la mînăstirea Pangboche unde scalpul era păstrat ca o relicvă sfîntă.

Superiorul mînăstirii nu permisese cu nici un preţ ca scalpul să fie adus în Europa şi cercetat de specialişti. Un ziarist îndemînatic reuşise însă să smulgă cîteva fire de păr din preţiosul scalp. Bucuria n-a durat mult. Ln întoarcerea la Londra chimiştii şi biologii au constatat că nu-i vorba de părul unui animal necunoscut pînă atunci, ci de blana unui urs.

Ceea ce n-a reuşit „Daily Mail" — adică să obţină scalpul considerat a fi aparţinut lui Yeti — a reuşit expediţia lui Edmund Hillary, de care am mai amintit în paginile anterioare. De data aceasta — era în anul 1960 — Hillary împreună cu însoţitorii săi nu a plecat în Himalaia pentru a escalada vreunul din vîrfurile masivului, ci expediţia, foarte bine pregătită, avea un singur ţel: să culeagă cît mai multe dovezi neîndoielnice referitoare la existenţa lui Yeti. După cîteva săptămîni, a sosit la Londra o scrisoare a lui Edmund Hillary, pe al cărei plic era scris, în afară de adresă, şi următoarele două cuvinte: „prin

curier". În scrisoarea adusă pînă la cel mai apropiat oficiu poştal nepalez de către un şerpaş curier, Hillary informa concis că expediţia se va înapoia în decurs de cîteva zie, că nu a reuşit nici să-l prindă şi nici să-l vadă pe omul zăpezilor, dar că aduce cu sine scalpul lui Yeti.

Superiorul unei mănăstiri nepaleze a acceptat, contra unei frumoase recompense şi cu condiţia ca scalpul să fie însoţit de unul din preoţii lama ai mănăstirii, ca trofeul să fie predat spre cercetări oamenilor de ştiinţă. După aceea însă el trebuia să fie înapoiat mînăstirii. Serviciile de presă au răspîndit ştirea în toată lumea şi antropologii, zoologii, biologii şi oamenii obişnuiţi au aşteptat curioşi rezultatul experienţelor chimice şi biologice. Acestea au fost comunicate relativ repede. S-a constatat că-i vorba de pielea unei capre sălbatice de munte prelucrată de mîna omului, la fel ca în cazul scalpului văzut de expediţia ziarului „Daily Mail".

Academia sovietică de ştiinţe a trimis şi ea în 1957 o expediţie în Pamir cu scopul de a căuta omul zăpezilor. Cercetătorii sovietici tind să creadă că fiinţa neclasificată pînă acum în nici una din clasele regnului animal nici nu există. Ei n-au luat în consideraţie nici declaraţia lui A. G. Pronin, conducătorul unui grup de hidrologi, care afirmase că în ziua de 12 august 1957 a văzut de la o depărtare de 500 m, în valea rîului Baliandlik, din Pamir, o vietate călcînd cu paşi rari şi care avea capul de o formă alungită. Pronin şi-a închipuit atunci că este vorba de omul zăpezilor pe care localnicii îl numeau „golubiavan".

În 1963 doctorul în ştiinţe istorice, B. F. Porşnev, a aflat că în satul abhad Tchin s-ar afla mormîntul unui „om al pădurilor", pe care localnicii îl numeau „abnaoe". Se spunea că în sat mai trăieşte încă un urmaş al acelei fiinţe misterioase, pe nume Şaliko.

Porşnev s-a dus la Tchin şi după multe discuţii a obţinut din partea lui Şaliko permisiunea de a deshuma osemintele bunicii sale. Despre ea se credea că ar fi fost acel „om al pădurilor", deoarece fusese foarte puternică, păroasă, cu nasul turtit şi buzele groase. Pe scurt, se afirma că nu fusese o fiinţă omenească, ci un abnaoe sau yeti. Sătenii îi ziceau Zaba. În urmă cu o sută de ani, povesteau ei, fusese dăruită nobilului de prin părţile acelea, pe nume Genaba, de către cneazul Aciba care locuia sus, în munţi. Zaba se deprinsese să trăiască printre oameni, ba chiar, unindu-se cu un mujic, dăduse naştere la şase copii, din care au trăit doar doi: Chvita şi Gamasy. Şaliko era fiul lui Chvita şi el fusese — după cum ştim — cel care permisese deshumarea bunicii Zaba. Din păcate, cînd osemintele bunicii lui Şaliko au fost transportate la Moscova, antropologii au constatat că nu-i vorba despre un „om al pădurilor", de un „abnaoe", ci de o fiinţă omenească obişnuită, care, după cît se părea, nu fusese prea înzestrată cu farmece feminine.

Nici remarcabila Janette Thérèse Hofman, de naţionalitate franceză, de profesiune medic, nu a avut mai mult noroc în descoperirea omului zăpezilor. În cursul celui de al doilea război mondial a intrat în armata sovietică şi a devenit instructor al detaşamentului paraşutat în Nordul Caucazului. Ajutată de tineri alpinişti, doctoriţa Hofman a organizat cîteva expediţii de căutare a omului zăpezilor prin tot Caucazul, pe care îl cunoştea perfect. Nici ea nu a reuşit să vadă un om al zăpezilor în carne şi oase. A văzut doar, după cum a relatat ea, doar urmele proaspete de „almast", cum i se spune în Caucaz lui yeti.

Să completăm cele spuse pînă acum despre yeti cu relatările unui antropolog ceh, care au trezit în ultimul timp interesul cercetătorilor care încearcă să răs-

pundă la întrebarea: „Există Yeti sau nu există?" În timpul cercetării unor vechi documente de ştiinţele naturii, dr. J. Vlček a descoperit în anul 1958, în biblioteca Universităţii din Ulan Bator, capitala R.P. Mongole, într-o carte intitulată „*Carte splendid decorată privind originea leacurilor făcută de Drimed-Shel-phreng*", desenul unui om al zăpezilor. În această publicaţie, apărută la sfîrşitul secolului al XVIII-lea sau la începutul secolului al XIX-lea la Pekin, într-un desen apare, încadrată de un urs şi de o maimuţă, silueta înaltă a unei făpturi foarte asemănătoare reprezentărilor de azi ale lui Yeti. Într-o ediţie mai tîrzie a acestei cărţi se scrie: „Omul zăpezilor face parte din familia urşilor, trăieşte în ţinuturi muntoase şi este asemănător omului. Are o putere uriaşă. Carnea lui are efecte bune împotriva duhurilor rele dătătoare de boli. Fierea lui vindecă bolile de fiere la oameni".

Este interesant de ştiut că expediţia lui Hillary, despre care am vorbit, a emis ipoteza că vietatea considerată a fi omul zăpezilor e mai curînd o specie rară de urs tibetan.

Analiza ştiinţifică a constatat că scalpurile aflate în mînăstirile budiste, pe care cîteva din expediţiile în Himalaia au reuşit să le obţină, sînt confecţionate din pielea unei specii rare de capră alpină, *capricornis sumatrensis thar.*

S-ar părea, prin urmare, că istoria omului zăpezilor a luat sfîrşit. Să se fi încheiat oare?

Lumea ştiinţelor nu emite atît de curînd verdicte definitive şi mai ales fără dovezi absolut convingătoare. Cu atît mai puţin poate să dea verdictul în această problemă un scriitor care nu-i nici antropolog, nici zoolog şi în plus nu a participat la nici o expediţie în regiunile despre care se afirmă că ar fi patria enigmaticei fiinţe din Himalaia, a lui Yeti.

Să închidem, prin urmare, capitolul referitor la istoricul căutărilor omului zăpezilor în singurul mod posibil: să aşteptăm şi să nu ne pronunţăm definitiv, pînă cînd nu va fi examinată îndeaproape vietatea ale cărei urme au fost găsite şi fotografiate de cercetătorii mai multor expediţii.

Acesta este obiectivul oamenilor de ştiinţă din 16 ţări, care cred în existenţa lui Yeti. A fost creat un Comitet internaţional pentru studierea hominizilor dotaţi cu blană, iar în prezent cîţiva membri ai Comitetului îl caută pe proprietarul unui pui mumificat de Yeti, a cărui fotografie a fost expusă, după cel de al doilea război mondial, de către directorul muzeului nepalez Maskej. Deocamdată însă nici urmă de mumie ori de proprietarul ei.

Hillary, după succesul său, atunci cînd a reuşit împreună cu Tenzing să urce pe Mount Everest, a povestit că s-a pregătit ani mulţi pentru cucerirea celui mai înalt vîrf din lume. Acasă, în Noua Zeelandă, nu exista nici un munte pe care să nu-l fi escaladat. A călătorit şi în Europa şi a urcat pe Alpii elveţieni, unde a prins ceva din acea ciudată ştiinţă a zăpezii şi gheţii fără de care nu te poţi aştepta să obţii succese în arta ascensiunii.

Puteţi să spuneţi: „Ce ştiinţă mai e şi aia să cioplşti o treaptă în gheaţă de care să-ţi sprijini piciorul în timpul ascensiunii, iar după tine, toţi ceilalţi tovarăşi de echipă". Şi totuşi e o ştiinţă. Un bun alpinist trebuie să ştie cînd să cioplească treapta şi cum s-o facă cu efort minim. La înălţimea de cîteva mii de metri, unde atmosfera este mai rarefiată, orice efort e mult mai mare decît în condiţii normale.

Alpinistul trebuie să ştie de asemenea să bată pitonul[1] solid, pentru a ţine coarda care asigură pe ceilalţi membri ai expediţiei.

[1] Cui avînd capul în formă de inel, folosit în alpinism.

Dar numai condiţia fizică şi stăpînirea acelei ciudate ştiinţe a zăpezii şi gheţii nu sînt suficiente. E nevoie ca alpinistul să-şi pregătească cu grijă îmbrăcămintea şi echipamentul. De la încălţăminte pînă la glugă, întreaga îmbrăcăminte trebuie să-l apere de geruri năprasnice, de vînt, de umezeală şi de razele orbitoare ale soarelui. În acelaşi timp să fie foarte uşoară. S-a calculat că la mari înălţimi — sînt considerate astfel înălţimile ce depăşesc 6 000 m — încălţămintea în greutate de o jumătate de kilogram este egală, în ceea ce priveşte efortul făcut, cu o încărcătură de două kilograme şi un sfert purtată în spinare. De aceea expediţia lui Hunt care avea ca ţel cucerirea celui mai înalt vîrf din lume, şi-a comandat încălţăminte din cauciuc uşor, impermeabil şi nu din piele. Partea de deasupra a bocancului era compusă din trei straturi: între două straturi care nu permiteau să treacă umezeala, fusese introdus un material izolant care avea rolul de a apăra piciorul de frig. Vi se pare ciudat că dincolo de stratul izolator, deci mai aproape de picior, se mai afla încă un strat impermeabil? Nu-i nimic ciudat în asta. Trebuie avută în vedere nu numai umezeala exterioară, adică ploaia, zăpada, noroiul, ca şi posibilitatea ca o încălţăminte udată în felul acesta să îngheţe, dar şi umezeala produsă în interiorul bocancului prin transpiraţia piciorului, pentru că o astfel de umezeală la temperaturi foarte scăzute înseamnă pericol de degerături. Dezavantajul acestor încălţări uşoare constă în faptul că se sfîşiau uşor la contactul cu pietre ascuţite, muchii de gheaţă sau chiar zăpadă îngheţată. Expediţiile elveţiene în Himalaia au folosit pînă acum, de preferinţă, bocancii obişnuiţi de alpinism cărora le-au adaptat jambiere.

Pantalonii, vindiacul, gluga şi mănuşile trebuie să fie cît mai uşoare. Sînt confecţionate, de obicei, din-

tr-o ţesătură mixtă de bumbac şi nylon şi sînt căptuşite cu un strat moale de puf. Întregul echipament, inclusiv bocancii, al unui membru al expediţiei lui Hunt pe Mount Everest cîntărea doar 7,700 kg.

Acestea sînt, prin urmare, principalele părţi componente ale echipamentului de alpinist. La acestea se mai adaugă crampoanele sau lanţurile pentru urcuş, nişte rame metalice de care sînt prinse cuie. Acestea se fixează în rama bocancilor şi se leagă cu cureluşe. Se folosesc la urcuşul pe zăpadă sau pe gheaţă.

Alpinistul trebuie să-şi ferească ochii de strălucirea orbitoare a zăpezii prin ochelari negri. Hillary povesteşte cum alpinişti încercaţi, ca cei din expediţia lui Hunt, au neglijat tocmai acest important accesoriu al echipamentului alpin şi au trebuit să adapteze cu ajutorul unor benzi negre de lipit nişte ochelari de ski obişnuiţi.

Cu ajutorul pioletului, care aduce puţin cu un tîrnăcop mai mic, alpiniştii sapă în pereţii de stîncă sau de gheaţă scări pe care ei şi tovarăşii lor vor urca.

La înălţimi mari, unde aerul este rarefiat, sînt necesare tuburi de oxigen. Astăzi nu există expediţie care să urmărească escaladarea unui vîrf mai înalt şi să nu aibă la ea aparatură şi tuburi de oxigen. La înălţimi foarte mari sînt folosite şi în timpul somnului.

În timpul somnului se recomandă a se folosi aparatul cu circuit deschis, deoarece atunci cantitatea necesară de oxigen este relativ mică. La ascensiuni este mai bine să se folosească aparatul de oxigen cu circuit închis, deoarece oxigenul trebuie cheltuit cu economie.

Aparatul de oxigen este purtat de alpinist în spate. Într-o butelie încap cam 1400 litri de oxigen. Cu toate că o butelie plină nu cîntăreşte nici 10 kilograme, la mari înălţimi este o greutate considerabilă

cu care nu poţi urca mai mult de 150—200 metri — în funcţie de dificultăţile terenului.

În timpul ascensiunii alpinistul trebuie să aibă unde să doarmă. Pînă acum se foloseau corturile sub care se adăposteau pe timp de noapte sau vreme rea. Erau confecţionate de obicei din aceeaşi ţesătură de bumbac combinat cu nylon, ca şi costumul de alpinist. În interiorul cortului se ataşau dubluri de nylon care permiteau menţinerea unei temperaturi constante. Alpiniştii dormeau în saci de dormit şi pe saltele pneumatice. Se pare însă că, cel puţin în unele cazuri, corturile vor fi înlocuite prin căsuţe din panel. Expediţia condusă de Edmund Hillary, care trebuia în 1960 să facă cercetări pentru a da de urma lui Yeti, şi-a construit o locuinţă specială din panouri demontabile. Panourile sînt făcute din placaje folosite la construcţia avioanelor, au izolare termică şi cîntăresc puţin; un panou cîntăreşte de exemplu mai puţin de 8 kg şi e în aşa fel pliat, încît poate fi uşor transportat în spinare şi poate servi, de asemenea, ca targă. Căsuţa întreagă are forma unui cilindru lung de 6,7 m, cu diametrul de 3 m şi cîntăreşte cam 750 kg. Pentru a le apăra de umezeală plăcile sînt acoperite cu vopsea de aluminiu. La ridicarea unei case sînt necesare 100 de panouri. Încap în ea 8 oameni care dorm pe paturi suspendate acoperite cu saltele de cauciuc spongios. Casa mai este prevăzută cu o masă rabatabilă pentru mîncat, două mese de laborator şi un birou rabatabil. Iluminatul este electric — sursa electricităţii — energia vîntului. Căsuţa este încălzită de sobiţe cu parafină. Peretele din spate are ferestre cvadruple. Toate acestea reprezintă un confort la care nici nu visau măcar Hillary în 1953, cînd participase la expediţia pe Mount Everest. Atunci el, la fel ca toţi ceilalţi din grupul lui Hunt, îngheţase deseori în cort.

Mai trebuie să ne referim la încă un accesoriu indispensabil echipamentului alpiniştilor: aparatele de radio-recepţie şi emisie. Ele sînt necesare atît pentru ca membrii expediţiei să ţină legătura între ei atunci cînd se împart în mai multe grupuri, ori cînd unii rămîn în tabără şi alţii efectuează escaladări, cît şi pentru a afla din buletinele meteorologice cum va evolua vremea.

Pentru primul scop servesc aparatele portabile, mici şi foarte uşoare, care cîntăresc cam 2 kg. Cu ele poţi comunica doar pînă la o distanţă de 3 km — undele de înaltă frecvenţă nu trec peste nişte obstacole aşa de mari cum sînt Munţii Himalaia. Pentru cel de al doilea scop sînt necesare aparatele pe undă scurtă cu elemenţi uscaţi.

Nu trebuie să uităm însă nici medicamentele care trebuiesc riguros selectate în vederea tuturor cazurilor de îmbolnăvire şi rănire, posibile în Himalaia, ca de exemplu codeina, necesară pentru combaterea durerii de cap, rău de care suferă adeseori alpiniştii la altitudini foarte mari.

Şi hrana alpiniştilor trebuie aleasă cu grijă. Ea trebuie să fie consistentă, variată şi în acelaşi timp să nu cîntărească mult. Trebuie să amintim că un alpinist consumă zilnic, la mari altitudini, peste 4 litri de lichid. Apa i-o oferă zăpada, dar zăpada bătătorită de vînt are un volum de patru ori mai mare decît apa conţinută în ea. Aceasta înseamnă că zăpada trebuie topită în vase mari. Expediţiile în Himalaia, la înălţimi de 4 500 m, au trebuit să folosească fierbătoare special construite care să nu degaje vătămătorul oxid de carbon. La o temperatură foarte scăzută corturile nu pot fi aerisite. Vasele în care se fierbe apa sînt învelite într-o îmbrăcăminte specială care nu permite să se piardă căldura, altfel

fierberea ar dura prea mult şi consumul de petrol ar fi prea mare.

Cam atît despre echipamentul necesar marii expediţii care se deplasează în regiuni atît de pline de primejdii cum este Himalaia. O asemenea expediţie este o întreprindere uriaşă şi importantă, care trebuie pregătită cu grijă. Nu poate fi lăsată la voia întîmplării, pentru ca ea să facă în locul nostru ceea ce noi am uitat să facem. Fără o pregătire conştiincioasă totul s-ar reduce la o aventură riscantă şi fără simţ de răspundere.

Să spunem acum cîteva cuvinte despre cele două ţări, în care se crede că trăieşte omul zăpezilor: despre Nepal şi Tibet.

Nepalului, locuitorii săi îi spun Niiampal. Cîndva, această ţară brăzdată cu văi adînci şi roditoare, avînd la orizont cel mai înalt masiv muntos din lume, Himalaia, se numea Gurkha Radj. Oamenii din neamul Gurkha formează cel mai numeros trib din ţara Nepalului.

În 1958 trăiau în Nepal, pe o suprafaţă de 140 798 km², 8 910 000 locuitori. Nepalul este, prin urmare, de aproximativ aceeaşi mărime ca Cehoslovacia, dar are cu patru milioane şi jumătate mai puţini locuitori.

În 1915 Nepalul a fost invadat de englezi care au pus pe tronul ţării reprezentantul lor, concentrînd în mîna acestuia toată puterea economică şi politică asupra întregului regat nepalez. Abia în anul 1923 Nepalul a devenit stat independent.

Capitala Nepalului este Kathmandu, cu o populaţie de 108 000 locuitori.

Această ţărişoară de la poalele Himalaiei exportă în primul rînd uleiuri răşinoase, plante medicinale, iută, orez, opium, piei şi animale.

Problema transporturilor este foarte grea. Căile

ferate indiene se termină la graniţele Nepalului şi abia în 1954 oraşul Kathmandu a fost pus în legătură directă cu India, prin construirea unei şosele. Alte legături cu lumea înconjurătoare le oferă companiile de zbor.

Locuitorii Nepalului, în marea lor majoritate agricultori, care cultivă orez, iută, plante oleaginoase, grîu şi porumb, trăiesc în multe privinţe aşa cum trăiau şi strămoşii lor cu secole în urmă. Folosesc plugul de lemn, doar grapa este făcută dintr-o bucată de fier prelucrat grosolan.

Cel mai înalt munte din lume, Mount Everest, se află la graniţa dintre Nepal şi Tibet. În împrejurimile acestui uriaş de gheaţă se crede a fi fost văzut omul zăpezilor.

Tibetul este de zece ori mai mare ca Nepalul, are o suprafaţă de 1 400 000 km², dar locuitorii sînt în număr mai mic — doar 2 776 000.

Nu de mult întreaga putere se afla încă în mîna preoţilor numiţi lama, care locuiesc în mănăstiri presărate pe întreg cuprinsul ţării, chiar şi în locurile cele mai inaccesibile. În astfel de lamaserii trăiesc uneori chiar şi o mie de preoţi. În trecut cărţile puteau fi tipărite numai în mănăstiri şi nimeni altul decît un lama putea fi demnitar. Aceste lăcaşuri de meditaţie şi rugă erau însă centre comerciale foarte active. Preoţii lama cumpărau produsele meşteşugite de băştinaşi, începînd cu ţesături manuale şi obiecte de podoabă de metal şi terminînd cu orez, unt şi făină, pe care le vindeau apoi mai departe cu cîştig. Superiorul ordinului lama, *dalai-lama*, locuia într-un splendid palat din capitala Lhasa.

Cînd apărea, din cînd în cînd, printre dreptcredincioşii care cădeau, în faţa lui, cu capul în praful drumurilor tibetane, purta o mantie superbă de brocart, pe cap o tiară brodată cu aur şi încrustată cu

pietre scumpe şi coral. Preoţii din suita lui purtau de asemenea sutane strălucitoare de brocart. Cei ce îngenuncheau în faţa omului pe care-l considerau întrupare a domnului pe pămînt, Chenraji, aveau, de cele mai multe ori, cojoace de oaie purtate direct pe trupul gol.

Dacă ar fi îndrăznit să se apropie mai mult de acest sfînt ocrotitor al Tibetului, cum era numit *dalai-lama*, păzitorii acestei întruchipări dumnezeieşti, cu faţa înnegrită cu vopsea neagră, s-ar fi repezit asupra lor şi i-ar fi pedepsit pe loc, lovindu-i cu o bîtă împodobită la un capăt cu decoraţiuni din argint masiv încrustat cu topaze.

Oriunde te-ai fi întors, ai fi dat peste încercările poporului acestei ţări uitate de lume, de a-i implora mila. Chiar şi tigvele albite de iac erau acoperite de rugăciuni. În moriştile de aramă în veşnică mişcare erau introduse fîşii de hîrtie acoperite cu rugăciuni: „*Om mané podmé hum* — oh, giuvaer aşezat pe lotos!“ — aşa era implorat, pe pietre, morişti, pari de lemn şi prin gura dreptcredincioşilor, Dumnezeu, pentru a-şi arăta milostenia.

Cît de înapoiaţi erau aceşti oameni care trăiau la 4 000 m deasupra nivelului mării o demonstrează convingerea lor că un bolnav nu are nevoie de medicamente, ci este de ajuns să înghită un ghemotoc de hîrtie pe care fuseseră scrise formule magice.

Tibetanii nu prind peşti. Sînt şi ei tabu întocmai ca vulturii, fiindcă devorează morţii. Vulturii în pustiul stepelor tibetane, peştii în adîncurile rîurilor, acolo unde tibetanii îşi aruncă morţii. Cu toate că locuitorii *„Ţării Zăpezilor“* sînt adepţi ai religiei budiste, care nu recunoaşte inegalitatea dintre oameni, tibetanii îi consideră „spurcaţi“ pe unii oameni de care se feresc, cum ar fi purtătorii de cadavre, măcelarii şi fierarii. Pentru a se diferenţia unii de alţii, cei bo-

gaţi purtau ghete de altă culoare decît cei mai puţin bogaţi. În acelaşi timp însă, doar foarte puţini oameni aveau voie să-şi pună geamuri la ferestre, deoarece sticla, adusă din India, traversînd Himalaia, era foarte scumpă.

O altă caracteristică a Tibetului este iacul. Acest animal care face parte din clasa mamiferelor paricopitate şi cavicorne este un mare binefăcător al tibetanilor. Poartă poveri grele pe drumuri accidentate, din blana lui se confecţionează pîslă, dar şi lînă de cea mai fină calitate, iar pielea se prelucrează. Chiar şi excrementele de iac sînt folositoare; uscate ele constituie un combustibil excelent.

Acolo unde iacul nu mai poate pătrunde, ajunge oaia. Cu o încărcătură de 8—12 kg, ea poate, mai uşor decît omul, să traverseze pasurile muntoase situate la mari înălţimi. Oile acoperă necesarul de hrană şi îmbrăcăminte pentru localnici. Din blană se fac cojoace pe care tibetanii săraci le poartă şi vara şi iarna. În nordul Tibetului chiar şi în luna mai temperaturile sînt foarte scăzute: —25°C, iar în iunie şi iulie —5°C. Călătorii care au străbătut aceste ţinuturi povestesc că iarna, atunci cînd termometrele indică —35°C, aerul este atît de uscat, încît oamenilor le crapă pielea şi li se rup unghiile. Tibetanii mănîncă unt vechi de cîţiva ani, dar de lapte nu se ating, considerîndu-l „necurat".

Acesta este Tibetul trecutului, Tibetul agricultorilor săraci, care cultivau ovăz, secară, grîu, linte şi mazăre, *„Ţara Zăpezilor"* unde trăiesc urşi, lupi, măgari sălbatici, antilope, vulpi, şacali, iar în stepă numeroase rozătoare şi marmote de stepă.

Tibetul săracilor, a căror singură bogăţie era blana de oaie şi credinţa în mila cerului, şi Tibetul bogătaşilor înveşmîntaţi în straie de brocart viu colorate, ţara preoţilor lama, ţara fără căi ferate, cu drumuri

greu accesibile, străbătute de caravanele negustătorilor, ţara nomazilor care primăvara vizitau aşezările omeneşti pentru a da piei şi a lua în schimb unt şi sare, Tibetul ce se pierde încetişor în negura trecutului.

Istoria nouă a acestei regiuni autonome a Republicii Populare Chineze a început în anul 1955 cînd, după obstacole inimaginabile, a fost construită şoseaua care uneşte China de capitala regiunii tibetane Lhasa. Coloana primelor autocamioane care pătrundeau în capitala Tibetului a fost întîmpinată de sunetele produse de vechi instrumente muzicale: scoici, fluiere lungi şi fluiere scurte confecţionate din oase omeneşti. Primele maşini care au inaugurat şoseaua erau de producţie cehoslovacă.

CUPRINS

1. Decizia 5
2. Cunoştinţa 12
3. La Londra . . . 18
4. Alice 24
5. Primele aventuri . 29
6. Naufragiaţii . . 36
7. Umbrele . . . 45
8. Dangbote . . . 51
9. Din-Nun 58
10. Prietenul 64
11. Împuşcături în noapte . 71
12. Ouăle de aur . . . 79
13. Convoiul mortuar . 85
14. Păstorul de iaci . 89
15. Doi orbi . . . 97
16. Băiatul şi cîinele . 110
17. File de jurnal 124
18. Scrisoarea elveţianului mort 128
19. Omul zăpezilor 136
20. Reportajul lui John Ashley 154
21. Taina lui Din-Nun . . 169
22. Întoarcerea . 174
23. Ultima aventură . 183
In loc de postfaţă 192